

АГАТА КРИСТИ

УБИЙСТВО ПО КОЛЕДА

Част 20 от „Еркюл Поаро“

Превод от английски: Васил Антонов, Пламен Ставрев, 1992

chitanka.info

ЧАСТ ПЪРВА
22 ДЕКЕМВРИ

I

Стивън придърпа яката на палтото си и рязко закрачи по перона. Гъстата мъгла над него покриваше гарата. Огромните локомотиви пъшкаха тежко и пущаха облаци пара в студения режещ въздух. Навсякъде беше мръсно и забулено в дим.

Стивън си каза с неприязън:

— Каква ужасна страна! И градът също!

Първоначалното чувство на възбуда от Лондон, от ресторантите, от добре облечените, привлекателни жени, вече се беше уталожило. Всичко беше лъскаво и фалшиво като евтино бижу, захвърлено на бунището.

Стивън почувствува внезапен прилив на носталгия. Ех, да си беше сега в къщи — Южна Африка, сини небеса, слънце, цветни градини, живи плетове от зъбна трева като водопади от сини цветя дори и край последната колиба.

А тук — мръсотия, прах и безкрайни, непрестанни тълпи, които се движеха, бързаха, бутаха се като мравки, суетящи се край мравуняка си.

За момент си каза: „По-добре да не бях идвал“, но после си припомни мисията си и устните му се свиха в мрачна линия. По дяволите, той трябва да осъществи плана си — беше го обмислял с години. Винаги е бил твърдо решен да го направи. Нямаше друг начин. Моментното колебание, тези въпроси: „Защо? Струва ли си? Има ли смисъл да се ровиш в миналото? Не е ли по-добре да забравиш всичко?“, това е просто слабост. Не е никакво хлапе, което колебанията на мига захвърлят ту насам, ту натам. Беше четиридесетгодишен мъж, уверен в себе си и в целта си. Той трябваше да извърши това, за което беше дошъл в Англия.

Качи се във влака и закрачи по коридора, като се оглеждаше за място. Беше отпратил с ръка притичалия носач и сам носеше куфара си от нещавена кожа. Преминаваше от вагон на вагон. Влакът беше претъпкан — три дни преди Коледа. Стивън Фар оглеждаше с неприязън пълните купета.

Хора! Непрестанни, безкрайни тълпи от хора! И всички толкова — как беше думата? — обезличени, толкова ужасно еднакви. Тези, които не приличаха на овце, приличаха на зайци. Едни бъбреха или просто вдигаха врява, други, обикновено мъже на средна възраст, направо грухтяха, съвсем като прасета. Дори младите момичета, до една стройни, с продълговати лица и начервени устни, изльчваха подтискаща еднаквост.

В мислите му внезапно се прокрадна копнеж по южноафриканската савана, изгорена от слънцето и безлюдна...

Изведнаж погледът му се спря и той затаи дъх. Това момиче беше различно. Косата черна, кожата на лицето бляскава и с наситен цвят, очите изльчваха дълбочината на тъмна нощ, гордите тъжни очи на юга... Имаше нещо нередно, никаква грешка в това, че такова момиче седеше между тези скучни и овчедушни люде и пътуваше към мрачните дебри на Средна Англия. Мястото й беше на някой балкон, с роза между устните и черна копринена мантия на главата, сред великолепието на праха и мириса на кръв на бикоборската аrena, а не смачкана в ъгъла на третокласно.

Той беше наблюдателен човек. Не пропусна да забележи овехтялата пола и късото палтенце, евтините платнени ръкавици, смачканите обувки и крещящата огненочервена ръчна чанта, но независимо от това тя изльчваше великолепие, тя самата беше великолепна, чудесна, екзотична.

Какво, за бога, търсеше тя в тази страна на мъгли и студ, на забързани, трудолюбиви мравки?

Веднага си каза: „Трябва да узная коя е и какво търси тук, трябва!“

II

Пилар седеше притисната до прозореца и си мислеше колко странно миришеха англичаните. Поне досега това я беше впечатлило най-много — миризмите бяха съвсем различни. Нямаше чесън, нямаше прах, дори парфюм се усещаше съвсем леко. Тук, в купето, въздухът беше застоял и студен, усещаше се сърната миризма на влаковете, дъхът на сапун и на нещо съвсем неприятно, което сякаш идваше от лисичата яка на едрата дама до нея. Пилар лекичко пое въздух през ноздрите си и с нежелание усети мириза на молци. Какъв странен вкус, тя никога не би употребила подобен парфюм.

Дочу се свирка, някой извика гръмогласно и влакът потегли с тласък, изн滋味вайки се бавно от гарата. Ето че тръгнаха, тя вече пътуваше.

Сърцето ѝ заби по-силно. Щеше ли всичко да бъде наред? Дали ще успее да осъществи целия план? Нямаше как да не успее, беше премислила всичко толкова грижливо, беше готова за всяка изненада. Разбира се, че ще успее, трябва да успее!

Ъгълчетата на червените ѝ устни се извиха нагоре. Устата ѝ изведнаж стала жестока, като на дете или котенце — уста, която съзнаваше собствените си желания и все още не познаваше милосърдието.

Огледа се с неприкрито детско любопитство. Всички тези хора, седмината в купето, изглеждаха толкова смешни. Пустите му англичани, всички имаха вид на богаташи с тези дрехи и с тези обувки! Англия беше богата страна, това беше ясно, но не беше весела, да, никак не беше весела.

Виж, мъжът в коридора беше хубав, наистина. Тъмният бронзов загар на лицето, аристократичният нос, широките рамене — всичко ѝ допадаше. С абсолютно неприсъща на английските ѝ връстнички бързина Пилар усети, че мъжът ѝ се възхищава. Без изобщо да го погледне открито, тя вече знаеше колко пъти я беше погледнал той и по какъв начин.

За нея това бяха просто факти и тя ги приемаше, без да влага определен интерес или чувства. В нейната родина мъжете гледаха жените така, без да се стараят да го прикрият, след кратко колебание тя реши, че мъжът не е англичанин.

„Изглежда твърде жизнен, твърде реален за англичанин — реши тя. — Но пък е със светла коса. Сигурно е американец.“ Приличаше ѝ на герой от филмите за Дивия Запад.

По коридора премина шафнерът.

— Обяд, моля, първи обяд! Моля, заемете местата си за първи обяд.

Седмината спътници на Пилар извадиха своите билети и всички като един се отправиха към бюфета. В купето внезапно стана безлюдно и тихо.

Пилар тутакси затвори прозореца, който сивокосата, приличаща на фелдфебел дама от отсрещния ъгъл държеше непрекъснато отворен, и като се разположи удобно на мястото си, се загледа навън към северните предградия на Лондон. Зад гърба ѝ се чу звук от плъзгащата се врата на купето, но Пилар не обърна глава. Това можеше да бъде само мъжът от коридора и тя прекрасно знаеше, че влиза, за да я заговори.

Тя продължи да гледа замислено през прозореца. Стивън Фар каза:

— Искате ли да отворя прозореца?

— Напротив, аз току-що го затворих.

Тя говореше английски почти съвършено, само с лек акцент.

В паузата Стивън си каза наум:

„Какъв чудесен глас, слънчев и топъл, като лятна нощ.“

На свой ред Пилар си каза:

„Харесвам гласа му, толкова е силен и дълбок. Наистина е много привлекателен.“

Стивън каза:

— Влакът е претъпкан.

— О, да, наистина. Хората напускат Лондон. Сигурно защото е толкова мрачно там.

Пилар не беше израснала с мисълта, че е престъпление да се разговаря с непознати мъже във влака. Възпитанието ѝ повеляваше да

бъде внимателна, като всяко младо момиче, но в него нямаше категорични забрани.

Ако Стивън бе израснал в Англия, той сигурно би се въздържал да заговори непознато младо момиче. Но той беше общителна душа и намираше за съвсем естествено да общува с всекиго, стига да има желание за това.

Той се засмя чистосърдечно и каза:

- Лондон е ужасно място, нали?
- Да, наистина, изобщо не ми харесва.
- На мен също.

Пилар добави:

- Вие не сте англичанин, нали?
- Британски поданик, но съм от Южна Африка.
- Това обяснява всичко.
- И вие ли сега идвate от чужбина?

Пилар кимна:

- Да, от Испания.

Стивън погледна с интерес.

- От Испания, така ли? Значи сте испанка?
- Наполовина. Майка ми беше англичанка. От нея научих английски.

— Какво ще кажете за войната? — попита Стивън.

- Ужасно нещо, много тъжно. Има много, много разрушения.
- Вие на чия страна сте?

Политическите симпатии на Пилар бяха доста мъгливи. В нейното село никой не бе обръщал голямо внимание на войната.

— Тя е много далече от нас, нали разбирате. Кметът, естествено, е служител на правителството и симпатизира на Франко, свещеникът също, но повечето хора имат толкова работа по земята и гроздето, че не им остава време да се занимават с това.

— Значи около вас не е имало битки?

Пилар кимна утвърдително и после добави:

— Когато обаче пътувах из страната с кола, видях много разрушения. Видях как една бомба падна и взриви кола, а друга разруши цяла къща. Беше много вълнуващо.

Стивън Фар се усмихна малко накриво.

— Значи така ви се е сторило?

— Е, беше неприятно — обясни Пилар, — защото аз трябваше да продължа, а шофьорът на нашата кола беше убит.

— И това не ви ли разстрои?

Големите тъмни очи се отвориха широко.

— На всеки му идва времето, нали? Дори и да идва набързо, така от небето — буф! — то си е смърт като всяка друга. Сега си жив, утре те няма — така е в живота.

Стивън се засмя.

— Е, трудно бих ви нарекъл пацифистка.

— Как бихте ме нарекли? — Непознатата дума явно я обърка.

— Прощавате ли на неприятелите си, сеньорита?

Пилар поклати глава.

— Аз нямам неприятели. Но ако имах...

— Ако имахте?

Той я наблюдаваше, впечатлен от красивата и жестока извивка на устата ѝ.

Пилар мрачно отсече:

— Ако имах неприятели, ако някой ме мрази и аз го мразя, щях да му прережа гърлото ей така...

Тя изразително замахна с ръка.

Жестът беше толкова рязък и груб, че Стивън се отдръпна.

— Вие сте една кръвожадна млада особа.

Пилар попита съвсем хладнокръвно:

— А вие какво бихте направили с вашите неприятели?

Той се втренчи в нея, понечи да каже нещо, после се засмя на глас.

— Просто се чудя. Наистина се чудя!

Пилар неодобрително отбеляза:

— Но сигурно... сигурно вие знаете.

Той спря да се смее, пое въздух и каза тихо:

— Да, знам.

След това, като бързо смени тона си, попита:

— Какво ви накара да дойдете в Англия?

Пилар някак мрачно отвърна:

— Ще живея при английските си роднини.

— Разбирам.

Той се облегна назад, като продължи да я наблюдава. Опита се да си представи какви са тези роднини, как ли ще я приемат, опита се да я види в обкръжението на някое сдържано английско семейство край коледната трапеза.

Пилар попита:

— Как е, хубаво ли е в Южна Африка?

Той заговори за Южна Африка. Тя слушаше с доволното изражение на дете, на което разказват приказка. Нейните наивни и прямии въпроси го забавляваха. Той не устоя на изкушението и наистина превърна разказа си в нещо като вълшебна приказка.

Завръщането на останалите обитатели на купето сложи край на това преживяване. Той стана, погледна я с усмивка в очите и излезе в коридора.

На вратата, докато се обръщаше да даде път на някаква възрастна дама, погледът му се спря на етикета на чуждестранен плетен куфар, явно нейния. Той прочете името й с интерес — мис *Пилар Естравадос* — и когато продължи към адреса, очите му се разшириха в изненада, която премина в нещо друго — *Горстън Хол, Лонгдейл, Адълсфийлд*.

Той се обърна към момичето, но погледът му беше вече различен — объркан и подозрителен. Застана навън в коридора, запали цигара и смиръщи чело...

III

В голямата всекидневна в Горстън Хол, обзаведена в синьо и златно, Алфред Лий и жена му Лидия седяха и обсъждаха плановете си за Коледа. Алфред беше мъж с квадратно телосложение на средна възраст, с благодушно лице и кротък поглед. Когато говореше, произнасяше думите отчетливо, тихо и акуратно. Главата му, потънала в раменете, както и цялата му фигура създаваха впечатление за инертност. Съпругата му Лидия беше изключително слаба, но с бързи и грациозни движения и излъчваше енергичността на ловджийска хрътка.

В острите ѝ черти и повяхнала кожа нямаше красота, но лицето ѝ внушаваше достойнство. Гласът ѝ звучеше очарователно.

Алфред каза:

— Баща ми настоява! Струва ми се, че това решава нещата.

Лидия овладя жеста си на нетърпение и попита:

— Винаги ли трябва да се предаваш?

— Скъпа, той е толкова възрастен и...

— О, да, да!

— Винаги очаква да стане така, както той пожелае.

Лидия сухо отсече:

— Естествено, щом винаги е било така! Но все някога, Алфред, рано или късно, ще трябва да му се опълчиш.

— Какво искаш да кажеш, Лидия?

Той я погледна втренчено, така подтиснат и изненадан, че за момент тя прехапа устни в колебание.

Алфред повтори:

— Какво искаш да кажеш, Лидия?

Тя присви слабите си грациозни рамене и продължи, като вече грижливо подбираще думите си:

— Баща ти има склонност да бъде... тираничен.

— Той е стар.

— И ще става все по-стар. И все по-голям тиранин. Докъде ще стигне това? Той вече диктува живота ни напълно. Ние не можем да

решим нищо сами! Каквото и решение да вземем, винаги има риск то да бъде осуетено.

Алфред каза:

— Татко очаква да се съобразяваме преди всичко с него. Той е много добър към нас, не забравяш това, нали?

— О, добър, така ли?

— Да, много добър.

В тона на Алфред сеолови искрица твърдост.

Лидия продължи спокойно:

— Имаш предвид парите?

— Да. Неговите нужди са съвсем скромни, но на нас никога не е отказвал пари. Ти можеш да харчиш колкото искаш за дрехи и за къщата и сметките винаги се плащат без най-малък протест. Ето, миналата седмица ни подари нова кола.

— Не отричам, че баща ти е щедър с парите, но в замяна иска да бъдем негови роби.

— Роби ли?

— Да, роби. Ти си негов роб, Алфред. Дори да решим да заминем и баща ти внезапно каже, че трябва да останем, ти разваляш всички уговорки и се подчиняваш безропотно. Ако му скимне да ни пусне, ние тръгваме. Нямаме никакъв собствен живот, никаква независимост.

Съпругът й разтревожено я прекъсна:

— Не бива да говориш така, Лидия. Това е неблагодарност. Баща ми прави всичко за нас...

Тя прехапа устни отново, преглътна готовия отговор и само сви деликатните си рамене.

Алфред каза:

— Знаеш, че старецът е много привързан към теб...

Жена му отсече:

— Но аз не съм, изобщо!

— Мъчно ми е, когато говориш по този начин. Звучи толкова грубо...

— Може би, но понякога човек не може да се въздържи и казва истината.

— Ако татко усети...

— Баща ти много добре знае, че не го обичам. Понякога си мисля, че това го забавлява.

— Лидия, наистина мисля, че грешиш. Той толкова често ми е казвал колко добре се отнасяш към него.

— Естествено, винаги съм била вежлива и винаги ще бъда. Просто изразявам истинските си чувства. Аз не харесвам баща ти, Алфред, Мисля, че той е зъл и тираничен старец. Той непрекъснато те кара да му се подчиняваш, като използува чувствата ти. Трябваше да му се противопоставиш отдавна.

Алфред остро я прекъсна.

— Достатъчно, Лидия. Моля те, не говори повече!

Тя въздъхна.

— Извинявай, може и да не съм права. Хайде да поговорим за Коледа. Мислиш ли, че брат ти Дейвид наистина ще дойде?

— Защо не?

Тя поклати глава със съмнение.

— Дейвид е особен. Не е стъпвал в този дом от години. Той толкова обичаше майка ви и надали храни добри чувства към това място.

— Дейвид винаги нервираше татко с музикалните си занимания и отнесеното си поведение. Вярно, че татко често беше суров с него, но все пак мисля, че Дейвид и Хилда ще дойдат. Коледа е.

— Мир и доброжелателство — каза Лидия и изящните ѝ устни се изкривиха иронично. — Направо да не повярваш. Джордж и Магдалин също идват. Казаха, че ще пристигнат вероятно утре. Страхувам се, че тя ще скучae ужасно.

Алфред каза соловимо раздразнение:

— Все се чудя защо брат ми Джордж се ожени за момиче с двадесет години по-младо от него? Всъщност той винаги е бил глупак!

— Той направи много успешна кариера — каза Лидия. — Избирателите му го харесват. Вярвам, че Магдалин много му помага в политическата дейност.

Алфред бавно продължи:

— Тя нещо не ми харесва. Много е хубава, но ми прилича на някои от онези уж розови круши на пръв поглед, само че като се вгледаш, имат восьчен вид... — Той поклати глава.

— И са гнили отвътре? — попита Лидия. — Колко смешно звучи това от твоята уста, Алфред.

— Защо смешно?

Тя отвърна:

— Защото ти си обикновено толкова деликатен. Никога не казваш лоша дума за никого. Понякога се ядосвам, че не си достатъчно — как да кажа? — подозрителен. Сякаш не си от този свят.

Съпругът ѝ се усмихна.

— Винаги съм мислил, че светът е такъв, какъвто си го направиш.

Лидия каза ядосано:

— Не, злото не съществува само във въображението. То е реалност. Ти сякаш не осъзнаваш неговото съществуване, но аз го чувствувам, усещам го, винаги съм го усещала в този дом. — Тя стисна устни и се извърна.

Алфред започна:

— Лидия...

Тя обаче му направи предупредителен знак. Погледът ѝ беше насочен някъде зад гърба му. Алфред се обрна. Зад него почтително стоеше мургав човек с гладко лице.

Лидия попита остро:

— Какво има, Хорбъри?

Гласът му прозвуча тихо, като учтиво мъркане:

— Мадам, мистър Лий поръча да ви кажа, че за Коледа ще има още двама гости, така че трябва да се пригответят стаи за тях.

— Още двама ли?

Хорбъри мазно каза:

— Да, мадам, един господин и една млада дама.

Алфред се намеси учудено.

— Млада дама ли?

— Така каза мистър Лий, сър.

Лидия каза бързо:

— Ще се кача да поговоря с него.

Хорбъри леко пристъпи — почти неуловимо движение, — но то моментално спря устрема на Лидия.

— Простете, мадам, но мистър Лий вече си почива за следобеда и специално поръча да не бъде обезпокояван.

— Добре — каза Алфред. — Разбира се, че няма да го беспокоим.

— Благодаря ви, сър. — Хорбъри се оттегли.

Лидия заговори с едва сдържана ярост.

— Не мога да го понасям този човек. Промъква се из къщата като котка. Никога не знаеш кога влиза, кога излиза.

— И на мен не ми е симпатичен, но си разбира от работата. Сега е толкова трудно да се намери добра прислуга. Важното е, че татко го харесва.

— Е, да, разбира се, това е важното. Алфред, какво е това за никаква млада дама? Коя е тя?

Съпругът ѝ поклати глава.

— Нямам представа. Просто не се сещам за никоя. Погледите им се срещнаха и внезапно Лидия изкриви изразително устни.

— Знаеш ли какво мисля, Алфред?

— Какво?

— Струва ми се, че баща ти се чувствува отегчен напоследък. Струва ми се, че баща ти си подготвя малко коледно развлечение...

— Като кани двама непознати за Коледното празненство, на този семеен празник?

— Е, не зная подробности, но усещам, че баща ти се кани да се позабавлява.

— Надявам се това наистина да му достави удоволствие — изрече Алфред със сериозно изражение. — Горкият старец, с този болен крак, направо инвалид, след целия си бурен живот...

Лидия натъртено повтори:

— След целия си... бурен живот!

Паузата преди това определение придале на репликата многозначителен оттенък. Алфред изглежда го усети и се изчерви, а лицето му придоби нещастно изражение.

Тя внезапно повиши глас.

— Как е могъл да създаде син като теб, направо не ми го побира умът! Вие двамата сте различни като два полюса, а той така те впечатлява, че ти направо го боготвориш!

В гласа на Алфред се прокрадна раздразнение.

— Не отиваш ли твърде далеч, Лидия. Нима не е нормално един син да обича баща си? Обратното би било извън реда на нещата.

Лидия каза:

— Тогава повечето от членовете на това семейство не са нормални. О, моля те, Алфред, нека не се караме! Извинявай, не исках да те обидя. Възхищавам се на твоята... твоята... как да кажа? — **вярност**. Лоялността е толкова рядко нещо в днешно време. Жените са склонни да ревнуват от свекървите си. А защо не и от свекърите си?

Той нежно я прегърна.

— Каквото ти е на душата, това ти е на езика, Лидия. Излишно е да ревнуваш.

Тя го целуна бързо — кратка, деликатна ласка по върха на ухото.

— Така е, Алфред. Аз не мисля, че бих те ревнувала от майка ти. Жалко, че не я познавах.

— Тя беше една нещастница.

Жена му го изгледа с интерес.

— Значи така ти е изглеждала винаги — нещастница?

Интересно...

Той унесено заговори:

— Запомnil съм я винаги болна... Често плачеше... — Той поклати глава. — Липсваше ѝ дух, борбеност.

С прикован в него поглед тя каза:

— Колко странно...

Но когато той я погледна въпросително, тя тръсна глава и промени темата.

— Е, щом не ни се разрешава да научим кои са нашите мистериозни гости, аз ще изляза да поработя в градината си.

— Скъпа, много е студено, вятърът направо хапе.

— Ще се облека топло.

Тя излезе. Останал сам, Алфред Лий постоя няколко минути неподвижно, като мръщеше лице, после се приближи до прозореца. Терасата навън се простираше по цялата дължина на къщата. Миг покъсно, от страничната врата се появи Лидия с плоска кошница в ръка, облечена в дебело палто. Тя постави кошницата на земята и се зае да работи върху голяма плитка каменна вана, която се издигаше малко над земята.

Съпругът ѝ я наблюдава известно време, след това излезе от стаята, взе си палтото и шала и се появи на терасата. Крачейки бавно, той премина покрай няколкото каменни вани с различни форми,

оформени като миниатюрни градинки от сръчните пръсти на Лидия. Пъrvата представляваше сцена от пустинята с равен жълт пясък и скучени палми в оцветена ламарина, край които преминаваше керван от камила и две миниатюрни бедуински фигури. Отстрани се виждаха примитивни къщички в арабски стил, направени от пластелин. Следващата беше италианска градина с тераси, лехи и восьчни цветя. Имаше и арктически пейзаж с парчета зелено стъкло вместо айсберги и малко ято пингвини. Следваше японска градина с две-три чудесни дръвчета бонзай, езерца от огледала и пластелинени мостчета.

Той стигна до нея. Тя беше разслала синя хартия, покрита със стъкло, около която бяха натрупани камъни. Лидия изсипваше от торбичка малки ръбести камъчета и ги оформяше като плаж. Между камъните се виждаха малки кактуси.

Тя си мърмореше:

— Правилно, точно това исках да се получи.

Алфред проговори:

— И какво е това последно произведение на изкуството?

Тя се стресна, защото явно не беше го усетила.

— Това ли? О, това е Мъртво море. Харесва ли ти, Алфред?

— Не трябва ли да има малко повече растителност около него?

Тя поклати глава.

— Аз така си представям Мъртво море. Нали затова се казва мъртво.

— Не е така красиво като другите.

— Не съм го замисляла да бъде красиво.

По терасата се чуха стъпки. Възрастен прислужник, белокос и леко прегърбен, се приближи към тях.

— Мисис Джордж Лий е на телефона, мадам. Пита дали ще е удобно, ако тя и мистър Джордж пристигнат утре с влака в пет и двадесет.

— Да, кажете, че е удобно.

— Благодаря, мадам.

Прислужникът бързо се отдалечи. Лидия го проследи с поглед и изразът на лицето ѝ внезапно се смекчи.

— Милият стар Тресилиън. Каква опора е той! Не мога да си представя какво бихме правили без него.

Алфред се съгласи.

— Той е от старата школа. Вече почти четиридесет години е при нас и е много привързан към всички ни.

— Да, той е като оръженосците от рицарските романи. Струва ми се, че би лъгал до смърт, ако се наложи да предпази някого от семейството.

— О, да, сигурно би го направил.

Лидия заглади последните камъчета.

— Ето. И това е готово.

— Готово ли? — Алфред изглеждаше объркан.

Тя се засмя.

— За Коледа, глупчо! За тази сантиментална семейна Коледа, която ни предстои.

IV

Дейвид четеше писмото. Преди малко го бе смачкал на топка и го бе захвърлил. После го взе, изглади го и го прочете отново.

Хилда, жена му, го наблюдаваше мълчаливо. Тя забеляза потрепващия нерв на слепоочието, несигурните деликатни ръце, нервните спазматични движения на цялото му тяло. И когато той отметна настрани русия кичур, който винаги падаше на челото му и я погледна с умоляващи сини очи, тя беше готова.

— Хилда, какво ще правим?

Тя не отговори веднага. Бешеоловила молбата в гласа му. Знаеше колко зависим бе той от нея още от женитбата им. Знаеше, че би могла да повлияе на решението му окончателно и безвъзвратно и точно затова беше много предпазлива, да не би да каже нещо твърде окончателно.

Тя проговори и гласът й прозвуча успокояващо и кротко, като на опитна детегледачка.

— Всичко зависи от това какви чувства изпитваш, Дейвид.

Хилда беше едра жена, не особено красива, но с някакъв магнетизъм, като картина от холандски майстор. В гласа й имаше топла нотка, а от нея се изльчваше онази скрита жизнена мощ, която привлича слабите. Възпълна жена на средна възраст, не особено умна, но в нея имаше нещо, което човек не можеше да пренебрегне. У нея имаше сила! Хилда Лий внушаваше сила!

Дейвид стана и се заразхожда из стаята. По косата му почти нямаше бели косми. Видът му беше по момчешки странен. Лицето му притежаваше мекотата на рицарите на Бърн Джоунс. Изглеждаше някак си измислен.

Той заговори и в гласа му прозвучава очакване.

— Ти знаеш какво изпитвам, Хилда, трябва да го знаеш.

— Не съм толкова сигурна.

— Но аз съм ти го казвал, казвал съм ти толкова пъти как мразя всичко там, и къщата, и околността, и всичко. В спомените ми има

само мъка. Ненавиждам всяка минута, прекарана там. Само като си спомня майка ми и всичките страдания, които тя изтърпя там...

Жена му кимна съчувствено.

— Тя беше толкова добра, Хилда, толкова търпелива. Беше на легло и често я мъчеха болки, но тя понасяше, всичко понасяше. И като си спомня как баща ми — лицето му изведнъж потъмня — непрекъснато ѝ причиняващ мъка, как непрекъснато я унижаваше, как непрекъснато се хвалеше с любовните си похождения, как непрекъснато ѝ изневеряваше, без да си направи труда поне да го прикрие...

Хилда каза:

— Тя не е трябвало да се примирява. Трябвало е да го напусне.

В отговора му се усети укор.

— Тя беше твърде добра, за да го направи. Мислеше, че е неин дълг да остане. Освен това там беше домът ѝ — къде можеше да отиде?

— Би могла да си изгради свой живот.

Дейвид раздразнено я прекъсна.

— Не и тогава. Ти не разбиращ. В онези дни жените просто не постъпваха така. Те просто се примиряваха. Търпеливо понасяха всичко. Тя трябваше да мисли и за нас. Дори и да се беше развела с баща ми, какво би станало? Той щеше да се ожени отново. Нашите интереси да пострадат. Тя не можеше да не се съобрази с всичко това.

Хилда не отговори.

Дейвид продължи:

— Не, тя постъпи правилно. Тя беше светица! Изтърпя всичко докрай, без да се оплаква.

Хилда се намеси:

— Е, поне на теб е говорила. Иначе откъде щеше да знаеш?

Лицето му просветля и той каза по-нежно:

— Да, на мен разказваше. Знаеше колко я обичах. Когато се спомина...

Той спря и прекара пръсти през косата си.

— Хилда, беше ужасно! Боже, какво отчаяние! Тя беше още толкова млада, защо трябваше да умре? Той я уби — баща ми я уби! Разби сърцето ѝ, той беше причината за смъртта ѝ. Тогава реших, че

няма да живея под един покрив с него. Просто се махнах, далеч от всичко.

Хилда кимна.

— Постъпил си разумно. Точно това е трябвало да направиш.

— Баща ми искаше аз да се заема с фабриките. Това означаваше да живея там. Нямаше да мога да го понеса. Не мога да си представя как го понася Алфред.

— Той никога ли не възропта? — попита Хилда. — Беше ми казал, че изоставил другата си кариера.

Дейвид кимна.

— Алфред щеше да става военен. Баща ни беше уредил всичко. Алфред, най-големият брат, трябваше да стане кавалерийски офицер, а Хари и аз да поемем бизнеса. Джордж щеше да се заеме с политика.

— И какво стана?

— Хари развали всичко! Той винаги беше ужасно непокорен. Задлъжня много и все имаше неприятности. Един ден изчезна с няколкостотин лири, които не бяха негови. Оставил бележка, че канцеларският стол не му подхождал и че смятал да опознае света.

— И повече не се обади?

— Ами! — засмя се Дейвид. — Обаждаше се доста често! Телеграфираше за пари от всички краища на света и обикновено ги получаваше!

— А Алфред?

— Баща ми го накара да се откаже от армията и да се заеме с фабриките.

— И той не протестира ли?

— Направо ги мразеше, но баща ми винаги го е въртял на малкия си пръст. Предполагам, че все още е така.

— А ти избяга? — попита Хилда.

— Да. Заминах за Лондон да уча рисуване. Баща ми направо ми заяви, че ако извърша подобна глупост, ще получа само малка издръжка, докато е жив и нищо след смъртта му. Казах му, че не ме е грижа. Той ме нарече зелен глупак и това беше всичко!

Хилда нежно го попита:

— И не си съжалявал никога?

— Никога. Макар да съзнавам, че никога няма да стигна далеч с изкуството си — от мен няма да излезе велик художник. Нали сме

щастливи и тук, в малката ни къщичка. Не живеем луксозно, но имаме всичко необходимо. Ако аз умра, на теб ще остане застраховката ми за живот.

Той замълча и се сети.

— А сега — това — и тупна с отворена длан върху писмото.

— По-добре да не беше го писал баща ти това писмо, щом толкова те тормози — каза Хилда.

Дейвид продължи, сякаш изобщо не я беше чул.

— Пише ми да доведа и съпругата си, надява се да бъдем всички заедно за Коледа; да се събере семейството! Какво ли значи това?

— Трябва ли да търсиш някакъв скрит смисъл?

Той въпросително я погледна.

— Искам да кажа — каза тя с усмивка, — че баща ти оstarява, а с възрастта човек все повече има нужда от семейство, от близки хора около себе си.

— Вероятно е така — бавно изрече Дейвид.

— Той е стар и самoten.

Дейвид ѝ хвърли внезапен поглед.

— Ти искаш да отида, нали, Хилда?

Тя бавно изрече:

— Жалко е да не откликне човек на молба. Аз съм старомодна, наистина, но защо Коледа да не е време за помирение и прошка?

— След всичко, което съм ти разказал?

— Да, скъпи, но то е минало, погребано отдавна.

— Не и за мен.

— Защото *ти не искаш да го погребеш*. Непрекъснато го съживяваш в съзнанието си.

— Не мога да забравя.

— Не искаш да забравиш, нали това имаш предвид, Дейвид?

Той стисна устни.

— Ние от семейство Лий сме така. Помним нещата с години, премисляме ги, поддържаме паметта си свежа.

Хилда каза нетърпеливо:

— И се гордееш с това? Мисля, че нямаš основание.

Той я погледна хладно и замислено отговори:

— Тогава верността към спомените няма голяма стойност за теб?

— Аз вярвам на *настоящето*, не на миналото! Миналото трябва да си отиде. Ако непрекъснато го съживяваме, ние, без да искаме го променяме, преувеличаваме фактите, разглеждаме го в погрешна перспектива.

— Аз помня всяка случка, всяка дума от онези дни, сякаш беше вчера! — разпалено я прекъсна Дейвид.

— Точно това не бива да правиш, скъпи! Това не е нормално! Ти гледаш на миналото с очите на малко момче, вместо да го погледнеш като зрял мъж.

— И каква е разликата? — настоятелно попита Дейвид.

Хилда се поколеба. Струваше ѝ се неразумно да продължи, но нещата, които искаше да каже, напираха на устните ѝ.

— Мисля — каза тя, — че гледаш на баща си като на зъл дух. Мисля, че ако можеш да го видиш сега, ще разбереш, че той е просто един обикновен човек. Може да е позволил на страстите си да надделят, може животът му да не е бил безгрешен, но той е обикновен човек, а не някакво чудовище.

— Ти явно не разбираш! Отношението му към майка ми...

Хилда го прекъсна:

— Някои мъже са склонни да проявят най-лошите си черти, когато усетят подчинение и малодушие срещу себе си, но щом жената в живота им притежава воля и решителност, те стават напълно различни същества!

— Сега остава да кажеш, че всичко е било по нейна вина...

Хилда го прекъсна отново.

— Не, разбира се! Не се съмнявам, че баща ти се е отнасял жестоко с майка ти, но бракът е необикновено нещо и това ме кара да се съмнявам в правото на всеки външен човек, било то и дете на този брак, да съди и преценява. Да не говорим, че твоята ненавист не може да помогне на майка ти. Всичко това вече е минало, то е зад теб! Останал е само един старец с крехко здраве, който моли сина си да му гостува за Коледа.

— И ти искаш да отида?

Хилда се поколеба, а после решително рече:

— Да, искам да отидеш и да изгониш злия дух веднъж завинаги.

V

Джордж Лий, член на парламента за Уестрингъм, беше възпълен, четиридесетгодишен джентълмен с массивна горна челюст и бавен, педантичен говор. Изпъкналите очи придаваха на лицето му определена подозителност.

Той натъртено каза:

— Казах ти вече, Магдалин, че според мен е мой *дълг* да отида.
Жена му припряно сви рамене.

Стройна, слаба, с метално руса коса и оскубани вежди, тя имаше гладко яйцеподобно лице, което нерядко изглеждаше лишено от всянакъв израз. Така беше и сега.

— Скъпи — каза тя, — ще бъде ужасно скучно, сигурна съм.

— Още повече — добави Джордж Лий и лицето му се оживи от привлекателната идея, — това ще ни помогне да направим значителни икономии. По Коледа винаги се харчат страшно много пари. Можем да платим на прислугата само храната.

— Всъщност, какво толкова! — добави Магдалин. — По Коледа си е скучно навсякъде.

— Предполагам — продължаваше Джордж собствената си мисъл, — те ще очакват и коледна вечеря. Една добра говежда пържола вместо пуйка...

— Кой, слугите ли? О, Джордж, не бъди толкова стиснат, непрекъснато се тревожи за пари.

— Все някой трябва да го прави — отвърна Джордж. — Да, но е абсурдно да се пести на дребно от това и онова. Защо не поискаш от баща си повече пари?

— Той вече ми дава добра издръжка.

— Ужасно е да си напълно зависим от баща си! Той трябва да ти припише нещо от самото начало.

— Това не е в негов стил.

Магдалин го погледна. Кафевите ѝ очи изведнаж станаха остри и внимателни. Безизразното лице се оживи.

— Той е страхотно богат, нали, Джордж? Милионер е, нали?

— Даже два пъти милионер.

Магдалин завистливо въздъхна.

— И къде ги е спечелил? В Южна Африка, нали?

— Да, на младини. Главно от диаманти.

— Ах, Страхотно! — каза Магдалин.

— После се върнал в Англия, започнал бизнес и доколкото знае, удвоил или утроил състоянието си.

— И какво ще стане, когато умре?

— Татко никога не е обсъждал този въпрос, но си мисля, че голямата част ще наследим ние с Алфред. Е, делът на Алфред ще бъде по-голям.

— Ти нали имаш и други братя?

— Да, брат ми Дейвид, но той едва ли ще вземе много. Той избяга, за да се занимава с изкуство или някаква друга подобна глупост. Спомням си как татко го предупреди, че ще го лиши от наследство, но Дейвид отговори, че не го е грижа.

— Колко глупаво — с упрек каза Магдалин.

— Имах и сестра, Дженифър. Тя замина с някакъв чужденец, испанец, художник, един от приятелите на Дейвид. Помина се преди малко повече от година. Тя има дъщеря, доколкото си спомням. Татко може да ѝ остави някакви пари, но няма да са много. И, разбира, се брат ми, Хари... — той замълча, сякаш изпитваше неудобство.

— Хари ли? — изненада се Магдалин. — Кой е Хари?

— Ами... мой брат.

— Не знаех, че имаш и друг брат.

— Скъпа моя, той не беше ъ-ъ-ъ... как да ти кажа... достоен за семейството ни. Ние просто не говорим за него. Той извърши доста позорни неща. От няколко години нямаме вест от него. Вероятно е мъртъв.

Магдалин внезапно се засмя.

— Какво има, защо се смееш?

— Просто си мислех колко е смешно ти, Джордж, да имаш непочтен брат! Ти си толкова благоприличен.

— Надявам се да е така — хладно каза Джордж.

— Баща ти... той не е от най-благоприличните.

— Слушай, Магдалин...

— Нещата, които ми казва понякога, ме карат да се чувствувам неудобно.

— Това ме изненадва. И Лидия ли чувствува същото?

— Той никога не говори на нея по същия начин — отвърна Магдалин. И добави ядосано: — Никога не ѝ говори така. Не разбирам защо.

Джордж ѝ хвърли бърз поглед и отмести очи.

— Както и да е, човек не бива да придири толкова. На татковата възраст и при неговото крехко здраве...

Той замълча. Жена му го попита:

— Баща ти наистина ли е толкова болен?

— О, не бих казал. Той е изключително твърд, но знам ли, щом иска да ни събере всички на Коледа, може да е решил, че това е последната му Коледа. Ще трябва да отидем.

Тя остро каза:

— Ти може да си говориш така, но той ще живее с години, нали?

Съпругът ѝ се сепна и измърмори:

— Да, да, разбира се.

— Както и да е, предполагам, че ще е съвсем редно да отидем.

— Не се и съмнявам.

— Не мога да ги понасям другите! Алфред е толкова скучен, а Лидия ме гледа отвисоко.

— Глупости.

— Така е! А от този ужасен прислужник направо ме побиват тръпки.

— Стария Тресилийн?

— Не, Хорбъри. Промъква се навсякъде като котка и се хили като глупак.

— Но, мила, наистина не разбирам какво толкова те притеснява Хорбъри?

— Той просто ми действува на нервите! Но не се беспокой. Ясно е, че ще отидем. Не е хубаво да обиждаме стареца.

— Именно. А за коледната вечеря на прислугата...

— Моля те, Джордж, не сега. Някой друг път. Само ще се обадя на Лидия, че пристигаме утре с влака в пет и двадесет.

Магдалин забързано излезе. След като се обади, тя се качи в стаята си и седна пред писалището. Вдигна капака и затърси из

отделенията. Изпопадаха купища сметки и се пръснаха по масата. Тя се опита да ги прегледа и подреди, но накрая въздъхна и ги напъха обратно. Прокара ръка по платинено русата си коса и прошепна:

„Какво, за бога, да правя?“

VI

На първия етаж в Горстън Хол дълъг коридор водеше към голяма стая с прозорци към входната алея. Обстановката в тази стая се характеризираше със старомоден блъсък. Тежките тапети от брокат, кожените кресла, огромните вази с дракони, бронзовите скулптори — всичко в нея изглеждаше голямо, скъпо и массивно.

В огромно старинно кресло, което беше най-голямото и най-импозантното от всички в стаята, се беше разположила мършавата сърбена фигура на възрастен човек. Ръцете му, подобни на птичи крака, лежаха върху облегалките. Отстрани беше подпрян бастун със златна топка на върха. Старецът беше облечен в износен син халат, а нозете му бяха обути в домашни пантофи. Кожата на лицето му беше жълтеникова, а косите — бели.

Една повяхнала фигура — би си помислил човек, ала гордият орлов нос, тъмните и невероятно живи очи биха го накарали да промени мнението си. В стареца имаше порив за живот.

Симеон Лий се изсмя с висок и кудкудякащ смях. После каза:

— Предаде посланието ми на мисис Алфред, нали?

Застанал до креслото, Хорбъри отговори меко и почтително.

— Да, сър.

— Точно както ти казах, дума по дума?

— Да, сър, точно както ми казахте.

— Ти всъщност не правиш грешки. Добре ще е да не правиш и занапред, защото ще съжаляваш! И какво каза тя, Хорбъри? Какво каза мистър Алфред?

Тихичко, без излишни емоции, Хорбъри повтори разговора. Старецът отново се изхили и потри ръце.

— Чудесно... Прекрасно... Сигурно са мислили и гадали цял следобед! Чудесно! Сега ще ги повикам при себе си. Иди да ги доведеш!

Прислужникът пресече безшумно стаята и излезе.

— И, Хорбъри...

Старецът се огледа и изруга.

— Този човек се движи като котка. Никога не знаеш къде е.

Той остана неподвижен в креслото си, поглаждайки брадичката си с пръсти, докато на вратата не се почука и Алфред и Лидия влязоха вътре.

— А, ето ви и вас. Седни тук, скъпа Лидия, тук до мен. Лицето ти има чудесен цвят.

— Бях навън на студа, от това почервеняват бузите.

Алфред добави:

— Как си, татко, добре ли си почина следобяд?

— Чудесно, прекрасно. Сънувах отминалите дни! Времето преди да се установя на едно място и да стана стълб на обществото.

Той отново се изхили.

Снаха му седна и се усмихна мълчаливо и тактично.

Алфред отново заговори:

— Татко, чух, че за Коледа очакваме още двама души, така ли?

— Ах, това ли било. Ей сега ще ви кажа. За мен тази Коледа ще бъде нещо наистина велико. И така, пристигат Джордж и Магдалин...

Лидия се намеси:

— Да, пристигат утре с влака в пет и двадесет.

Старият Симеон продължи:

— Горкият Джордж, толкова е празен и надут, чак ще се пръсне!

Но какво да се прави, нали ми е син.

Алфред се опита да защити брат си:

— Избирателите му го харесват.

— Сигурно си мислят, че е честен — изхили се отново старецът.

— В семейство Лий честни хора няма.

— Защо говориш така, татко?

— Ти си изключение, момчето ми, ти си изключение.

— А Дейвид? — попита Лидия.

— Аха, Дейвид. Любопитен съм да го видя това момче след всичките тези години. Той беше сантиментален младок. Интересно как ли изглежда жена му? Той поне не се ожени за момиче с двадесет години по-младо, както онзи глупак Джордж.

— Хилда се обади с едно чудесно писмо — каза Лидия. — Току-що получих телеграма от нея, че пристигат утре.

Старецът я прониза с поглед и после се засмя.

— Все същата Лидия. Винаги е толкова добре възпитана, направо е родена с добри маниери. Наследствеността е странно нещо. Ето моите деца — само един се е метнал на мен, само един от цялото котило.

Очите му затанцуваха.

— А сега познайте кой ще дойде за Коледа. Давам ви три опита и се обзалагам на пет лири, че няма да отгатнете.

Той погледна първо единия, после другия. Алфред намръщено каза:

— Хорбъри спомена нещо за някаква млада дама?

— Това ви заинтригува, нали? Сигурен бях. Пилар ще се появи всеки момент. Наредих колата да отиде да я посрещне.

Алфред стреснато попита:

— *Пилар*?

Симеон отговори:

— Пилар Естравадос, дъщерята на Дженифър, моята внучка. Любопитен съм да я видя каква е.

Алфред извика:

— За бога, тате, изобщо не си ни казал...

Старецът се усмихваше.

— Не, реших да го запазя в тайна. Накарах Чарлтън да пише и да уреди нещата.

Алфред обидено повтори:

— Изобщо не си ми казал...

Усмивката на стареца излъчваше коварство.

— Нямаше да има изненада! Мисля си какво ли ще бъде, ако под този покрив се появи отново млада кръв? Не съм виждал Естравадос. Интересно на кого ли прилича момичето? На баща си или на майка си?

— Татко — започна Алфред, — мислиш ли, че е разумно? Като се вземе предвид всичко...

Старецът го прекъсна.

— Разумно, разумно — само това знаеш. Твърде много мислиш за безопасност, Алфред! Винаги си бил такъв! Но не и аз! Прави каквото ти се иска и по дяволите всичко! Аз така казвам. Това момиче е моя плът и кръв, единствената ми внучка! Не ме е грижа кой е баща ѝ и какво е правил. Тя ще живее в моя дом.

Лидия остро попита:

— Значи тя ще живее тук?

Той я стрелна с поглед.

— Нима имаш нищо против?

Тя поклати глава и се усмихна.

— Нима бих могла да се противя, щом каните някого в собствения си дом. Не, просто се чудех за нея...

— Какво се чудиш?

— Дали ще е щастлива тук.

Симеон Лий тръсна глава.

— Тя няма пукната пара. Би трябвало да бъде благодарна!

Лидия сви рамене.

Симеон се обръна към Алфред:

— Е, нали виждаш, ще бъде една велика Коледа. *Всичките* ми деца край мен. Всичките ми деца! Ето, Алфред, подсказах ти! Сети ли се сега кой е другият гост?

Алфред го гледаше втренчено.

— Всичките ми деца! Сети се, момче! Хари, разбира се! Брат ти Хари!

Алфред беше пребледнял. Той заекна:

— Не може да бъде! Хари...

— Той лично!

— Но нали мислеме, че е мъртъв?

— Ами, той!

— И ти ще го приемеш след всичко, което направи?

— Блудния син, а? Прав си, златния телец. Трябва да заколим този златен телец, Алфред! Трябва да поздравим с добре дошъл блудния син у дома.

Алфред каза:

— Той се отнесе с теб... с всички нас така ужасно! Той...

— Не е необходимо да изброяваме престъпленията му! Списъкът е дълъг. Но да не забравяме, че Коледа е времето за прошка. Нека посрещнем блудния син с добре дошъл.

Алфред се надигна и каза:

— Това е истински шок! Никога не съм допускал, че Хари може да прекрачи отново прага на този дом...

Симеон се наведе напред.

— Ти никога не си харесвал Хари, нали?

— След начина, по който се отнесе с теб...

Симеон се захили и каза:

— Е, станалото — станало. Нали това е духът на Коледа, Лидия?

Пребледняла на свой ред, тя отвърна сухо:

— Виждам, че тази година доста сте мислили за Коледа.

— Искам семейството ми да е край мен. Мир и доброжелателство. Аз съм стар човек. Тръгващ ли си, скъпа?

Алфред се беше отправил към изхода. Лидия се поколеба за момент. Симеон кимна с глава след отдалечаващата се фигура.

— Явно това го разстрои. Той и Хари не се погаждаха. Хари му се подиграваше, наричаше го „мистър Бав-но-но-Сигурно“.

Устните на Лидия се отвориха и отговорът беше на върха на езика ѝ, но като видя очаквателната физиономия на стареца, тя се овладя. Самообладанието ѝ явно го разочарова и този факт ѝ помогна да проговори.

— Заекът и костенурката, нали? Е, костенурката все пак печели състезанието.

— Не винаги — каза Симеон. — Не винаги, скъпа Лидия.

Тя добави, все още усмихвайки се:

— Извинете ме, но трябва да отида при Алфред. Внезапните събития винаги го разстройват.

Симеон се засмя.

— Да, Алфред не обича промените. Винаги е бил трезвомислещ.

— Но винаги ви е обичал.

— Това ти изглежда странно, нали?

— Понякога — да.

Тя излезе от стаята. Симеон се загледа след нея. Той отново се изхили и потри длани. „Страхотно, чудесно — каза той, — тази Коледа ще се забавлявам чудесно.“

Изправи се с мъка, като се подпираше на бастуна си и провлачи крака през стаята.

Отиде до големия сейф, поставен в ъгъла и набра комбинацията. Вратата се отвори и той затършува вътре с треперещи пръсти.

Извади чантичка от щавена кожа и като я отвори, през пръстите му се посипаха нешлифовани диаманти.

— Ax, хубавиците ми, още сте ми приятелки, още сте непроменени. Ax, какви времена бяха, какви времена... Вас няма да ви

режат и полират, приятелчета мои, няма да висите по вратовете на разни жени, да седите по пръстите им или по ушите им. Вие сте си *moi*. Моите стари приятелчета! Ние си знаем по нещо един за друг, нали? Може да казват, че съм стар и болен, но още не ми е дошло времето. Старото куче още хапе. И има още да се забавляваме. Да, още ще се забавляваме...

ЧАСТ ВТОРА
23 ДЕКЕМВРИ

I

Тресилин отиде да отвори вратата. Позвъняването беше рязко и агресивно и преди той да успее да прекоси антрето, на вратата се позвъни отново.

Тресилин се зачерви от гняв. Колко невъзпитано и безпardonно беше да се звъни така на вратата на един джентълмен! Ако беше някоя нова група от тези, дето пееха коледни песни, щеше да им даде да се разберат.

През заскреженото стъкло на вратата се виждаше силуетът на едър мъж с широка шапка. Както си и мислеше — никакъв зле облечен странник, а десенът на костюма му беше толкова крещящ, просто ужасен! Някакъв нахален просяк!

— Да ме вземат мътните, ако това не е Тресилин — каза странникът. — Какси, Тресилин?

Тресилин се вторачи, пое дълбоко дъх и отново се взря в човека пред себе си. Тази широка, аrogантна челюст, гърбавият нос, насмешливият поглед. Да, беше ги виждал като че ли преди три години. Е, не чак толкова ярко изразени, но...

Той зяпна и извика:

— Мистър Хари!

Хари Лий се засмя.

— Май че те стреснах здраво. Че защо? Нали ме очаквате?

— Да, сър. Разбира се, сър.

— Защо тогава се преструваш на изненадан? — Хари направи крачка назад и погледна нагоре към къщата — солидна маса от червени тухли, построена без особено въображение, но солидно.

— Все същата си е — стара и грозна — отбеляза той. — Но още стои, това е най-важното. Как е баща ми, Тресилин?

— Вече е почти инвалид, сър. Стои в стаята си и не може да излиза много. Но иначе е добре.

— Старият грешник!

Хари Лий влезе в къщата и позволи на Тресилин да вземе шала му и доста театралната му шапка.

— Как е скъпият ми брат Алфред, Тресилиън?

— Много е добре, сър.

Хари си ухили.

— Умира от нетърпение да ме види, а?

— Предполагам, сър.

— Аз пък не! Точно обратното даже. Обзалагам се, че моето идване го е накарало да подскочи. Ние никога не сме се погаждали. Чел ли си Библията, Тресилиън?

— Ами, да, понякога, сър.

— Нали помниш притчата за блудния син? На добрия брат това никак не се харесало, нали си спомняш? Ама никак! Обзалагам се, че и на нашия домосед Алфред никак не му допада моето пристигане.

Тресилиън не отговори, забил поглед надолу. Само застиналата стойка изразяваше несъгласието му. Хари го тупна по рамото.

— Води ме, стари приятелю. Златният телец ме очаква! Заведи ме право при него.

Тресилиън промърмори:

— Заповядайте оттук в гостната, сър. Не знам точно къде са другите... Нямаше как да изпратят да ви посрещнат, сър, без да знаят кога пристигате.

Хари кимна и последва Тресилиън през антрето, като се оглеждаше наоколо.

— Всички експонати са си по местата, както виждам — каза той.

— Май нищо не се е променило, откакто заминах преди двадесет години.

Той влезе след Тресилиън в гостната. Старият човек прошепна отново.

— Ще се опитам да намеря мисис Алфред — и забърза навън.

Хари Лий беше нахълтал в стаята, но спря като закован и се втренчи във фигурата, седнала на един от прозоречните первази. Очите му недоверчиво шареха по черната коса и смуглата кожа на лицето.

— Велики Боже — възклика той, — вие да не сте седмата и най-красива жена на баща ми?

Пилар скочи на пода и се приближи към него.

— Аз съм Пилар Естравадос — представи се тя, — а вие трябва да сте моят вуйчо Хари.

Хари каза:

— Значи ето коя сте вие! Дъщерята на Джени.

Пилар наивно запита:

— Защо искахте да знаете дали не съм седмата жена на баща ви?

Той наистина ли е имал шест жени?

Хари се засмя.

— Не, доколкото знам, е имал само една... официално. Право да си кажа, Пил... как ви беше името?

— Да, Пилар.

— Право да ви кажа, Пилар, наистина се радвам да видя цвете като вас в този мавзолей.

— Този мавзо... не разбирам.

— Този музей на препаририани същества. Винаги съм смятал, че тази къща е грозна. Сега съм уверен, че е по-грозна отвсякога!

Пилар шокирано запротестира.

— О, не, не, много е хубаво тук! Мебелите са хубави и навсякъде има килими, дебели килими и има много украшения. Всичко е първо качество и много скъпо.

— Виж, тук сте права — ухили се Хари. Той я погледна с удивление. — Направо падам, като ви гледам сред...

Той отведенъж млъкна, когато Лидия забързано влезе в стаята. Тя се приближи право към него.

— Здравейте, Хари! Аз съм Лидия, жената на Алфред.

— Здравейте, Лидия! — той се ръкува с нея, като набързо огледа нейното интелигентно и живо лице и наум одобри походката ѝ. Малко жени умееха да се движат добре.

На свой ред Лидия го прецени с поглед и си помисли: „Изглежда груб и безскрупулен, но е много привлекателен все пак. Не бих му се доверила нито на йота.“

А на глас каза усмихнато:

— Как ви изглежда след толкова години? Съвсем различно или все същото?

— Почти непроменено — огледа се той. — Тази стая е различна.

— О, много пъти е пренареждана.

— Исках да кажа, че е различна заради вас, вие сте я променили.

— Ами да, аз...

Той се усмихна широко и дяволитото му изражение изведнаж ѝ напомни за стария човек на горния етаж.

— Сега изглежда някак по-аристократично! Някой ми беше казал, че нашият Алфред се оженил за момиче, чиито предци са дошли в Англия със Завоевателя.

Лидия се засмя и отвърна:

— Май че е било така, но от тях не е останало много след всичките тези години.

Хари каза:

— Как е старият Алфред? Все още ли си натиска парцалите както преди?

— Не знам дали ще откриете някаква промяна в него.

— А другите? Пръснати из цяла Англия, така ли?

— Не, всички ще са тук за Коледа.

Хари отвори очи.

— Семейството се събира за Коледа? Какво му става на стареца? Никога не е бил сантиментален. Не си спомням да го е грижа особено за семейството. Каква промяна!

— Вероятно — отговори Лидия сухо.

Пилар я наблюдаваше с отворени очи.

Хари каза:

— Как е старият Джордж, още ли е същата скрънда? Как само пищеше, когато се налагаше да се раздели с половин пени от джобните си пари.

Лидия го прекъсна.

— Джордж е в парламента. Представител е за Уестрингъм.

— Не може да бъде. Той в парламента? Божичко, не мога да повярвам!

Хари отметна глава и се разсмя.

Смехът му беше гръмогласен и прозвуча неовладяно и грубо в ограниченото пространство на стаята. Пилар зяпна, а Лидия се дръпна назад.

Изведнаж, сякаш усетил движение зад себе си, Хари спря и рязко се обърна. Не беше чул да влиза някой, но там тихо стоеше Алфред и безмълвно го наблюдаваше със странен израз на лицето.

Хари остана така за миг, после бавно разтегли устни в усмивка и пристъпи леко напред.

— Господи — каза той. — Това бил Алфред.

Алфред кимна.

— Здравей, Хари.

Те стояха втренчени един в друг. Лидия затаи дъх, като си помисли: „Каква нелепост! Гледат се като две кучета“

Очите на Пилар се разшириха още повече, а наум тя си каза: „Колко глупаво изглеждат застанали така... Защо не се прегърнат? Е, разбира се, че англичаните не правят така, но можеха поне да *кажат* нещо. Защо само се *гледат*?“

Най-сетне Хари наруши мълчанието.

— Е, странно е, че отново съм тук!

— Сигурно е така. Толкова много години откакто се... се изнесе.

Хари пое въздух и прокара пръст по ръба на челюстта си — с този свой обичаен жест изразяваше враждебност.

— Да — каза той, — радвам се, че си дойдох — той направи пауза, за да подчертава важността на думата — у дома.

II

— Бил съм, предполагам, грешен и порочен човек — каза Симеон Лий.

Облегнал се в креслото си, с издадена напред челюст, той замислено гладеше брадата си. Пред него огънят в камината светете и танцуващие. Пилар седеше отстрани, с малко ветрило от папие-маше в ръка. С него пазеше лицето си от силната топлина или от време на бреме си вееше с кокетно движение на ръката. Симеон я наблюдаваше с удовлетворение.

Той продължи да си говори, по-скоро на себе си, отколкото на нея. Просто присъствието ѝ го стимулираше.

— Да — каза той, — бях голям грешник. Какво ще кажеш за това, Пилар?

Тя сви рамене и отвърна:

— Всички мъже са грешници. Така казват сестрите в манастира. Затова човек трябва да се моли за тях.

— Само че аз съм бил по-голям грешник от другите — засмя се Симеон. — И не съжалявам за това, изобщо не съжалявам. Забавлявал съм се по всяко време. Казват, че хората търсели покаяние с възрастта. Това са глупости! Аз не се разкайвам. И ти казвам, опитал съм почти всичко, всички известни стари грехове. Мамил съм, крал съм, лъгал съм... божичко, вярно е! И жени, боже господи, винаги жени! Преди няколко дни чух за някакъв арабски шейх, който имал лична гвардия от четиридесет младежи на една възраст, всички негови синове. Няма шега, четиридесет! Не знам за четиридесет, но мисля, че и моята гвардия няма да е по-малка, ако хукна да ги събирам тия нехранимайковци. Какво ще кажеш за това, а, Пилар? Шокирана ли си?

Пилар гледаше неподвижно.

— Защо да бъда шокирана? Мъжете винаги желаят жените. Баща ми също. Ето защо жените са често нещастни и ходят на църква да се молят.

Старият Симеон се намръщи.

— Аделаид беше нещастна с мен — той говореше едва чуто, сякаш на себе си. — Боже, каква жена беше! Розова, бяла, красива — както си му е редът, — когато се оженихме! И после? Вечно сълзи, вечно оплакване. Мъжа го хващат дяволите, когато жената вечно плаче... Нямаше дух в нея, това ѝ беше на Аделаид. Ако само ми се беше противопоставила, поне веднъж! Вярвах, когато се ожених за нея, че ще се укротя, ще създам семейство, ще скъсам с предишния живот...

Гласът му замря и той се загледа в светещата жарава.

— Да създадеш семейство... Боже, какво семейство! — той внезапно се засмя ядосано и остро. — Само ги погледни, погледни ги! Нито едно от децата ми не може да ме продължи. Какво им става? Сякаш във вените им няма капка моя кръв! Нямам истински син сред тях, законни или не. Алфред, например — о, небеса, колко ме отегчава Алфред! Гледа ме с този кучешки поглед, готов да изпълни всичко, което поискам. Виж, Лидия, жена му, тя е силна, харесва ми, обаче тя не ме харесва. Никак. Само че трябва да се примирява с мен заради този неситетник, Алфред. — Той погледна момичето до огъня. — Запомни, Пилар, няма нищо по-отегчително от верността и себеотдаването.

Тя му се усмихна. Той продължи, стоплен от присъствието ѝ, от нейната младост и силното ѝ женско изльчване.

— Ами Джордж, какво е Джордж? Дърво, препарирана риба, помпозна торба с газове, лишена от мозък и цел. И на всичкото отгоре — стиснат! А Дейвид? Винаги е бил глупак, глупак и мечтател. Маминото синче — това беше Дейвид. Единственото разумно нещо, което направи, беше да се ожени за тази солидна и уравновесена жена. — Той удари с ръка по ръба на стола. — Хари е най-добрият от тях. Добрият стар Хари — пълен е с пороци, но и с живот!

Пилар се съгласи.

— Той ми е симпатичен. Смее се високо и отмята глава назад. Да, много ми харесва.

Старецът я погледна.

— Харесва ти, нали, Пилар? Хари винаги е имал успех с жените. Също като мен. — Той се засмя. — Аз си поживях добре — от всичко по много.

— В Испания имаме поговорка, която казва така: „*Вземи каквото искаш и плати за него — така казва Бог!*“

Симеон одобрително тупна по облегалката на креслото.

— Това ми хареса. Точно така. Вземи каквото искаш... Това съм правил цял живот — вземал съм каквото искам.

Изведнаж гласът на Пилар прозвуча високо и ясно грабвайки вниманието му:

— И плащали ли сте за това?

Симеон прекъсна смеха си, изправи гръб и я загледа.

— Какво беше това, което каза? — попита той.

— Попитах дали сте платили за това, дядо?

Симеон Лий бавно отвърна:

— Всъщност... не знам... — И като удари с длан по креслото, внезапно извика гневно: — Как смееш да ми говориш така, как смееш?

Пилар каза:

— Просто се чудех.

Ръката с ветрилото беше неподвижна, очите й тъмни и тайнствени. Тя седеше с отметната назад глава, явно създавайки силата на присъствието си, на своята женственост.

Симеон продължаваше гневно.

— Ах, ти, дяволско изчадие...

Тя каза меко:

— Но вие ме харесвате, дядо, харесва ви да седя тук при вас, нали?

— Да, наистина, отдавна не съм усещал присъствието на младо и красиво същество като теб... Много добре ми действува, стопля старите ми кости... Освен това ти си моя плът и кръв. Браво на Дженифър, тя май се оказа най-добра от цялата пасмина.

Пилар седете и се усмихваше.

— Не си мисли, че ме заблуждаваш — каза Симеон. — Много добре знам защо седиш и слушаш старческото ми бръщолевене. Пари, все тези пари... Или искаш да ми кажеш, че обичаш стария си дядо?

— Не, не ви обичам. Но ви харесвам, много ви харесвам. И това е истина, повярвайте ми. Мисля, че сте били голям грешник, но и това ми харесва. Вие сте по-истински от другите в този дом. И разказвате интересни неща, пътували сте много и животът ви е бил пълен с приключения. Ако аз бях мъж, бих искала да съм като вас.

— Вярвам ти, че е така. Говори се, че сме имали циганска кръв в жилите си. Не че това си личи у децата ми, освен у Хари, но се е проявила и у теб. Когато трябва обаче, мога да бъда и търпелив, да знаеш. Веднъж чаках петнадесет години, за да си отмъстя на човек, който ми стори зло. Това е характерна черта за нашето семейство — ние не забравяме. Отмъщаваме си, дори и да чакаме години за това. Един ме измами и аз чаках петнадесет години за моя шанс и тогава нанесох удара си. Направо го разорих, изтрих го от лицето на земята.

Той тихо се засмя.

— Това в Южна Африка ли беше? — попита Пилар.

— Да, страхотна страна.

— Били ли сте там след това?

— Върнах се там за пет години, след като се ожених. Това беше за последно.

— Но преди това? Били сте там много години, нали?

— Да.

— Разкажете ми!

Той заразказва, а Пилар слушаше, като пазеше лицето си от огъня.

Гласът му зазвуча бавно и уморено. Той каза:

— Почакай, ще ти покажа нещо.

Той предпазливо се изправи и постепенно, подпирайки се на бастуна си, закуца през стаята. Отвори големия сейф и я повика с ръка.

— Ето, погледни ги, почувствува ги, остави ги да се посипят през пръстите си.

Той погледна учуденото й лице и се засмя.

— Знаеш ли какво е това? Диаманти, дете, диаманти!

Очите ѝ се разшириха.

— Но това са просто малки камъчета.

Симеон се засмя.

— Не са шлифовани. Така ги вадят от земята.

Пилар недоверчиво попита:

— Ако ги шлифоват, ще станат ли истински диаманти?

— Разбира се.

— И ще святкат и блестят?

— Ще святкат и блестят.

Тя възкликна по детски:

— О, не мога да повярвам!

Той се забавляваше.

— Това е самата истина.

— А ценни ли са?

— Доста. Трудно е да се каже, преди да ги шлифоват, но тази купчинка струва няколко хиляди лири.

Пилар възклика, като разчленяваше думите:

— Няколко... хиляди... лири?

— Да, девет или десет хиляди. Нали виждаш, големички са.

Пилар попита с облещени очи:

— Защо не ги продадете тогава?

— Защото искам да си ги имам тук.

— А всичките тези пари?

— Нямам нужда от тях.

— А, ясно — Пилар беше впечатлена. После каза:

— Защо не ги дадете да ги обработят и да ги направят красиви?

— Защото ги предпочитам такива. — Лицето му стана мрачно.

Той се обърна и заговори на себе си: — Те ме връщат назад, само като ги докосна, само като ги почувствува с пръсти, всичко се връща — слънцето, миризмата на саваната, воловете, старият Еб и момчетата, вечерите...

На вратата се почука леко.

Симеон каза:

— Сложи ги обратно в сейфа и затвори вратата. — После извика:

— Влез.

Хорбъри влезе почтително и тихо.

— Чаят е сервиран долу, сър.

III

Хилда каза:

— Тук ли си бил, Дейвид? Търсих те из цялата къща. Хайде да не стоим в тази стая, толкова е студено.

Дейвид не каза нищо, само стоеше и гледаше някакво ниско кресло с избеляла копринена тапицерия. После внезапно проговори:

— Това е нейният стол... Винаги седеше в него... Същият си е. Само е избелял.

Хилда сбърчи леко челото си. Тя каза:

— Така ли? Хайде да не стоим тук, Дейвид, ужасно е студено.

Дейвид не ѝ обърна внимание, само продължи да си приказва, като се оглеждаше наоколо.

— Повечето време седеше тук. Аз сядах до нея на онази табуретка и тя ми четеше „Джас, Убиецът на великани“, това ми четеше. Трябва да съм бил шестгодишен тогава.

Хилда го хвана здраво под ръка.

— Хайде, скъпи, да отидем в гостната, тук няма отопление.

Той послушно се обърна, но тя почувствува как през тялото му премина тръпка.

— Всичко е същото, всичко. Сякаш времето е спряло.

Хилда изглеждаше разтревожена. Придавайки си бодрост, тя се помъчи да промени темата:

— Къде ли са другите? Сигурно е време за чай.

Дейвид освободи ръката си и отвори друга врата.

— Тук някога имаше пиано... а, ето го. Чудя се дали е още в ред.

Той седна, отвори капака и прекара леко пръсти по клавишите.

— Явно редовно го акордират.

Той започна да свири. Пипаше умело и мелодията течеше плавно изпод пръстите му.

Хилда каза:

— Какво е това? Толкова ми е познато, а не мога да се сетя.

Той отговори:

— Не съм го свирил от години. От нея съм го научил. Една от „Песните без думи“ на Менделсон.

Сантименталният мотив изпълни стаята. Хилда помоли:

— Изсвири нещо от Моцарт.

Дейвид поклати глава и започна друг мотив от Менделсон.

После внезапно удари яростно по клавишите и стана. Целият трепереше. Хилда отиде при него.

— Дейвид, Дейвид!

Той каза:

— Нищо, няма нищо.

IV

Някой рязко дръпна звънеца. Тресилин стана от стола си в кухнята и бавно тръгна към входа.

Звънецът се обади отново. Тресилин се намръщи.

През матовото стъкло се виждаше силуета на мъж с широкопола шапка.

Тресилин прекара ръка през челото си. Нещо не беше наред. Сякаш всичко се повтаряше. Това вече се беше случвало.

Той дръпна резето и отвори вратата. Магията изведнъж изчезна. Мъжът проговори:

— Тук ли живее мистър Симеон Лий?

— Да, сър.

— Бих искал да го видя, ако е възможно.

Далечен спомен се събуди у Тресилин. Тази интонация напомняше миналите дни, когато мистър Лий току-що беше дошъл в Англия.

Тресилин поклати глава в израз на колебание.

— Мистър Лий е почти инвалид, сър. Не приема много хора вече.

Ако вие...

Чужденецът го прекъсна, изваждайки плик, който подаде на иконома.

— Моля ви, дайте това на мистър Лий.

— Да, сър.

V

Симеон Лий пое плика и извади единствения лист вътре.
Веждите му се извиха в изненада, но той се усмихна.

— Това е чудесно — каза той, а после се обърна към иконома: —
Покани мистър Фар тук, Тресилиън.

— Да, сър.

— Точно си мислех за стария Ебенизър Фар. Той ми беше
съдружник там, в Кимбърли, и ето че синът му е дошъл тук.

Тресилиън се появи отново и обяви:

— Мистър Фар.

Стивън влезе, като прикриваше нервността си с известна
демонстрация на самочувствие и каза:

— Мистър Лий? — Акцентът му личеше повече от обикновено.

— Радвам се да те видя. Значи ти си момчето на Ебенизър?

Стивън се ухили глуповато и каза:

— За пръв път посещавам старата страна. Баща ми винаги ми
казваше да ви се обадя, ако дойда.

— И добре си направил. — Старецът се огледа. — Това е
внучката ми, Пилар Естравадос.

— Здравейте — каза тя скромно.

Стивън си помисли с възхищение: „Пустото му малко дяволче!
Изненада се, като ме видя, но го прикри веднага.“

Той изрече натъртено:

— Много се радвам да се запозная с вас, мис Естравадос.

— Благодаря ви — каза Пилар.

Симеон Лий се обърна към него:

— Сядай и разказвай всичко за себе си. За дълго ли си в Англия?

— Щом съм вече тук, няма да бързам много.

Той отметна глава назад и се засмя.

Симеон се съгласи:

— Точно така, трябва и на нас да погостуваш малко.

— О, не, сър, не мога да ви се натрапя така. Има само два дни до

Коледа.

— Напротив, даже трябва да останеш за Коледа, ако нямаш други планове.

— Нямам, но не бих искал да...

— Значи се разбрахме — Симеон обърна глава: — Пилар?

— Да, дядо.

— Иди и кажи на Лидия, че ще имаме още един гост. Помоли я да се качи тук.

Пилар напусна стаята. Стивън я проследи с поглед. Симеон отбеляза факта с хитра усмивка.

— Значи идваш направо от Южна Африка?

— Почти.

Разговорът се завъртя около това.

След няколко минути пристигна Лидия.

Симеон каза:

— Това е Стивън Фар, син на моя приятел и съдружник Ебенизър Фар. Той ще остане с нас за Коледа, стига да намериш стая за него.

Лидия се усмихна.

— Разбира се. — Тя с одобрение огледа непознатия. Изглеждаше добре, с бронзов загар и сини очи, с отметната назад глава.

— Снаха ми — представи я Симеон Лий.

— Мадам, чувствувам се ужасно неудобно да се натрапя по този начин.

— Ти си част от семейството, момчето ми — възрази Симеон. — Приеми го по този начин.

— Много сте любезен, сър.

Пилар отново влезе в стаята, седна тихо до огъня и вдигна ветрилото. Тя започна бавно да си вее с него, като огъваше китката си. Очите ѝ, сведени надолу, гледаха сериозно.

ЧАСТ ТРЕТА
24 ДЕКЕМВРИ

I

— Наистина ли искаш да остана, татко? — попита Хари, като отметна глава назад. — Имам чувството, че бъркам в гнездо на оси.

— Какво искаш да кажеш? — остро попита Симеон.

— Брат ми Алфред — каза Хари. — Моят добър стар брат Алфред! Ако смея да отбележа, той не е особено доволен от моето присъствие тук.

— Той няма думата — отряза Симеон. — Господарят тук съм аз.

— И така да е, ти все пак си зависим от него. Не бих искал да влоша...

— Ще направиш, каквото ти казвам — отново отряза баща му. Хари се прозя.

— Не знам дали ще мога да свикна с домошарския живот. Струва ми се малко потискащ за човек, обходил света.

— По-добре се ожени и си седни на задника.

— За кого да се оженя? Жалко, че не мога да взема за жена племенницата си. Младата Пилар е дяволски привлекателна.

— Забеляза го, нали?

— Относно сядането на задника, виждам, че дебелият Джордж се е справил добре, ако съдя по външния вид. Коя е тя?

Симеон сви рамене.

— Откъде да знам. Джордж я намерил на някакво модно ревю. Тя разправя, че баща ѝ бил пенсиониран морски офицер.

Хари каза:

— Сигурно е бил втори помощник на някое крайбрежно корито. Джордж ще си има неприятности с нея, ако не внимава.

— Джордж — каза Симеон, — е глупак.

Хари попита:

— Защо се е омъжила за него, заради пари ли?

Симеон сви рамене.

Хари каза:

— Смяташ ли, че ще можеш да се оправиш с Алфред?

— Още сега — свъсено отвърна Симеон и натисна бутона на масата до себе си.

Хорбъри се появи веднага. Симеон каза:

— Помоли мистър Алфред да дойде тук!

Хорбъри излезе и Хари погледна след него.

— Този приятел подслушва по вратите.

Симеон сви рамене.

— Вероятно.

Алфред забързано влезе.

— Викал си ме, татко.

— Да, седни. Мислех си, че ще тряба да организираме другояче реда вкъщи сега, когато домът ни ще има двама нови обитатели.

— *Двама ли?*

— Естествено Пилар ще живее тук, а Хари си е дошъл завинаги.

— Хари ще живее тук?

— Защо не, братко? — попита Хари.

Алфред рязко се обърна към него:

— Мисля, че сам разбираш.

— Съжалявам, но не разбирам нищо.

— След всичко, което се случи, след позорната ти постъпка, скандала...

Хари небрежно махна с ръка.

— Всичко това е минало.

— Ти се държа ужасно с татко след всичко, което той направи за теб!

— Виж какво, Алфред, не мислиш ли, че това си е негова работа, а не твоя. Щом той иска да забрави и прости...

— Да, така искам — каза Симеон. — Все пак Хари ми е син, нали, Алфред?

— Да, но аз не одобрявам, заради татко.

Симеон отново отсече:

— Хари остава тук. Това е моето решение. — Той сложи ръка на рамото на Хари. — Аз винаги съм го обичал.

Алфред стана и напусна стаята с побеляло лице.

Хари излезе след него, като се смееше.

Симеон седеше и се смееше тихо. Изведнаж той се стресна и се огледа.

— Кой по дяволите е тук? А, ти ли си, Хорбъри? Друг път недей да се промъкваш така!

— Извинете, сър!

— Както и да е. Слушай сега какво ще ти кажа. Искам всички да дойдат тук след обяда. *Всички*!

— Да, сър.

— Има още нещо. Когато тръгнат насам, тръгни с тях. И когато стигнете на половината на коридора, *повиши глас така, че да те чуя*. Измисли някаква причина. Ясно ли е?

— Да, сър.

Хорбъри слезе долу и каза на Тресилин:

— Ако ме питаш, ще ти кажа, че този път ни очаква наистина весела Коледа.

Тресилин рязко запита:

— Какво имаш предвид?

— Почакай и ще видиш. Днес е навечерието на Коледа и ми се струва, че ни очакват коледни изненади.

II

Влязоха в стаята и се спряха на вратата.

Симеон говореше по телефона. Той им махна с ръка.

— Сядайте всички, само за момент да свърша разговора. Чарлтън, Ходжкинс & Брус ли е? Вие ли сте, Чарлтън? Тук е Симеон Лий... Да, нали? Да... Не, искам да ми изгответе ново завещание... Доста време мина, откак направих старото... Тук нещата малко се промениха... Не, не е спешно. Не бих искал да ви развалям празника. Да речем три дни след Коледа? Или по-късно. Елате тук и ще ви кажа какво искам да направите. Не няма нищо! Не съм тръгнал да умирам още!

Той сложи слушалката, после огледа осемте члена на семейството си, изкашля се и каза:

— Всички изглеждате мрачни. Случило ли се е нещо?

Алфред пое инициативата:

— Ти изпрати да ни повикат и...

Симеон го прекъсна:

— О, съжалявам, но не е нещо важно. Да не би да си помислихте, че ще има семеен съвет? Не, днес се чувствувам много уморен, това е всичко. Ще си лягам. Няма нужда никой да идва при мен след вечеря. Искам да съм свеж за Коледа.

Той им се ухили. Джордж почтително каза:

— Разбира се, разбира се.

Старецът започна отново:

— Каква велика стара традиция — Коледа. Укрепва солидарността в семейството. Какво мислиш, Магдалин, скъпа?

Магдалин Лий подскочи. Глуповатата ѝ уста се отвори и затвори. Тя заекна:

— О, да. Да!

Симеон продължи:

— Е, как да кажа... Ти си живяла с пенсиониран морски офицер — той направи пауза, — баща ти. Предполагам, че не си виждала истинска Коледа. За това трябва голямо семейство!

— Ами... да, сигурно е така.

Погледът му се плъзна край нея.

— Не ми се ще да говоря за неприятни неща днес, но нали знаеш, Джордж, страхувам се, че ще трябва да съкратя малко издръжката ти. Разносците тук ще се увеличат.

Джордж силно почервена.

— Не можеш да направиш това, татко.

Симеон кротко каза:

— Не мога ли?

— Разносците ми са много големи. Много. В този момент едва свързваме двата края. Необходимо е да се правят най-строги икономии.

— Остави икономиите на жена си. Жените много ги бива за това. Те често биха спестили от неща, за които един мъж не би и помислил. А една умела жена би могла да шие сама дрехите си. Моята, си спомням, беше много добра с иглата. Но само с това. Беше добра жена, но глупавичка.

Дейвид подскочи. Баща му каза:

— Седни, момче, ще събориш нещо.

— Моята майка... — извика Дейвид.

— Твоята майка — прекъсна го Симеон — имаше мозък на кокошка! И изглежда, че е предала това свое качество и на децата си.

— Той внезапно стана. На бузите му се появиха две червени петна. Гласът му стана висок и писклив. — Вие не струвате и пукнат грош, нито един от вас! До гуша ми е дошло от всички ви! Вие не сте мъже! Вие сте мърльовци, банда хленчещи мърльовци. Пилар струва колкото двама от вас! Кълна се, сигурно имам по-добър син от вас някъде по света, въпреки че вие сте родени в моето легло!

— Е, тате, по-полека! — извика Хари.

Той беше скочил на крака и обикновено веселото му лице беше намръщено. Симеон изджавка:

— Същото се отнася и за теб! Можеш ли да ми кажеш *ти* какво си направил? Хленчеше за пари от всички краища на света! Казвам ви — не мога да ви гледам! Махайте се! Всички!

Той седна обратно в креслото си, като дишаше на пресекулки.

Бавно, един по един, всички се изнизаха от стаята. Джордж беше зачервен и възмутен. Магдалин изглеждаше изплашена. Дейвид беше пребледнял и целия се тресеше. Хари направо изскочи от стаята.

Алфред ходеше като насын. Лидия го следваше с високо вдигната глава. Само Хилда се спря на прага и бавно се върна.

Тя го гледаше отгоре и той се стресна, когато отвори очи и я видя застанала над него. В неподвижната ѝ стойка имаше нещо заплашително.

Той раздразнено попита:

— Какво има?

— Когато писмото ви пристигна, аз наистина повярвах, че искате да съберете семейството край себе си на Коледа, и убедих Дейвид да дойдем.

— Е, и? — каза Симеон.

Хилда бавно продължи:

— Вие *наистина* сте искали те да са край вас, но с друга цел — да ги скарате. Бог да ви е на помощ, ако това е начинът ви на забавление!

Симеон се изсмя и каза:

— Моето чувство за хумор винаги е било по-различно. Не очаквам някой друг да оцени тази шега, но аз се забавлявам страхотно!

Тя не каза нищо. По лицето му бавно се изписа тревога. Той рязко попита: — За какво си мислиш?

Хилда натъртено произнесе:

— Страхувам се...

— Страхуваш се... от мен?

— Не *от* вас... за вас.

И като съдия, произнесъл присъда, тя се обърна и бавно напусна стаята. Симеон седеше и втренчено гледаше след нея. После се изправи, отиде до сейфа и прошепна на себе си:

— Я да си погледна моите красавици.

III

В осем без петнадесет на вратата се позвъни.

Тресилин отиде да отвори. Когато се върна обратно в кухнята, намери там Хорбъри да прибира чашите за кафе.

— Кой беше? — попита той.

— Полицейският началник, мистър Сагдън. Внимавай какво правиш!

Хорбъри току-що бе изтървал една от чашите с трясък.

— Как можа! — захока го Тресилин. — Единадесет години съм ги мил, без да счупя нито една! А сега ти си пъхаш носа, където не ти е работата и погледни какво става.

— Съжалявам, мистър Тресилин, наистина съжалявам — заизвинява се Хорбъри и челото му се покри с пот. — Просто не знам как се случи. Значи полицейският началник беше на входа?

— Да, мистър Сагдън.

Прислужникът прокара език по бледите си устни.

— И какво искаше той?

— Събираще волни пожертвования за полицейското сиропиталище.

— О! — прислужникът изправи рамене и попита с по-естествен глас: — И получи ли нещо?

— Аз занесох книгата на мистър Лий и той ми каза да поканя началника при него и да поднеса шери на масата. Това време на годината всички просят — каза Хорбъри. — Старият дявол, обаче е щедър, независимо от проклетията си.

Тресилин отбеляза с достойнство:

— Мистър Лий винаги е бил щедър.

Хорбъри кимна.

— И това му е най-добрата черта в характера. Е, аз ще тръгвам.

— На кино ли?

— Сигурно. До скоро, мистър Тресилин.

Той излезе през вратата към помещението на прислугата.

Тресилин погледна часовника над вратата. После отиде в трапезарията и подреди салфетките. След като се увери, че всичко е както трябва, той удари малкия гонг в преддверието. С отзукаването на последния звук по стълбите слезе полицейският началник. Сагдън беше едър мъж с привлекателна външност, който се движеше, съзнавайки значимостта на положението си. Тъмносиният му костюм беше закопчен догоре.

Той дружелюбно каза:

— Струва ми се, че тази нощ ще замръзне. И по-добре, времето напоследък не е според сезона.

Тресилин поклати глава и каза:

— Влагата събужда ревматизма ми.

Полицаят каза, че ревматизъмът е болезнено страдание и Тресилин го изпрати през вратата.

Старият иконом пусна резето и бавно се върна в преддверието, като прекара ръка по челото си и въздъхна. После бързо изправи гръб, като видя Лидия да влиза във всекидневната. След нея по стълбите слезе и Джордж Лий.

Макар и готов отдавна, той изчака и Магдалин, която беше последна от гостите, да влезе в гостната, след което сам се появи и обяви: — Вечерята е сервирана.

Тресилин беше познавач на дамското облекло по свой начин. Той винаги забелязваше и коментираше наум облеклата на дамите, докато обикаляше около масата с гарафа в ръка.

Мисис Алфред, забеляза той, си беше сложила новата рокля от тафта на бели и черни цветя. Доста дързък модел, който едва ли би стоял добре на всяка, но на нея ѝ отиваше много. Роклята на мисис Джордж беше определено от модна къща, единствен модел. Сигурно струваше доста. Интересно как мистър Джордж е платил за това — той никак не обича да харчи пари, никак. А сега мисис Дейвид — чудесна жена, но няма представа как да се облича. За нейната фигура най-доброто щеше да бъде гладко черно кадифе. Кадифето на фигури, при това яркочервено, беше лош избор. За мис Пилар пък нямаше значение какво носи — с нейната фигура и коса тя винаги щеше да изглежда добре. И все пак бялата ѝ рокличка беше твърде евтина. Но мистър Лий щеше да се погрижи за това. Беше се привързал към нея, наистина чудесно. Дай му да зърне някое по-младо лице и край!

— Бяло или червено? — почтително прошепна Тресилин в ухото на мистър Джордж. Съгъла на очите си той забеляза, че Уолтър, сервитърът, отново поднася гарнитурата преди соса. Колко пъти му го беше повтарял!

Тресилин обиколи със суфлето. Той усети, че интересът му към тоалетите на дамите и недоволството му от Уолтър бяха някак по инерция; тази вечер гостите бяха мълчаливи. Всъщност не беше точно така — мистър Хари вдигаше шум за двадесет, не, не мистър Хари, това беше господинът от Южна Африка.

Другите също говореха, но някак си на приливи и отливи. Всички изглеждаха някак странно.

Ето, мистър Алфред направо си имаше вид на болен. Сякаш беше в шок или нещо подобно. Само замаяно ровеше в чинията си, без да яде. Жена му явно беше разтревожена. Все поглеждаше скришом към него. Лицето на мистър Джордж беше силно зачервено и той направо погълщаше храната си, без да я вкуси. Ще получи удар някой ден, ако не внимава. Жена му не ядеше, сигурно пак беше на диета. Само мис Пилар си хапваше с удоволствие и се смееше с господина от Южна Африка, а той явно беше хлътнал по нея до уши.

Те двамата поне нямаха грижи!

Мистър Дейвид? Тресилин направо беше разтревожен за мистър Дейвид. Досущ като майка си. И все още младееше на вид, но доста нервен — ето, събори чашата си.

Тресилин я махна настани и бързо попи малката локвичка. Готово. Дейвид сякаш не забеляза нищо, само гледаше напред с пребледняло лице.

Интересно, Хорбъри също пребледня, когато чу, че полицейският началник е дошъл в къщата. Сякаш...

Тресилин изведнаж се стресна. Уолтър беше съборил една от крушите от подноса. Днешните сервитъри не ги бива за нищо! Мястото им е само в обора!

Той обиколи масата с портвайна. Даже и мистър Хари изглеждаше отнесен тази вечер. Все мяташе погледи към мистър Алфред. Те никога не са се общали, още от малки. Е, мистър Хари винаги е бил любимецът на баща им и това дразнеше мистър Алфред. Мистър Лий никога не бе обръщал голямо внимание на мистър Алфред. Колко жалко, той е така привързан към баща си.

Ето, мисис Алфред вече стана и се понесе край масата. Чудесна кройка имаше тази нейна рокля от тафта. И наметалото също ѝ отиваше. Много елегантна жена.

Той тръгна към кухнята, като остави мъжете с портвайна в трапезарията. После поднесе кафето в гостната. Четирите дами седяха в неловко мълчание.

Той отново излезе. Тъкмо влизаше в кухнята, когато чу да се отваря вратата на трапезарията. Дейвид Лий тръгна през преддверието към всекидневната.

Тресилин отново се прибра в кухнята. Там прочете едно конско на Уолтър, но той не се впечатли много.

Тресилин остана сам и уморено приседна.

Чувствуващ се подтиснат. Навечерието на Коледа е, а наоколо само напрежение и тревога. Нещо не беше наред!

Той се надигна с усилие и отиде да прибере чашите от кафето. В стаята нямаше никой; само Лидия стоеше полускрита зад завесата на прозореца и гледаше навън в нощта.

От съседната стая се чу пианото.

Мистър Дейвид свиреше. Но защо „Погребалния марш“? Да, това беше. Наистина нещо не беше наред.

Той отново се прибра в кухнята.

И тогава чу шума отгоре — трошене на порцелан, обръщане на мебели, поредица от тръсъци и глухи удари.

— Велики боже! — помисли си Тресилин. — Какво ли прави горе господарят? Какво ли става там?

И после се чу вик, ясен и силен. Ужасяващ и пронизителен писък, който се задави в гъргорене.

Тресилин застине за момент като парализиран, после изтича в преддверието и се заизкачва по широката стълба. Там вече тичаха и други. Викът беше разтревожил цялата къща.

Те тичаха по стълбата, после по избитата ѝ част, покрай нишата със статуите, бели и призрачни, направо към дъното на коридора, където беше вратата на Симеон Лий. Мистър Фар и мисис Дейвид бяха вече там. Тя беше облегната на стената, а той натискаше дръжката.

— Вратата е заключена! — повтаряще той. — Вратата е заключена!

Хари Лий го избула и на свой ред натисна дръжката.

— Татко! — извика той. — Отвори!

Той вдигна ръка и всички се заслушаха в настъпилото мълчание.

Никой не отговори. От стаята не се чуваше нито звук.

На входната врата се позвъни, но никой не обрна внимание.

Стивън Фар каза:

— Налага се да разбием вратата. Няма друг начин.

— Няма да е лесно — каза Хари. — Тези врати са доста солидни.

Те забутаха напразно. Накрая взеха една от дъбовите пейки и я използваха като таран. Вратата най-после поддаде и с последен трясък пантите се откъртиха и тя падна в стаята.

За миг всички се струпаха на вратата. Надали някой от тях щеше да забрави тази гледка...

Стаята приличаше на бойно поле. Навсякъде се виждаха обърнати тежки мебели, строшени китайски вази. В средата на килима, пред буйния огън в камината, лежеше Симеон Лий сред локва кръв. Кръвта беше оплескала всичко, съвсем като в кланица.

Дочу се как всички поеха въздух и двама проговориха един след друг. Макар и странно, но и двете реплики бяха цитати.

Дейвид Лий каза:

— Господ забавя...

Гласът на Лидия прощепна на пресекулки:

— Кой би помислил, че старецът ще има толкоз много кръв.

IV

Полицейският началник Сагдън звънеше вече трети път. Накрая той отчаяно удари чукчето.

С уплашено лице Уолтър се появи на вратата и широко я отвори.

— А! Ъ-ъ-ъ... — каза той. Изразът на уплаха се смени с облекчение. — Точно звънях в полицията.

— Защо? — строго попита Сагдън. — Какво става тук?

— Старият мистър Лий. *Някой го е пречукал...*

Сагдън се втурна вътре и затича по стълбите.

Влезе в стаята, без никой да го усети и видя как Пилар се наведе и взе от пода нещо. Дейвид Лий стоеше, закри очите си с ръце.

Всички останали бяха се струпали на малка групичка. Само Алфред Лий бе застанал до тялото на баща си и гледаше надолу с празен поглед.

Джордж важно нареждаше:

— Нищо не бива да се докосва, нищичко, докато не пристигне полицията. Това е много важно.

— Извинете — каза Сагдън.

Той деликатно си проби път между дамите.

Алфред го позна.

— А — каза той. — Вие ли сте, господин началник? Дойдохте много бързо.

— Да, мистър Лий — Сагдън не губеше време в излишни обяснения. — Какво е всичко това?

— Баща ми е убит... — гласът му пресекна.

Магдалин изведнаж захълца истерично.

Сагдън вдигна голямата си ръка в жест, приканващ към внимание, и авторитетно каза:

— Ще бъдат ли всички така любезни да напуснат стаята, освен мистър Лий и... ъ-ъ-ъ... мистър Джордж Лий?

Те бавно и колебливо се заизнисваха към вратата, като овце.

Сагдън внезапно се обърна към Пилар:

— Извинете, мис — любезно каза той, — нищо не бива да се докосва или премества.

Тя го гледаше втренчено. Стивън Фар раздразнено се намеси:

— Разбира се, че не. Тя знае това.

Сагдън продължи, все така любезно:

— Не вдигнахте ли нещо от пода преди малко?

С широко отворени очи Пилар попита най-невинно: — Така ли?

Сагдън продължи любезно, но вече с по-твърд тон:

— Да, аз ви видях.

— О!

— Дайте ми го, моля ви. То е в ръката ви.

Пилар отвори дланта си. На нея имаше парченце гума и дребен предмет от дърво. Полицаят ги взе, постави ги в плик и ги сложи в горния си джоб.

— Благодаря ви — каза той и се обърна.

За миг очите на Стивън Фар изразиха изненада и уважение. Сякаш беше подценил едрия полицай.

Те бавно напуснаха стаята и на излизане дочуха Сагдън да казва с официален тон:

— А сега, ако обичате...

V

— Дървото гори най-добре — каза полковник Джонсън, като хвърли още една цепеница в камината и придърпа стола си към огъня.
— Заповядайте — добави той гостоприемно, като кимна към подноса с бутилки и сифона, поставени близо до лакътя на госта му.

Гостът вдигна ръка в учтив жест на отказ. Той предпазливо доближи стола си до буйния огън, макар дълбоко в себе си да вярваше, че дори и да опече стъпалата си (като в средновековна зала за мъчения), това няма да спре студеното течение край раменете му.

Полковник Джонсън, полицейският префект на Мидълшир, можеше да си мисли, че огънят в камината е нещо несравнимо, но Еркюл Поаро беше убеден, че парното отопление е винаги за предпочитане!

— Случаят Картрайт беше нещо изключително — започна домакинът. — Изключителен човек със страхотен чар! Когато го доведохте тук, той направо покори всички ни!

Той поклати глава.

— Никога повече няма да имаме подобен случай! — каза той. — За щастие, отравянето с никотин се среща много рядко.

— Имаше време, когато вие бихте казали, че отравянето е твърде „неанглийско“, неспоредменско, нещо, присъщо само на чужденците — вметна Еркюл Поаро.

— Далеч съм от тази мисъл — отговори префектът. — Отравянието са доста повече, отколкото се предполага, особено с арсеник.

— Сигурно е така.

— Случаите на отравяния са винаги особени — каза Джонсън. — Експертизите са винаги противоречиви, после лекарите винаги са много предпазливи в оценките си. Винаги е трудно да се представи едно такова дело в съда. Не, ако ми е писано да разследвам убийство (боже опази!), предпочитам да е случай, в който няма съмнение относно причината за смъртта.

Поаро кимна.

— Огнестрелна рана, прерязано гърло, строшен череп — това ли са вашите предпочтания?

— Боже мой, предпочтания! Не си мислете, приятелю, че си падам по убийствата! Дано не ми се случи повторно. Както и да е, би трябало поне сега да сме застраховани.

Поаро скромно поде:

— Моята репутация...

Но Джонсън продължи мисълта си:

— Коледа — каза той. — Време за доброжелателство, мир и любов навсякъде.

Поаро се облегна назад и събра върховете на пръстите си. Погледът му замислено изучаваше домакина.

— Значи, по ваше мнение, Коледа е малко вероятно време за престъпления, така ли?

— Точно това казах.

— Защо?

— Как защо? — учуди се Джонсън. — Нали ви казах току-що — празници, добро настроение и прочие!

Поаро измърмори:

— Вие, британците, сте толкова сантиментални.

Джонсън не отстъпи:

— И какво от това? Какво лошо има да почита човек старите традиции?

— Нищо лошо, дори е очарователно. Но нека да пофантазираме за момент. Вие казвате, че Коледа е време за веселба. Това значи много ядене и много алкохол. Нека си кажем, направо преяддане. А с това идват и стомашни неразположения, които ни правят раздразнителни.

— Престъпленията — намеси се полковник Джонсън — не се извършват от раздразнение.

— Не съм толкова сигурен. Да погледнем от друга страна. Вие казвате, че Коледа носи дух на доброжелателство, просто така е прието. Стари вражди се погребват, непримиримите се примиряват, макар и временно.

Джонсън кимна:

— Заравят томахавката, точно така.

Поаро продължи мисълта си:

— И семействата, забележете, семействата, разделени за цяла година, отново се събират заедно. И точно при тези обстоятелства, не може да не се съгласите, се получава особено напрежение. Хора, които не са настроени дружелюбно, полагат усилия, за да изглеждат дружелюбни. По Коледа хората са лицемерни, макар и в името на добрата традиция. И все пак лицемерни.

— Е, аз не бих казал точно така — усъмни се полковник Джонсън.

Поаро му отправи ослепителна усмивка.

— Не, не! Моля ви! Разбира се, че не вие. Аз го казвам това. Аз се опитвам да ви покажа, че при тези условия на душевно напрежение и физическо неразположение е твърде възможно липсата на симпатия, едва доволима преди, и стари препирни, макар и тривиални, да добият по-сериозен характер. Рано или късно, усилието да бъдат по-любезни, по-склонни към прошка, по-великодушни, отколкото са, кара хората да се държат по съвсем противоположен начин. Те стават по-зядливи, по-груби и като цяло по-неприятни от истинското си аз. Ако сложите бент на потока на естественото си държане, *ton amī*, рано или късно този бент се разрушава и настъпва катаклизъм!

Погледът на полковника изльчваше съмнение.

— Никога не мога да разбера кога говорите сериозно и кога ме пращате за зелен хайвер — изръмжа той. Поаро се усмихна.

— Не говорих сериозно, ни най-малко. Но в това, което казвам, има истина. Неестествените условия винаги предизвикват съответните реакции.

Прислужникът на полковник Джонсън влезе в стаята.

— Полицейският началник Сагдън на телефона, сър.

— Веднага идвам.

Като се извини, префектът излезе от стаята.

Когато се върна след няколко минути, лицето му беше мрачно и разтревожено.

— Проклятие! — каза той. — Убийство! На Рождество Христово!

Поаро вдигна вежди.

— Сигурно ли е това?

— А? О, няма друго обяснение. Случаят е съвсем ясен — убийство, и то брутално.

— Коя е жертвата?

— Старият Симеон Лий. Един от най-богатите хора тук! Първоначално натрупал състояние в Южна Африка. От злато, или не — диаманти. Вложи куп пари в производството на някаква машинария за минно инженерство, май негово собствено изобретение. Както и да е, тази инвестиция се изплати стократно. Казват, че е два пъти милионер!

— Навярно е много уважаван? — попита Поаро.

— Не мога да кажа, че го харесваха много. Беше особняк. От няколко години е инвалид. Аз самият не го познавам добре, но той е една от важните фигури в околията.

— Значи случаят ще предизвика голям шум?

— Да, трябва да отида в Лонгдейл по най-бързия начин.

Той колебливо погледна към госта си. Поаро веднага отговори на неизречения въпрос.

— Искате да ви придружа, така ли?

Джонсън неловко каза:

— Неудобно ми е да ви моля, но нали разбирате. Сагдън е добър полицай — акуратен, внимателен, напълно може да се разчита на него, но му липсва *въображение*. Много бих искал, щом сте тук, да се възползвам от съветите ви.

Последната част от фразата си той произнесе в телеграфен стил. Поаро реагира моментално.

— С удоволствие. Можете напълно да разчитате на мен. И не бива да обиждаме полицейския началник. Това ще си е негов случай, не мой. Аз просто ще бъда неофициалният консултант.

Полковникът топло каза:

— Вие сте добър човек, Поаро.

И след тези похвални думи двамата излязоха.

VI

Униформен полицай им отвори вратата и отдаде чест. Сагдън пресече преддверието и каза:

— Радвам се, че дойдохте, сър. Нека влезем в кабинета на мистър Лий, тук, наляво. Бих искал да ви запозная със случая в общи линии. Много странна история.

Той ги въведе в малка стая от лявата страна. Вътре имаше телефон и голямо бюро, отрупано с документи. Край стените бяха подредени рафтове с книги.

Префектът каза:

— Сагдън, това е мосю Еркюл Поаро. Може би сте чуvalи за него. Случи се, че той ми беше на гости. Полицейски началник Сагдън.

Поаро се поклони леко и изгледа человека насреща си — висок мъж с квадратни рамене и военна стойка. Носът му беше прав, челюстта издаваше упоритост, а над нея процифтяваше кестенев мустак. Сагдън издържа на погледа му. Поаро се беше втренчил в неговите мустаци — тяхната пищност явно го впечатляваше.

Сагдън каза:

— Разбира се, че съм чувал за вас, мистър Поаро.

Вие сте идвали насам преди няколко години, ако добре си спомням. Смъртта на мистър Бартолъмю Стрейндже. Случай на никотиново отравяне. Не беше в моята околия, но знам всичко по случая.

Полковник Джонсън нетърпеливо промени темата.

— И така, Сагдън, да чуем фактите. Ясен случай, казвате?

— Да, сър, недвусмислено убийство. Гърлото на мистър Лий е прерязано. Докторът казва, че били прекъснати вените. Но цялата работа е много странна.

— Какво искате да кажете?

— Бих искал първо вие да чуете моята версия, сър. Ето историята: този следобед, около пет часа, мистър Лий ми се обади в участъка в Адълсфийлд. Гласът му звучеше никак особено по телефона. Помоли ме да дойда при него в осем, като особено подчерта

времето и изрично ми каза да съобщя на иконома, че идват по повод на някаква полицейска благотворителност.

Полковникът вдигна поглед.

— Търсил е подходящ претекст, за да ви вкара в къщата?

— Точно така, сър. Мистър Лий е важна личност и аз се отзовах на молбата му. Дойдох малко преди осем и казах, че търся помощи за полицейското сиропиталище. Икономът отиде при мистър Лий и се върна да ми каже, че той ще ме приеме. След това ми показа пътя до стаята на мистър Лий, разположена на първия етаж, точно над трапезарията.

Сагдън мълкна, пое дъх и продължи да докладва с вече официален тон:

— Мистър Лий седеше до камината, облечен в халат. Когато икономът излезе и затвори вратата, той ме помоли да седна до него. След това колебливо ми каза, че искал да ме уведоми за грабеж. Попитах го какво е откраднато. Той отговори, че има всички основания да подозира, че от сейфа му били откраднати диаманти (мисля, че каза необработени диаманти), на стойност няколко хиляди лири.

— Диаманти значи! — възклика полковникът.

— Да, сър. Аз му зададох обичайните въпроси в такива случаи, но отговорите му бяха някак несигурни. Накрая той ми казва: „Трябва да разберете, Сагдън, че може и да греша.“ Аз му казвам: „Не разбирам, сър. Или диамантите липсват, или не. Друго положение няма.“ А той ми отговаря: „Диамантите липсват, но е твърде възможно това да е някаква глупава шега.“ Прозвуча ми доста объркващо, но си замълчах. Той продължи: „Трудно ми е да обясня в подробности, но накратко, положението е следното — според мен само двама души биха могли да ги вземат. Единият може да го е направил на шега. Ако са взети от другия, значи са откраднати.“ Аз попитах: „Какво точно искате да направя, сър?“ Той веднага отговори: „Искам да излезете оттук и да се върнете след около половин час, не, малко по-късно, да речем към девет и петнадесет. Тогава ще мага да ви кажа дали са ме ограбили или не.“ Това ми се стори доста тайнствено, но аз се съгласих и излязох.

Полковник Джонсън изкоментира:

— Много любопитно. Какво ще кажете, Поаро.

Поаро попита:

— Мога ли да знам, мистър Сагдън, какви бяха вашите заключения?

Сагдън поглади брада и внимателно отговори:

— Е, хрумнаха ми няколко варианта, но накрая реших, че се касае за следното. И дума не може да става за никаква шега. Диамантите са откраднати. Старият джентълмен просто не знаеше кой го е направил. Сигурно е казал истината, че подозира двама души, от които единият е вероятно от прислугата, а другият — член на семейството.

Поаро одобрително кимна.

— *Tres bien.* Това обяснява много добре поведението му.

— Оттук и желанието му да се върна по-късно. Той е смятал междувременно да проведе разговор с въпросните хора. Имел е намерение да им каже, че полицията е информирана за случая, но ако откраднатото се върне, той би могъл да потули работата.

Полковникът попита:

— Какво ще стане, ако подозираният отрече кражбата?

— Сигурно е възнамерявал да даде ход на полицейското следствие.

Полковникът сбръчи чело и засука мустак. После продължи с въпрос:

— А защо не е провел този разговор, *преди* да ви извика?

— Не, не, сър — поклати глава Сагдън. — Нали виждате, ако беше го направил, щеше да излезе, че бълфира. Няма да е убедително. Заподозреният може да си каже, старецът няма да извика полиция, дори и да подозира. Но ако мистър Лий му каже, че *вече е уведомил полицията*, става ясно, че работата е сериозна и той трябва да реши дали да върне камъните. Още повече икономът е щял да потвърди, че аз току-що съм си тръгнал.

— М-да, разбирам — съгласи се Джонсън. — Имате ли никакви подозрения, Сагдън, кой може да е този „член на семейството“?

— Не, сър.

— И няма никакви улики?

— Нищо, сър.

Джонсън поклати глава.

— Да продължим — каза той.

Сагдън отново си възвърна официалния тон.

— Върнах се обратно в къщата точно в девет и петнадесет. Тъкмо се канех да позвъня, когато чух вик отвътре, след което настъпи голяма суматоха.

Натисках звънеца няколко пъти и дори чуках с чукчето в продължение на три-четири минути. Когато най-сетне прислужникът отвори, разбрах, че се е случило нещо. Той трепереше целият, сякаш щеше да припадне всеки момент. Успя да ми каже на пресекулки, че мистър Лий е бил убит. Аз изтичах на горния етаж и заварих в стаята на мистър Лий ужасна бъркотия. Без съмнение там е имало голяма борба. Мистър Лий лежеше пред камината с прерязано гърло, сред локва кръв.

Полковникът изведнаж каза:

— Не би могъл да го направи сам, нали?

Сагдън поклати глава.

— Невъзможно, сър. Всичко беше с краката нагоре, обърнати мебели, изпочупен порцелан и украшения, а в стаята нямаше и следа от бръснач или нож, с които би могъл да го извърши.

Джонсън каза замислено:

— Да, звучи логично. Имаше ли някой в стаята?

— Почти цялото семейство, сър. Просто стояха.

Джонсън отново попита внезапно:

— Някакви предположения, Сагдън?

Полицейският началник бавно заговори:

— Лоша работа, сър. Според мен, трябва да е някой от семейството. Не виждам как външен човек може да го направи и да избяга навреме.

— А прозореца? Затворен или отворен?

— Прозорците са два. Единият беше затворен и залостен. Другият беше отворен десетина сантиметра отдолу, но залостен в това положение с болт. Аз го пробвах и той не помръдна, явно стои така от години. Освен това стената отвън е гладка и няма пълзящи растения. Не виждам как някой би могъл да излезе оттам.

— Колко врати има стаята?

— Само една. Тя е в края на коридора. Вратата беше заключена отвътре. Когато другите чули шума от борбата и предсмъртния вик на стареца и изтичали горе, наложило се да я разбият, за да влязат вътре.

— И кого намерили в стаята?

— Никого, сър. Единствено стареца, убит само преди няколко минути.

VII

Полковник Джонсън се втренчи в Сагдън и ядосано възкликна:

— Нима искате да ми кажете, Сагдън, че това е един от тези проклети случаи, съществуващи единствено в криминалните романи, където убийството е извършено в заключена стая от някаква явно свръхестествена сила?

Едваоловима усмивка повдигна крайчеца на мустака на Сагдън и той сдържано отговори:

— Не мисля, че е толкова зле, сър.

Полковникът продължи:

— Самоубийство. Това е единствената възможност!

— Къде е оръжието тогава? Не, сър, самоубийството отпада.

— А как е избягал убиецът? Може би през прозореца?

Сагдън поклати глава.

— Мога да се закълна, че не е направил това.

— Но вие казвате, че вратата е била заключена отвътре.

Сагдън кимна. След това извади ключ от джоба си и го сложи на масата.

— Няма отпечатъци — съобщи той. — Огледайте го обаче добре, сър. С лупата.

Поаро се наведе. Двамата с Джонсън огледаха ключа. Префектът възкликна:

— По дяволите, Сагдън, разбирам! Имате предвид тези леки драскотини открай. Виждате ли ги, Поаро?

— Разбира се. Това значи, нали така, че ключът е бил завъртян отвън, посредством някакъв инструмент, вероятно обикновени клещи.

Сагдън кимна.

— Да, напълно възможно.

Поаро каза:

— Значи намерението е било да се представи смъртта като самоубийство, тъй като вратата е заключена и вътре няма никой.

— Точно така, мосю Поаро, няма съмнение в това.

Поаро явно не беше съгласен:

— А безпорядъкът в стаята? Както сам казвате, това опровергава идеята за самоубийство. При всички случаи, убиецът би привел стаята в ред.

Сагдън каза:

— Но той не е имал *време*, мосю Поаро. Там е цялата работа, той просто не е имал време. Да речем, че е разчитал да завари старият джентълмен неподготвен и това не е станало. Имало е борба и тя е била ясно чута в стаята отдолу. Нещо повече, старецът е извикал за помощ. Всички са хукнали нагоре. Убиецът е могъл само да изскочи от стаята и да завърти ключа отвън.

— Вярно — съгласи се Поаро. — Възможно е вашият убиец да се е объркал. Но защо, за бога, защо не е оставил оръжието? Щом то липсва, отпада и самоубийството. Това е твърде фатална грешка.

Сагдън спокойно каза:

— Престъпниците обикновено правят грешки. Нашият опит го доказва.

— Независимо от грешките си, той все пак е избягал, този ваш престъпник.

— Не мисля, че е избягал.

— Искате да кажете, че все още е в къщата?

— Не виждам къде другаде може да бъде. Това е дело на някой от семейството.

— Но все пак — леко повиши тон Поаро, — поне засега се е измъкнал. *Вие не знаете кой е той.*

Сагдън уверено каза:

— Скоро обаче ще узнаем. Все още не съм разпитал всички в къщата.

Полковник Джонсън изведнаж се намеси.

— Чакайте, Сагдън, нещо ми дойде наум. Този, който е заключил отвън, трябва да е имал някакъв опит в подобни неща. Имал е криминално минало. Не е толкова лесно да се борави с такива инструменти.

— Искате да кажете, че е професионалист ли, сър?

— Да, това имам предвид.

— Изглежда, че е така — съгласи се Сагдън. — Ако продължим да разсьждаваме по този начин, ще излезе, че между прислугата има

профессионален крадец, което обяснява кражбата на диамантите и убийството като логично следствие от това.

— Виждате ли нещо невярно в това предположение?

— Всъщност и аз се сетих за това най-напред, но не е лесна работа. В къщата има осем души прислуга. От тях шест са жени, пет, от които са там повече от четири години. Остават икономът и сервитьорът. Икономът работи тук повече от четиридесет години, това си е цял рекорд. Сервитьорът е местен — син на градинаря, израснал е тук. Не виждам как той би могъл да бъде професионалист. Единственият, който остава, е личният прислужник на мистър Лий. Той е сравнително отскоро, но е бил извън къщата, още не се е върнал дори, и е излязъл преди осем часа.

Джонсън попита:

— Имате ли точен списък на присъствуващите в къщата?

— Да, сър. Взех го от иконома. Да ви го прочета ли?

Той извади бележника си.

— Ако обичате.

— Мистър и мисис Алфред Лий. Мистър Джордж Лий, член на парламента и съпругата му, мистър Хенри Лий, мистър и мисис Дейвид Лий, мис... — Сагдън направи пауза и внимателно прочете — Пилар Естравадос, мистър Стивън Фар. А сега прислугата — Едуърд Тресилиън, иконом. Уолтър Чампиън, сервитьор. Емили Рийвс, готвачка. Куини Джоунс, прислужница в кухнята. Гладис Спент, главна камериерка. Грейс Бест, Биътрис Москоум, Джоун Кенч, камериерки. Сидни Хорбъри, личен прислужник на мистър Лий.

— Това са всички?

— Това са всички, сър.

— Имате ли представа кой къде е бил по време на убийството?

— Най-обща, сър. Както ви казах, не съм разпитал още всички. Според Тресилиън господата са били в трапезарията. Дамите са се оттеглили в гостната. Тресилиън им сервираше кафе. Той заяви, че тъкмо се приbral в кухнята, когато чул шум на горния етаж, последван от вик. Изтичал в преддверието и нагоре по стълбите след другите.

Джонсън запита:

— Кои от членовете на семейството живеят постоянно тук и кои са само на гости?

— Мистър и мисис Алфред живеят тук. Останалите са на гости.

Полковникът кимна.

— Къде са всички сега?

— Помолих ги да останат в гостната, докато се приготвя да взема показанията им.

— Добре. Предлагам да се качим горе и да огледаме мястото на престъплението.

Сагдън ги поведе нагоре по стълбите и после по коридора.

Когато влязоха в стаята, Джонсън пое дълбоко дъх и каза:

— Направо ужасно.

Той застана неподвижно, изучавайки с поглед преобрънатите столове, строшения порцелан и опръсканите с кръв парчетии.

Слабият възрастен човек, клекнал край тялото, стана и кимна.

— Здравейте, Джонсън. Истинска касапница, а?

— Прав сте, докторе. Можете ли вече да ни кажете нещо?

Докторът сви рамене и се ухили.

— Сложните описание ще спестя за официалния доклад. Иначе нищо сложно. Заклан е бил като прасе. Кръвта му е изтекла за по-малко от минута. Няма следа от оръжието.

Поаро прекоси стаята и отиде до прозорците. Както беше казал Сагдън, единият беше затворен и залостен, а другият — отворен на около десетина сантиметра отдолу. Дебел масивен болт го задържаше в това положение.

Сагдън каза:

— Според иконома този прозорец никога не се затваря, независимо от времето. Под него има постлан линолеум, в случай, че прокапе дъжд, но това не става, тъй като стряхата отгоре го предпазва.

Поаро кимна, после се върна до тялото и го огледа. Устните се бяха дръпнали назад и откриваха безкървните венци в подобие на гримаса. Пръстите бяха закривени като нокти на птица.

Поаро каза:

— Не ми изглежда на силен човек.

Докторът отговори:

— Беше доста жилав. Успя да прескочи няколко болести, които биха вкарали повечето хора в гроба.

Поаро поясни:

— Нямах пред вид това. Исках да кажа, че не е едър, не е силен физически.

— О, не, ни най-малко.

Поаро се обърна настрани. Наведе се и огледа един от катурнатите столове — массивен, от махагон. До него имаше махагонова маса и останките от голяма порцеланова лампа. Съборени бяха и два по-малки стола, а наоколо имаше парчета от гарафа и от две чаши, тежко стъклено преспапие, различни книги, голяма японска ваза, разбита на парчета; картината на разрушението се допълваше от съборената бронзова статуетка на голо момиче.

Поаро се наведе над съборените и счупени вещи, като ги разглеждаше внимателно, без обаче да ги докосва. Лицето му доби намръщен и объркан израз. Полковникът попита:

— Смущава ли ви нещо, Поаро?

Поаро въздъхна и промърмори:

— Такъв крехък стар човек и всичко това...

Джонсън също изглеждаше объркан. Той се обърна към сержанта:

— Някакви отпечатъци?

— Много, сър, по цялата стая.

— А по сейфа?

— Нищо, сър. Само тези на стария джентълмен. Джонсън се обърна към доктора:

— Какво ще кажете за кървавите петна, докторе? Този, който го е извършил, трябва да е целият в кръв. Докторът колебливо поклати глава.

— Съмнявам се. Кръвоточението е изцяло от вратната вена. Тя не би пръскала кръв като артерия.

— Да, да, но все пак има много кръв наоколо.

— Наистина, много кръв, поразително много кръв — каза Поаро. Сагдън попита с уважение:

— Това говори ли ви нещо, мосю Поаро?

Погледът на Поаро мина покрай него и отговорът му беше объркан.

— Има нещо тук,... някакво насилие — той спря за миг, после продължи: — Да, това е, *насилие*... и кръв, изобилие от *кръв*... Това е... как да кажа, прекалено много кръв, върху столовете, върху масите, върху килима... Кървав ритуал? Жертвена кръв? Дали е това? Може би. Толкова крехък старец, слаб, съсухрен, *a толкова много кръв*.

Гласът му затихна. Сагдън го гледаше с кръгли, изненадани очи и каза с объркан глас:

— Странно, това каза и тя, тази дама...

Поаро рязко попита:

— Каква дама? Какво е казала?

— Мисис Лий. Мисис Алфред Лий. Беше застанала там до вратата и почти шептеше. Тогава прозвуча като безсмислица.

— Какво точно каза?

— Нещо като кой би помислил, че старият джентълмен има толкова кръв...

Поаро каза тихо:

— „*Кой би помислил, че старецът ще има толкоз много кръв.*“

Думите на Лейди Макбет. Нейните думи... Интересно...

VIII

Алфред Лий и жена му влязоха в малкия кабинет, където ги очакваха Поаро, Сагдън и префектът. Джонсън пристъпи напред.

— Как сте, мистър Лий? Ние не сме се срещали досега, но както знаете, аз съм полицейският префект на графството. Казвам се Джонсън. Трудно ми е да изразя колко съм натъжен от това събитие.

Алфред, с очи като на страдащо куче, отговори дрезгаво:

— Благодаря. Това е ужасно... толкова ужасно. Аз... това е жена ми.

Лидия каза с тихия си глас:

— Това беше ужасен удар за съпруга ми. За всички нас, но най-вече за него.

Ръката ѝ беше на рамото му.

Полковник Джонсън заговори:

— Няма ли да седнете, мисис Лий? Позволете да ви представя мосю Еркюл Поаро.

Поаро се поклони. Очите му шареха с интерес от мъжа към жената и обратно.

Лидия нежно натисна съпруга си по рамото.

— Седни, Алфред.

Алфред седна и промърмори:

— Еркюл Поаро? Момент...

Той прекара вяло ръка по челото си.

Лидия каза:

— Полковник Джонсън иска да ти зададе някои въпроси, Алфред.

Професията я погледна с одобрение. Беше благодарен, че мисис Алфред Лий се оказваше толкова разумна и способна жена.

Алфред отвърна:

— Да, разбира се, разбира се...

Джонсън си помисли: „Шокът изглежда напълно го е извадил от релсите. Дано малко да дойде на себе си.“

На глас той каза:

— Това е списъкът на всички, които са били в къщата тази вечер. Бихте ли потвърдили дали той е верен?

Той леко кимна на Сагдън, който извади бележника си и прочете отново имената.

Баналната и бюрократична операция сякаш извади Алфред от унеса и го върна на земята. Той се посъвзе, очите му загубиха стъкления си поглед и когато Сагдън завърши, той кимна в знак на съгласие:

— Точно така.

— Бихте ли ми разказали нещо повече за гостите си? Доколкото разбирам, мистър и мисис Джордж Лий и мистър и мисис Дейвид Лий са ваши роднини?

— Това са двамата ми по-млади братя и техните съпруги.

— Те не живеят постоянно тук, така ли?

— Да, тук са само за Коледа.

— Мистър Хенри Лий също ви е брат?

— Да.

— А другите ви двама гости — мис Естравадос и мистър Фар?

— Мис Естравадос е моя племенница. Мистър Фар е син на някогашния съдружник на баща ми в Южна Африка.

— Значи стар приятел?

Лидия се намеси.

— Не, всъщност го виждаме за пръв път.

— Разбирам. Но го поканихте да остане с вас за Коледа?

Алфред се поколеба, после погледна към жена си. Тя обясни:

— Мистър Фар се появи най-неочаквано вчера. Просто бил наоколо и решил да се обади на свекъра ми. Когато той разбра, че мистър Фар е син на неговия някогашен приятел и съдружник, той настоя господинът да остане с нас за Коледа.

Полковник Джонсън каза:

— Ясно. Това обяснява списъка на гостите. Сега прислугата. Мисис Лий, мислите ли, че всички от тях заслужават доверие?

Лидия се замисли за момент, преди да отговори. После каза:

— Да, напълно съм сигурна във всички. Повечето от тях работят тук от много години. Тресилиън, икономът, е в къщата от времето, когато съпругът ми е бил малко дете. Единствените новодошли са камериерката Джоун и личният прислужник на моя свекър.

— Какво ще кажете за тях?

— Джоун е просто една малка глупачка, но това е най-лошото, което мога да кажа за нея. За Хорбъри знам твърде малко. Той е тук от година, но се оказа много добър в работата си и моят свекър беше напълно удовлетворен от него.

Поаро вметна внезапно:

— Но вие, мадам, не сте, нали?

Лидия сви рамене.

— Той няма нищо общо с мен.

— Но вие сте господарката на къщата и прислугата е ваша грижа.

— Да, но Хорбъри беше прислужник на свекъра ми и следователно извън моите компетенции.

— Разбирам.

Полковник Джонсън се намеси:

— Да поговорим за събитията от тази вечер. Страхувам се, че това ще ви причини болка, господин Лий, но бих искал да чуя вашия разказ за случилото се.

Алфред отвърна с тих глас:

— Разбира се.

Джонсън се опита да помогне:

— Кога например видяхте баща си за последен път?

Лек спазъм изкриви лицето на Алфред и той отговори с тих глас:

— Бях при него за кратко след чая. Накрая му казах лека нощ и излязох. Чакайте да си спомня... беше към шест без петнадесет.

Поаро се намеси:

— Казахте му лека нощ ли? Значи не очаквахте да го видите повече през вечерта?

— Не. Вечерята на баща ми, обикновено нещо леко, му се носеше в стаята винаги в седем. След това той или си лягаше рано или седеше в креслото си и никой от членовете на семейството не го беспокоеше, освен ако той сам не повика някого.

— А често ли го правеше?

— Понякога. Ако това беше желанието му.

— Но обикновено не беше така.

— Не.

— Продължете, ако обичате, мистър Лий.

Алфред продължи:

— Нашата вечеря беше в осем. След нея съпругата ми и другите дами се оттеглиха в гостната — тук гласът му изневери. Очите му отново се втренчиха. — Ние седяхме около масата... Изведнаж се чу съвсем необичаен шум. Падаха столове, трошаха се мебели и съдове и после... О, боже — гласът му се задави. — Още го чувам, вика на баща ми — ужасяващ, продължителен, затихващ вик, вик на човек в предсмъртна агония.

Той покри лицето си с треперещи ръце. Лидия протегна пръсти и докосна ръкава му. Полковникът кратко каза:

— И после?

Алфред продължи съкрушен:

— Струва ми се, че за момент всички бяхме като вкаменени. След това скочихме и затичахме навън по стълбите към стаята на баща ми. Вратата беше заключена. Не можехме да влезем. Трябваше да я разбием. После, когато влязохме, видяхме...

Гласът му изчезна съвсем.

Джонсън бързо заговори:

— Не е необходимо да разказвате за това, мистър Лий. Върнете се назад, към времето, когато всички бяхте в трапезарията. Кой беше с вас там, когато чухте вика?

— Кой беше там ли? Ами, всички... не, чакайте. Брат ми беше там, брат ми Хари.

— Никой друг ли?

— Никой.

— Къде бяха другите господа?

Алфред въздъхна и се напрегна.

— Сякаш са минали години... Как беше? А, да! Джордж беше отишъл до телефона. После започнахме да обсъждаме семейни въпроси и Стивън Фар каза, че ще ни остави да си поговорим и излезе. Направи го много възпитано и тактично.

— А брат ви Дейвид?

Алфред сбърчи чело.

— Дейвид? Беше ли там? Не, разбира се, не. Не си спомням точно той кога се измъкна.

Поаро запита меко:

— Обсъждахте семейни въпроси, така ли?

— Ами... да.

— Това значи, че сте обсъждали семейни въпроси с един от членовете на семейството.

Лидия се намеси:

— Какво искате да кажете, мосю Поаро?

Той бързо се обърна към нея.

— Мадам, съпругът ви каза, че Стивън Фар е излязъл, защото разбрал тяхното желание да говорят за свои проблеми. Но това явно не е било семеен съвет, тъй като мосю Дейвид и мосю Джордж не са били там значи дискусията е била само между двама члена на семейството.

Лидия отговори:

— Моят девер Хари се завърна от чужбина след дългогодишно отсъствие. Нима не е естествено той и съпругът ми да имат за какво да говорят?

— Аха, разбирам.

Тя му хвърли бърз поглед и отмести очи.

Джонсън каза:

— Това е ясно. Забелязахте ли някой друг, когато тичахте към стаята на баща си?

— Аз... всъщност не знам. Като че ли да. Ние всички дойдохме от различни посоки. Страхувам се, че не забелязах. Бях толкова разтревожен. Този ужасен вик...

Полковникът бързо смени темата.

— Благодаря ви, мистър Лий. Има и един друг въпрос. Разбрах, че баща ви е притежавал известно количество ценни диаманти.

Алфред погледна доста изненадано.

— Да, така е.

— Къде ги съхраняваше той?

— В сейфа, в стаята си.

— Бихте ли могли да ги опишете?

— Бяха груби камъни, не шлифовани.

— Защо баща ви ги пазеше при себе си?

— Това беше някаква прищявка. Беше ги донесъл със себе си от Южна Африка. Никога не ги е давал да ги обработят. Просто искаше да ги държи при себе си. Нали ви казах, прищявка.

— Аха — каза полковникът.

От тона му ставаше ясно, че не разбира много. После продължи:

— Голяма ли беше стойността им?

— Баща ми ги определяше на около десет хиляди лири.

— Значи са били много ценни.

— Странна приумица — да ги държи в сейфа на спалнята си.

Лидия се намеси:

— Моят свекър, Джонсън, беше доста странен човек. Той не мислеше като обикновените хора. Доставяше му удоволствие да държи тези камъни в ръцете си.

— Сигурно са му припомняли много — каза Поаро.

— Да, така е — потвърди тя.

— Бяха ли застраховани? — попита полковникът.

— Не мисля.

Джонсън се наведе и тихо попита:

— Знаете ли, че тези камъни са били откраднати?

— Какво? — втренчи поглед в него Алфред Лий.

— Баща ви не ви е споменал нищо за тяхното изчезване?

— Нито дума.

— И не знаехте, че баща ви е изпратил да повикат мистър Сагдън тук, за да го уведоми за изчезването на камъните?

— Нямах и най-малка представа!

Джонсън премести погледа си.

— А вие, мисис Лий?

Лидия поклати глава.

— Нищо не съм чула.

— Значи, според вас, камъните са още в сейфа?

— Да.

Тя се поколеба и попита:

— Затова ли са го убили? Заради тези камъни?

Полковник Джонсън отвърна:

— Това смятаме да открием! Мисис Лий, имате ли някаква представа кой би могъл да замисли подобна кражба?

Тя поклати глава.

— Не, наистина. Убедена съм, че слугите са честни хора. Пък и във всеки случай никак не би било лесно да се стигне до сейфа. Моят свекър винаги беше в стаята си. Никога не слизаше долу.

— Кой се грижеше за стаята?

— Хорбъри. Той оправяше леглото и бършеше праха. Една от камериерките идваше всеки ден да почиства камината и да пали огъня, но иначе Хорбъри вършеше всичко.

Поаро каза:

— Значи Хорбъри е човекът с най-добри възможности?

— Да.

— Мислите ли, че той е откраднал диамантите?

— Възможно е. Предполагам... Той би имал най-добра възможност. О, всъщност не знам какво да мисля.

Полковник Джонсън се намеси.

— Съпругът ви вече ни разказа своята версия за случилото се тази вечер. Бихте ли направили същото? Кога, например, видяхте свекъра си за последен път.

— Ние всички бяхме в стаята му днес следобед, преди чая.

— Не го видяхте по-късно, за да му пожелаете лека нощ?

— Не.

Поаро попита:

— Правите ли го обикновено?

Лидия отговори рязко:

— Не.

Джонсън продължи:

— Къде се намирахте по време на извършване на престъплението?

— В гостната.

— Чухте ли шум от борба?

— Струва ми се, че чух нещо тежко да пада, но разбира се, стаята на свекъра ми е над трапезарията, не над гостната, така че надали бих чула твърде много.

— Но чухте вика?

Лидия потръпна.

— Да, това чух. Беше ужасяващо, сякаш викаше някой прокълнат от ада. Веднага разбрах, че се е случило нещо страшно. Избързах навън и последвах съпруга си и Хари нагоре по стълбите.

— Кой друг беше с вас по това време в гостната?

Лидия сбръчи вежди.

— Всъщност... не мога да си спомня. Дейвид беше в съседната стая и свиреше Менделсон. Мисля, че и Хилда отиде при него.

— А другите две дами?

— Магдалин отиде да телефонира. Не мога да си спомня дали Пилар беше там или не.

Поаро каза тихо:

— Значи е възможно да сте останали съвсем сама?

— Да, да, всъщност така беше, доколкото си спомням.

Полковник Джонсън продължи:

— Относно диамантите. Мисля, че е необходимо най-после да се уверим дали са тук или не. Знаете ли комбинацията от сейфа на баща си, мистър Лий? Вижда ми се някак си старомоден.

— Ще я намерите в малкия бележник, който той обикновено носеше в горния джоб на халата си.

— Добре. Веднага ще се занимаем с това. Може би ще бъде по-добре, ако разпитаме първо другите. Дамите може да поискат да си легнат.

Лидия стана.

— Хайде, Алфред. — После се обърна към тях: — Да им кажа ли да дойдат?

— Да, ако обичате, един по един.

— Разбира се.

Тя се отправи към вратата и Алфред я последва. В последния миг той изведнаж се обърна.

— Но, разбира се — каза той и се върна бързо до Поаро. — Вие сте Еркул Поаро! Как не съобразих. Трябаше веднага да се сетя.

Той заговори бързо и възбудено:

— Господ ви изпраща тук! Открийте истината, мосю Поаро. Цената е без значение. Ще посрещна всички разходи. Само я *открийте!* Бедният ми баща, убит най-брутално. Трябва да откриете истината. Смъртта на баща ми не може да остане безнаказана.

Поаро отговори тихо:

— Уверявам ви, мистър Лий, че съм готов да направя всичко в помощ на полковник Джонсън и старши полицай Сагдън.

Алфред Лий каза:

— Искам да работите за мен. Смъртта на баща ми трябва да бъде отмъстена.

Той затрепери силно. Лидия се върна и го хвани под ръка.

— Хайде, Алфред, трябва да извикаме другите.

Очите ѝ срещнаха погледа на Поаро. Тези очи пазеха своите тайни. Те не трепваха.

Поаро тихо изрецитира:

— „*Кой би помислил, че старецът ще има толкоз много кръв.*“

Тя го прекъсна.

— Спрете! Не казвайте това!

— Но вие сте го казали, мадам.

Тя пое дъх.

— Знам... Спомням си... Беше толкова ужасно.

И тя рязко се обърна и излезе от стаята. Съпругът ѝ я последва.

IX

Джордж Лий гледаше със сериозно изражение.

— Ужасна работа — каза той, поклащайки глава. — Наистина ужасна работа. Според мен това е работа единствено на някой луд!

Полковник Джонсън каза с любезен глас:

— Така ли смятате?

— Да. Наистина така смяtam. Някой вманиачен убиец. Сигурно е избягал от някой дом за душевно болни в околността.

Полицейският началник Сагдън се намеси:

— А как, според вас, този... ъ-ъ-ъ... луд е проникнал в къщата, мистър Лий? И как я е напуснал?

Джордж поклати глава.

— По този въпрос — каза той — трябва да се произнесе полицията.

Сагдън отвърна:

— Ние веднага обходихме къщата. Всички прозорци бяха затворени и залостени. Страницният вход беше заключен, както и предната врата. Никой не е могъл да мине през кухненските помещения, без да бъде забелязан от прислугата.

Джордж Лий извика:

— Но това е абсурд! Остава само да кажете, че баща ми не е убит!

— Убит е — в това няма съмнение — каза Сагдън.

Полковник Джонсън се покашля и пое инициативата:

— А къде бяхте вие, мистър Лий, по време на убийството?

— Бях в трапезарията. Тъкмо бяхме приключили с вечерята. Не, всъщност като че ли бях тук, в тази стая. Бях телефонирал малко преди това.

— Телефонирали сте?

— Да. Обадих се на секретаря на консерваторите в Уестрингъм, в моя изборен район. Проблемът не търпеше отлагане.

— Значи чухте вика след това?

Джордж Лий потрепери.

— Да, направо смразяващо. Кръвта ми изстина. Викът загълхна и се превърна в нещо като къркорене.

Той извади носна кърличка и изтри потта от челото си.

— Ужасно нещо — промърмори той.

— И след това се втурнахте нагоре?

— Да.

— Видяхте ли братята си — мистър Алфред и мистър Хари Лий?

— Не. Сигурно ме бяха изпреварили.

— Кога за последен път видяхте баща си, мистър Лий?

— Днес следобед. Всички бяхме при него.

— И не сте го виждали след това?

— Не.

Полковник Джонсън помълча, а после попита:

— Знаехте ли, че баща ви е държал известно количество скъпоценни нешлифовани диаманти в сейфа на спалнята си?

Джордж Лий кимна.

— Доста лекомислена постъпка — надуто каза той. — Често съм му го казвал. Може да са го убили заради тях — искам да кажа... значи...

Полковник Джонсън го прекъсна:

— А знаете ли, че тези диаманти са изчезнали?

Долната устна на Джордж увисна надолу. Очите му щяха да изскочат от орбитите си.

— Значи наистина са го убили заради тях?

Полковник Джонсън изрече бавно:

— Той е знал за изчезването им и е уведомил полицията няколко часа преди смъртта си.

Джордж каза:

— Но тогава... Не разбирам... аз...

Еркюл Поаро каза внимателно:

— Ние също не разбираме...

X

Хари Лий влезе в стаята с наперен вид. За миг Поаро се вгледа смръщено в него. Имаше чувството, че беше виждал този човек някъде. Орловият нос, надменната поза на главата, очертанието на брадичката — тези неща правеха впечатление; не можеше да се отрече — макар Хари да беше едър, а баща му — със среден ръст, — че между тях имаше голяма прилика.

Забеляза и още нещо — въпреки цялата си напереност, Хари Лий беше нервен. Стараеше се да го прикрие с поведението си, но тревогата си личеше.

— Е, господа — каза той. — С какво мога да ви бъда полезен?

Полковник Джонсън каза:

— Ще се радваме, ако можете да хвърлите някаква светлина върху събитията от тази вечер.

Хари Лий поклати глава.

— Не зная нищо. Всичко е направо ужасно и толкова неочеквано.

Поаро каза:

— Наскоро сте пристигнали от чужбина, нали, мистър Лий?

Хари бързо се извърна към него.

— Да. Преди седмица.

Поаро попита:

— Дълго време ли сте отсъствуvalи оттук?

Хари Лий вдигна брадичка и се изсмя.

— Е, по-добре е да ви го кажа още сега. И без това ще го научите от някого! Господа, аз съм блудният син! Почти двадесет години кракът ми не е стъпвал в този дом.

— Но сега сте тук. Ще ни кажете ли защо се върнахте? — попита Поаро.

Хари веднага отговори със същата откровеност:

— Както в старата история — отегчих се от рожковите, които свинете ядат — или не ядат, винаги забравям как беше. Помислих си, че може да е по-добре да се сменя със златния телец. Получих писмо

от баща ми, в което той ми предлагаше да се завърна. Подчиних се на зова му и ето ме тук. Това е всичко.

Поаро каза:

— Дошли сте за кратко — или за по-дълго?

Хари отвърна:

— Върнах се завинаги!

— И такава е била волята на баща ви?

— Старецът остана очарован. — Той отново се изсмя и около ъгълчетата на очите му се появиха симпатични бръщици. — Доста скучно е било за стареца да живее тук с Алфред! Алфред е страшно отегчителен — иначе не е лош, ама не става за компания. Навремето баща ми доста си е поживял и сигурно ме е очаквал с нетърпение.

— А брат ви и жена му останаха ли доволни, когато научиха, че ще останете тук?

Поаро зададе въпроса с леко повдигане на веждите си.

— Алфред ли? Той направо щеше да се пръсне от яд. За Лидия не знам. Сигурно и на нея не ѝ е станало хубаво, заради него. Но съм убеден, че в края на краишата това щеше да ѝ допадне. Лидия ми е симпатична. Няма начин да не се разберем с нея. Само че Алфред е нещо съвсем различно. — Той отново се изсмя. — Алфред винаги адски ме е ревнувал. Винаги е бил добрият син, дето си седи у дома и си знае задълженията. И какво щеше да получи накрая? Това, дето винаги го получават добрите синчета — ритник отзад. Послушайте ме, господа — добродетелта не е нещо, което си струва. — И той ги изгледа един след друг. — Надявам се, че не сте шокирани от моята откровеност. Но нали и вие гоните истината. В крайна сметка ще измъкнете наяве всичките кирливи ризи на семейството. По-добре е аз сам да си извадя моите. Не съм кой знае колко съкрушен от смъртта на баща ми — че аз не съм го виждал толкова години, — но независимо от това той ми е баща и е бил убит. Държа да има отмъщение. — Той поглади брадичката си, докато ги гледаше. — В нашето семейство отмъщението е на голяма почит. Никой от семейство Лий не забравя лесно. Затова искам убиецът на баща ми да бъде открит и да увисне на въжето.

— Бъдете спокоен, мистър Лий — ще направим всичко, което е по силите ни — каза Сагдън.

— Ако не успеете, ще се заема сам — каза Хари Лий.

Полковник Джонсън попита остро:

— Имате ли някакви предположения относно самоличността на убиеца, мистър Лий?

Хари поклати глава.

— Не — бавно каза той. — Не, нямам. Вижте какво, работата е доста сериозна. Много мислих за това и според мен това съвсем не е дело на външен човек...

— Аха — поклати глава Сагдън.

— И ако е така — продължи Хари Лий, — тогава го е убил някой от дома... Но кой, по дяволите, може да го е направил? Не подозирам прислугата — Тресилиън е тук вече не помня откога. Онзи глупак, дето сервира? За нищо на света. Вижте, Хорбъри си го бива, но от Тресилиън знам, че е бил на кино. И какво ни остава тогава? Като изключим Стивън Фар (зашто му трябва да идва тук чак от Южна Африка, за да пречука един непознат?), остават членовете на семейството. Готов съм да пукна, но не мога да допусна, че някой от нас го е направил! Алфред? Той обожаваше баща ни. Джордж? На него не му стиска. Дейвид? Дейвид винаги се е носил из облаците. Готов е да припадне дори от някоя собствена драскотина. Съпругите? Не е по женски да отидеш и хладнокръвно да заколиш някого. Така че кой? Умът ми не го побира! Обаче работата е сериозна.

Полковник Джонсън се покашля — имаше обичай да си прочиства гърлото така — и каза:

— Кога за последен път видяхте баща си тази вечер?

— След чая. Току-що се беше скарал с Алфред — заради моя милост. Старецът не беше на себе си. Той винаги е обичал да забърква каши. Според мен именно заради това е криел пристигането ми от останалите. Искал е да види суматохата, когато аз цъфна на прага! Пак с тази цел подхвърли, че ще променя завещанието си.

Поаро се размърда леко и попита:

— Значи баща ви е споменавал за завещанието си?

— Да, пред всички ни, като ни гледаше внимателно, за да види реакциите ни. Просто се обади на адвоката си да намине и да го види веднага след Коледа.

Поаро попита:

— Какви промени е възнамерявал да направи?

Хари Лий се ухили:

— Нищо не ни каза! Хитра лисица! Предполагам — или да кажем надявах се, — че промените щяха да бъдат в полза на моя милост. Сигурно ме е изхвърлил от предишното си завещание. А сега допускам, че отново е щял да ме включи. Голям удар срещу останалите. Сигурно и Пилар — беше я харесал. И нея я е очаквало нещо хубаво. Не сте ли я виждали още? Моята испанска племенница. Много е хубава — с топлата красота на юга и с неговата жестокост. Ex, ако не ѝ бях чично!

— Според вас баща ви я е харесал?

Хари кимна.

— Тя веднага разбра как да му влезе под кожата. Седеше при него по цял ден. Обзала го се, че е знаела какво иска! Е, сега вече го няма. Никакви завещания не могат да се променят в нейна полза, нито пък в моя — лош късмет. — Той се намръщи, замълча за минута, а после продължи с променен тон: — Нещо се отклонявам от въпроса. Искахте да знаете кога за последен път видях баща си? Както ви казах, беше след чая, може да е било някъде малко след шест. Старецът беше в добро настроение, макар и малко уморен. Тръгнах си и го оставих с Хорбъри. Повече не го видях.

— Къде бяхте по време на смъртта му?

— В трапезарията с брат ми Алфред. Имахме разговор, не много задушевен обаче. Всъщност доста се бяхме посдърпали, когато чухме шума отгоре — сякаш цяла дузина мъже се боричкаха там. И тогава клетият татко извика. Сякаш колеха прасе. Звукът направо парализира Алфред. Закова се на стола си и ченето му висна. Раздруса го и се втурнахме нагоре. Вратата беше заключена и се наложи да я разбием. Доста зор видяхме. Не мога да разбера как е била заключена! Освен татко в стаята нямаше никой, а проклет да съм, ако някой може да се промъкне през прозорците.

Сагдън каза:

— Вратата е била заключена отвън.

— Какво? — подскочи Хари. — Кълна се, че *ключът беше отвътре*.

Поаро попита тихо:

— Значи сте го забелязали?

Хари Лий отвърна рязко:

— Имам такъв навик.

Той отривисто ги изгледа един по един.

— Има ли още нещо, което искате да узнаете, господа?

Джонсън поклати глава.

— Благодаря, мистър Лий, засега не. Ще помолите ли следващия член на семейството да влезе?

— Дадено.

Той отиде до вратата и излезе, без да се обърне назад.

Тримата се спогледаха.

Полковник Джонсън каза:

— Какво ще кажете, Сагдън?

Полицейският началник подозрително поклати глава и каза:

— Явно се бои от нещо. Защо ли?

XI

Магдалин Лий ефектно поспря за миг в очертанията на вратата. Дългата ѝ, нежна ръка докосна платинено-русата ѝ коса. Роклята от яркозелено кадифе прилепваше плътно по стройната ѝ фигура. Тя изглеждаше много млада и леко уплашена.

Тримата мъже за миг спряха погледите си върху нея. Очите на Джонсън изразяваха почуда и възхищение. В тези на Сагдън нямаше оживление, а по-скоро нетърпението на човек, който бърза да продължи с работата си. В очите на Еркюл Поаро се четеше възхита (както забеляза тя), само че възхитата не бе от нейната красота, а от начина, по който тя я използваше. Тя не подозираше, че той си мисли: „*Jolie mannequin, la petite. Mais elle a les yeux durs.*“^[1]

Полковник Джонсън си мислеше: „Страшно хубаво момиче. Ако не внимава, Джордж Лий ще си има проблеми с нея. Очичките ѝ играят.“

Полицейският началник Сагдън си мислеше: „Празноглава жена. Дано бързо да приключим с нея.“

— Ще седнете ли, мисис Лий? Момент да видя... Вие сте...

— Мисис Джордж Лий.

Тя пое стола с топла благодарствена усмивка. „Все пак — сякаш казваха очите ѝ, — макар да сте мъж и полицай, никак не сте страшен.“

Усмивката се отнасяше и за Поаро. Чужденците са толкова податливи към женското внимание. Сагдън тя напълно изключи.

Тя изчурулика, кършайки нещастно ръце:

— Толкова е ужасно всичко. Ужасно се страхувам.

— Но, моля ви, мисис Лий — каза полковник Джонсън. — Зная, че е било истински шок, но вече всичко е свършило. Просто искаме да ни разкажете какво се случи тази вечер.

Тя извика:

— Но аз не зная нищо, наистина нищо!

За миг полковник Джонсън присви очи и каза внимателно:

— Разбира се, разбира се.

— Пристигнахме едва вчера. Джордж настоя да дойдем тук за Коледа! Защо ли го направихме? Никога вече няма да бъда същата!

— Да, наистина е много неприятно.

— Аз почти не познавам семейството на Джордж. Срещала съм се с мистър Лий веднъж или два пъти — на сватбата ни и още веднъж след това. Разбира се, с Алфред и Лидия сме се виждали по-често, но по принцип всички са ми чужди.

На лицето ѝ отново се изписа израза на детинска уплаха. В очите на Еркюл Поаро отново се появи възхита и той отново си помисли: „*Elle joue tres bien comedie, cette petite...*“^[2]

— Да, да — каза полковник Джонсън. — Кажете ни сега кога за последен път видяхте своя свекър мистър Лий жив?

— О, това ли? Ами днес следобед. Беше ужасно!

Джонсън бързо попита:

— Ужасно? Защо?

— Толкова бяха ядосани!

— Кой е бил ядосан?

— Ами всички... Нямам предвид Джордж. Баща му не му каза нищо на него. Но на всички други.

— Какво точно се случи?

— Когато отидохме там — беше ни повикал всички — той говореше по телефона, разговаряше с адвокатите си за своето завещание. А после каза на Алфред, че изглеждал много навъсен. Според мен на Алфред му беше криво заради това, че Хари се беше върнал у дома завинаги. Явно Алфред доста се тревожеше от това. А Хари направи нещо ужасно. И тогава той каза нещо за жена си — тя е покойница отдавна — че имала ум на кокошка, така каза, а Дейвид скочи така, сякаш искаше да го убие. О! — спря тя изведнъж, а в погледа ѝ се изписа ужас. — Нямах това предвид! Изобщо нямах това предвид!

Полковник Джонсън изрече утешително:

— Да, да, не се притеснявайте! Това е просто израз!

— Хилда, жената на Дейвид, го успокой и... ами това е всичко. Мистър Лий каза, че не иска да вижда никого повече тази вечер и ние си тръгнахме.

— И тогава го видяхте за последен път?

— Да. Докато... докато... — тя цялата потрепери.

Полковник Джонсън каза:

— Да, разбирам. А къде се намирахте по време на престъплението?

— Момент само... Струва ми се, че бях в гостната.

— Не сте ли сигурна?

Нешто в очите на Магдалин проблесна за миг, но клепачите ѝ го скриха.

Тя отговори:

— Разбира се! Колко глупаво от моя страна... Бях на телефона. Човек така се обърква.

— Телефонирахте, значи. В тази стая?

— Да, само тук има телефон, като изключим онзи в стаята на моя свекър.

Полицейският началник Сагдън попита:

— Имаше ли още някой с вас в стаята?

Тя отвори широко очи.

— О, не. Бях съвсем сама.

— Дълго ли стояхте тук?

— Не много. Вечер човек трудно може да се свърже по телефона.

— Значи сте поръчали извънградски разговор, така ли?

— Да, до Уестрингъм.

— Разбирам. И после?

— После чух онзи ужасен вик и всички се втурнаха нагоре, а вратата беше заключена и трябваше да я разбиват. О, беше истински кошмар! Никога няма да го забравя!

— Да, да — отвърна механично полковник Джонсън с все същия любезен тон. — После продължи: — Знаехте ли, че вашият свекър държи в сейфа на стаята си скъпоценни диаманти?

— Нима? — гласът ѝ прозвуча развълнувано. — Истински диаманти?

Еркюл Поаро каза:

— Диаманти на стойност около десет хиляди лири.

— О! — почти изпъшка тя, като в гласа ѝ се прокраднаха нотки на женска алчност.

— Е — каза полковник Джонсън, — мисля, че това е всичко засега. Няма да ви тревожим повече, мисис Лий.

— О, благодаря ви.

Тя се изправи, хвърли усмивки към Джонсън и Поаро — усмивката на благодарно момиченце, а след това пое към вратата с високо изправена глава и с длани, леко извърнати навън.

Полковник Джонсън извика:

— Ще помолите ли зет си, мистър Дейвид Лий, да дойде тук?

Той затвори вратата след нея и седна на мястото си.

— Е — попита той, — какво мислите? Май сме на път да се доберем до нещо! Нали забелязахте — Джордж Лий телефонирал, когато чул вика! Жена му телефонирала, когато чула вика! Тук нещо не е наред!

После добави:

— Какво мислите, Сагдън?

Полицейският началник отговори бавно:

— Не ми се иска да говоря лошо за дамата, но ми се струва, че макар да ми изглежда напълно способна да измъкне паричките на някой мъж, то тя едва ли е от тези, които могат да му прережат гърлото. Няма да е в неин стил.

— Човек никога не може да бъде сигурен, приятелю — обади се Поаро.

Полковник Джонсън се обърна към него.

— А вие, Поаро? Какво мислите вие?

Еркюл Поаро се наведе напред. Той побутна попивателната преса, после избърса невидима прашинка от свещника и най-сетне отговори:

— Бих казал, че характерът на покойния Симеон Лий започва да приема все по-ясни очертания. Според мен разковничето на този случай се крие именно в неговия характер.

Сагдън го изгледа озадачено.

— Не ви разбирам, мосю Поаро — каза той. — Какво общо има характерът на покойния с това убийство?

Поаро отвърна с леко замечтан глас:

— Характерът на жертвата винаги е свързан с нейното убийство. Прямият и доверчив характер на Дездемона е пряката причина за нейната смърт. Една по-подозрителна жена би съзряла кроежите на Яго и би се измъкнала от тях много по-рано. Нечистоплътността на Марат довежда пряко до кончината му във ваната. Темпераментът на Меркуцио довежда до гибелта му от острието на меча.

Полковник Джонсън подръпна мустака си.

— Какво точно искате да кажете, Поаро?

— Просто това, че понеже Симеон Лий е бил човек с определен характер, той е станал причина за задвижването на определени сили, които в крайна сметка довеждат до неговата смърт.

— Значи според вас диамантите нямат нищо общо с това, така ли?

Поаро се усмихна на неподправеното объркване, изписано върху лицето на Джонсън.

— Драги приятелю — каза той, — именно поради особения си характер Симеон Лий е държал диаманти на стойност десет хиляди лири в сейфа си! Едва ли някой друг би постъпил така.

— Напълно сте прав, мосю Поаро — каза Сагдън и кимна няколко пъти с изражението на човек, който най-сетне е проумял мисълта на събеседника си.

— Той си беше голям особняк, този мистър Лий. Държал е диамантите при себе си, за да ги докосва и да си припомня миналото. Помните ми думата — затова не ги е дал да ги шлифоват.

Поаро кимна енергично.

— Точно така, точно така. Имате оствър ум, мосю Сагдън.

Сагдън като че ли беше неподготвен за комплиманта, но полковник Джонсън бързо се намеси:

— Има и още нещо, Поаро. Не зная дали забелязахте...

— Mais oui — каза Поаро. — Зная какво имате предвид. Мисис Джордж Лий, без самата тя да го съзнава, изтърва, така да се каже, котката от чувала! От нея придобихме отлично впечатление за последното семейно събиране. Тя ни уведоми — о, по такъв наивен начин — че Алфред е бил ядосан на баща си и че Дейвид е изглеждал така, сякаш е „можел да го убие“. Според мен и двете неща се верни. Но от тях можем да си направим собствени изводи. Защо Симеон Лий е събрал семейството си? Защо са го заварили точно в момент, когато е телефонирал на своя адвокат? По дяволите, това не е било случайно. Той е искал те да го чуят! Клетият старец, бил е прикован на стола си и е бил лишен от младежките си развлечения. Затова и измисля ново развлечение. Забавлявал се е, като е дразнел алчността на човешката природа, като си е играел с нейните чувства! От това обаче следва още едно умозаключение. В тази своя игра той не е трябвало да пропуска

нито един. Следователно е било логично и необходимо да се отнесе по същия начин и с мистър Джордж Лий! Неговата съпруга тактично премълча този факт. Навярно и по неин адрес е била изстреляна някоя отровна стрела. Според мен много скоро ще узнаем от другите какво е казал Симеон Лий на Джордж Лий и на неговата съпруга...

Той мъкна, защото вратата се отвори и в стаята влезе Дейвид Лий.

[1] Хубавичка е тази малката. Но има нежен поглед. (фр) — Б.пр.

↑

[2] Много добре се преструва тази малката. (фр) — Б.пр. ↑

XII

Дейвид Лий се владееше добре. Беше спокоен — почти неестествено спокоен. Приближи се към тях, издърпа един стол и седна, като изпитателно гледаше към полковник Джонсън.

Електрическото осветление падаше върху русия кичур, надвисващ над челото му и подчертаваше чувствителните извивки на челюстта му. Той изглеждаше необично млад, за да бъде син на съсухрения старец, който лежеше мъртъв на горния етаж.

— Е, господа — каза той. — С какво мога да ви помогна?

Полковник Джонсън каза:

— Доколкото разбрах, мистър Лий, имало е някакво семейно събиране в стаята на баща ви днес следобед?

— Да. Но беше съвсем неофициално. Искам да кажа, че не беше семеен съвет или нещо подобно.

— И какво стана там?

Дейвид Лий отговори спокойно:

— Баща ми беше в особено настроение. Към един възрастен инвалид като него човек трябва да проявява разбиране, естествено. Струва ми се, че ни беше повикал при себе си, за да... ъ-ъ-ъ... да излезе злобата си върху нас.

— Можете ли да си спомните какво каза?

Дейвид отвърна тихо:

— Всъщност това бяха просто глупости. Каза, че не сме ставали за нищо, никой от нас, че в семейството нямало нито един истински мъж! Каза, че Пилар (моята испанска племенница) струвала колкото двама от нас. Каза, че... — Дейвид мълкна.

Поаро каза:

— Моля ви, мистър Лий, точните му думи, ако можете.

Дейвид продължи неохотно:

— Той каза доста груби думи, каза, че се надявал някъде по света да има по-добри синове, дори и да не били родени в неговото легло...

По чувствителното му лице се бе изписало неодобрение от думите, които повтаряше. Сагдън внезапно вдигна поглед нагоре,

наведе се напред и попита:

— Баща ви каза ли нещо по-специално на брат ви, мистър Джордж Лий?

— На Джордж ли? Не си спомням. О, да, като че ли му каза да прави повече икономии за в бъдеще, защото щял да намали издръжката му. Джордж много се ядоса и почервения като пуйка. Започна да заеква и да нареджа, че няма да може да се оправи с по-малко пари. Баща ми му отговори съвсем спокойно, че щяло да му се наложи. Каза му да накара жена си да му помогне в икономиите. Доста злобно подмятане, като се има предвид, че Джордж винаги е бил маниак на тема икономии. Според мен Магдалин е с по-широки пръсти — има доста екстравагантни вкусове.

Поаро попита:

— Значи и тя е била ядосана, така ли?

— Да. Освен това баща ми каза още нещо грубо — подхвърли, че била живяла с някакъв морски офицер. Разбира се, той имаше предвид баща й, но прозвуча доста двусмислено. Магдалин цялата почервения. Но тя не е виновна.

Поаро отново попита:

— Баща ви спомена ли покойната си съпруга, вашата майка?

Лицето на Дейвид стана червено като домат. Нахлулатата кръв пулсираше в слепоочията му. Той вкопчи треперещи ръце в ръба на масата и каза сподавено.

— Да, спомена я. Той я обиди.

Полковник Джонсън попита:

— Какво каза?

Дейвид отвърна кратко:

— Почина, когато още бях момче.

— Била ли е нещастна в живота си тук?

Дейвид се изсмя презрително:

— Кой може да е щастлив с човек като баща ми? Майка ми беше светица. Почина с разбито сърце.

Поаро продължи:

— Баща ви сигурно е скърбял след смъртта ѝ?

Дейвид отвърна рязко:

— Не зная, аз напуснах дома си.

Помълча малко, после каза:

— Навярно не знаете, че преди сегашното ми идване не бях виждал баща си от двадесет години. Така че не мога да ви разкажа много за неговите навици, за неговите неприятели или какво е ставало тук.

Полковник Джонсън попита:

— Знаехте ли, че баща ви държи скъпоценни диаманти в сейфа на спалнята си?

Дейвид отвърна с безразличие:

— Така ли? Глупаво е било.

Джонсън каза:

— Бихте ли ни описали накратко движението си снощи?

— Моето? О, станах рано от масата. Отегчително ми е да висим над чашите с портвайн. Освен това усещах, че Алфред и Хари бяха на път да се скарат. Не обичам кавги. Измъкнах се и отидох до стаята с пианото, за да посвири.

Поаро попита:

— Стаята с пианото не е ли до гостната?

— Да. Посвирих там известно време, до... до това, което се случи.

— Какво точно чухте?

— О! Далечен шум от обръщане на мебели горе. А след това един кошмарен вик. — Той отново сви юмруци. — Като душа в ада. Господи, какъв ужас!

Джонсън каза:

— Сам ли бяхте в стаята с пианото?

— А? Но, жена ми беше с мен. Беше дошла от гостната. Ние... ние се качихме горе с другите. — После добави бързо и нервно: — Нали не искате да ви описвам гледката там?

Полковник Джонсън каза:

— Не, няма нужда. Благодаря ви, мистър Лий, нямаме повече въпроси. Навярно не можете да ни кажете кой ще е искал да убие баща ви?

Дейвид Лий изрече думите си като че ли без да се замисли много:

— Според мен — доста хора! Но не мога да ви кажа кой конкретно.

Той излезе бързо, почти затръшвайки вратата след себе си. Полковник Джонсън едва успя да прочисти гърлото си, когато врата се отвори и в стаята влезе Хилда Лий.

Еркюл Поаро я изгледа с интерес. Беше длъжен да признае, че съпругите на братята Лий представляваха интересен материал за изучаване. Интелигентността и грациозността на Лидия, закачливото поведение на Магдалин, а сега — усещането за солидна сила, което се излъчваше от Хилда. Тя беше, забеляза той, по-млада отколкото нейната старомодна прическа и облекло я караха да изглежда. В кестеневите ѝ коси нямаше бели косми, а кафевите ѝ очи искряха от доброта. Тя, помисли си той, беше симпатична жена.

Полковник Джонсън говореше с най-любезния си тон:

— ... голямо бреме за всички вас — казващо той. — От съпруга ви, мисис Лий, разбрах, че за пръв път сте в Горстън Хол?

Тя кимна с глава.

— Познавахте ли отпреди вашия свекър.

Хилда отвърна с приятния си глас:

— Не. Ние се оженихме малко след като Дейвид беше вече напуснал дома си. Той винаги е искал да няма нищо общо със семейството си. До този момент не бях се срещала с нито един от тях.

— Как стана така, че дойдохте тук?

— Моят свекър изпратил писмо до Дейвид. В него споменал за напредналата си възраст и желанието си да събере всичките си деца за Коледа.

— И вашият съпруг прие поканата?

Хилда отвърна:

— Боя се, че той прие по мое настояване. Аз... аз не оцених правилно ситуацията.

Поаро се намеси с въпрос:

— Ще бъдете ли така любезна да обясните малко повече, мадам?

Струва ми се, че вие можете да ни кажете нещо ценно.

Тя веднага се извърна към него и каза:

— Тогава още не бях виждала мой свекър и не знаех истинските му мотиви. Предположих, че е стар и самотен и че наистина иска да се сдобри с децата си.

— А какъв е бил истинският му мотив според вас, мадам?

Хилда се поколеба за миг, после изрече бавно:

— За мен няма съмнение, никакво съмнение, че всъщност моят свекър съвсем не е искал помирение, а да разпали вражда.

— По какъв начин?

Хилда отвърна тихо:

— Беше му забавно да дразни най-низките инстинкти на човешката природа. У него имаше — как да се изразя? — нещо дяволско. Искаше да противопостави всеки от семейството на останалите.

Джонсън попита:

— И успя ли?

— О, да — каза Хилда Лий. — Успя.

Поаро каза:

— Вече научихме, мадам, за сцената, разиграла се този следобед.

Доколкото разбрах, тя не е била никак приятна.

Хилда Лий кимна с глава.

— Ще ни я опишете ли — колкото се може по-достоверно?

Тя се замисли за миг.

— Когато влязохме, моят свекър говореше по телефона.

— С адвоката си, така ли?

— Да, той предлагаше мистър... мистър Чарлтън, струва ми се, не си спомням името му, да дойде при него, тъй като искал да направи ново завещание. Старото му завещание не било вече актуално.

Поаро попита:

— Помислете добре, мадам. Според вас мистър Лий нарочно ли е искал да чуете този разговор или е било чиста случайност?

Хилда Лий отвърна:

— Почти съм сигурна, че беше нарочно.

— И целта му е била да всее смут и съмнения сред вас?

— Да.

— Което означава, че може изобщо да не е искал да променя завещанието си?

Тя позабави отговора си.

— Не, струва ми се, че тази част от разговора не беше просто така. Може наистина да е искал да направи ново завещание, но просто му е доставило удоволствие да го подчертава.

— Мадам — каза Поаро, — аз не съм официално лице и, както се досещате, моите въпроси не са такива, каквито би ви задал някой

английски служител на закона. Но имам огромното желание да разбера как би изглеждало, според вас, новото завещание. Разбирайте, че ме интересува не какво знаете, а какво мислите по въпроса. Слава богу, жените винаги са бързи в оформянето на мнения.

Хилда Лий се усмихна леко.

— Нямам нищо против да ви кажа какво мисля. Сестрата на мъжа ми, Дженифър, се омъжила за испанец, Хуан Естравадос. Нейната дъщеря, Пилар, току-що пристигна тук. Тя е много симпатично момиче, както и единствената внучка в семейството. Старият мистър Лий беше във възторг от нея. Според мен той искаше да ѝ остави значителна сума пари. Вероятно в старото си завещание ѝ е бил оставил малко или почти нищо.

— Познавахте ли сестрата на мъжа си?

— Не, никога не съм я виждала. Доколкото зная, съпругът ѝ загинал при трагични обстоятелства скоро след сватбата. Самата Дженифър починала преди година. Пилар останала сираче. Затова и мистър Лий я повикал да живее при него в Англия.

— А останалите членове на семейството? Как я посрещнаха те?

Хилда отвърна тихо:

— Струва ми се, че тя стана симпатична на всички. Приятно е присъствието на млад и жизнен човек в къщата.

— А на нея харесва ли ѝ да е тук?

Хилда бавно отвърна:

— Не зная. Сигурно тук ѝ се струва чуждо и неприветливо — все пак тя идва от по-южни земи, от Испания.

Джонсън каза:

— Е, в момента едва ли е толкова приятно в Испания. А сега, мисис Лий, да чуем вашия разказ за разговора от днешния следобед.

Поаро промърмори:

— Много се извинявам за отклонението.

Хилда Лий каза:

— След като моят свекър приключи с телефонния си разговор, той се обърна към нас, изсмя се и каза, че сме изглеждали много сериозни: След това заяви, че е уморен и че ще си ляга рано. Никой не бивало да го беспокои тази вечер. Каза, че искал да се чувствува добре за Коледния ден. Нещо подобно. После... — Тя сви вежди, мъчейки се да си припомни. — Струва ми се, че каза нещо от рода на това, че

трябва да имаш голямо семейство, за да можеш истински да почувствуваш Коледа, а след това заговори за пари. Каза, че поддръжката на дома щяла да му струва по-скъпо за в бъдеще. Каза на Джордж и Магдалин, че ще трябва да правят икономии. На нея й каза, че ще трябва сама да си шие дрехите — доста старомоден възглед, според мен. Нищо чудно, че тя се ядоса. Каза, че собствената му жена шиела много добре.

Поаро попита внимателно:

— Това ли е всичко, което каза за нея?

Хилда се изчерви.

— Направи много язвителна забележка за ума й. Моят съпруг много я е обичал и това много го разстрои. И тогава изведенъж мистър Лий започна да крещи на всички. От дума на дума ставаше все по-зле. Мога да допусна, разбира се, как се е чувствувал...

Поаро я прекъсна внимателно:

— Как се е чувствувал?

Тя обърна спокойния си поглед към него.

— Бил е разочарован, разбира се — каза тя. — Защото няма внуци, искам да кажа момчета, които да продължат рода. Това явно го е мъчило от доста време. И изведенъж нервите му не издържат и той изкарва яростта си върху своите синове — наричайки ги схванати баби или нещо подобно. Съжалих го в този момент, защото разбрах колко е била накърнена гордостта му.

— И после?

— После — отвърна Хилда — всички си тръгнахме.

— И повече не го видяхте?

Тя кимна с глава.

— Къде бяхте по време на престъплението?

— Бях при съпруга си в стаята с пианото. Той свиреше.

— И после.

— Чухме да се обръщат маси и столове на горния етаж, да се троши порцелан — някаква ужасна борба. А след това онзи ужасен вик, когато са му прерязвали гърлото...

Поаро попита:

— Толкова ли беше ужасен викът? Беше ли — направи кратка пауза — „като душа в ад“?

Хилда Лий отвърна:

— По-лошо от това.

— Какво искате да кажете, мадам?

— Беше сякаш човек, *който няма душа...* Имаше нещо нечовешко, нещо животинско...

Поаро попита:

— Значи това е вашата присъда, мадам?

Тя вдигна ръка — реакция на внезапно обзелата я мъка. Сведе поглед надолу и се загледа в пода.

XIV[1]

Пилар влезе в стаята предпазливо, сякаш беше животно, което предусеща клопка. Погледът ѝ набързо обгърна стаята. Видът ѝ не изразяваше уплаха, а по-скоро дълбока подозрителност.

Полковник Джонсън стана и ѝ подаде стол, а после каза:

— Надявам се, че разбирате английски, мис Естравадос?

— Естествено. Майка ми беше англичанка. Аз съм почти истинска англичанка.

Устните на полковник Джонсън се разтеглиха в лека усмивка, когато той спря поглед върху нейната черна и лъскава коса, гордите черни очи и подвитите червени устни. Почти англичанка! Звучеше странно за Пилар Естравадос.

Той каза:

— Мистър Лий беше ваш дядо. Повикал ви е от Испания и сте пристигнали след няколко дни. Така ли е?

Пилар кимна.

— Точно така. Имах — о, доста приключения, докато се измъкна от Испания — шофьорът беше убит от самолетна бомба, от главата му остана само кърваво петно. А аз не можех да карам колата, затова дълго вървях, а аз не обичам да ходя пеш. Никога не ходя пеш. Израних си краката, ама наистина жестоко ги израних!

Полковник Джонсън се усмихна и каза:

— Все пак сте пристигнали тук. Майка ви разказвала ли ви е за вашия дядо?

Пилар кимна радостно.

— О, да! Каза ми, че бил стар дявол!

Еркюл Поаро се усмихна и каза:

— А какво си помислихте вие самата, когато дойдохте тук, мадмоазел?

Пилар отвърна:

— Е, той беше много, много стар. Трябваше да седи на стол, а лицето му цялото беше изсушено. Но въпреки това ми хареса. Струва

ми се, че като млад е бил много симпатичен, като вас — обърна се Пилар към полицейския началник Сагдън. Очите ѝ с удоволствие оглеждаха неговото приятно лице, което бе потънало в руменина от комплиманта.

Полковник Джонсън сподави смеха си. Това беше един от редките случаи, когато хладнокръвният Сагдън губеше контрол над себе си.

— Само че — продължи със съжаление Пилар — не е бил едър като вас.

Еркюл Поаро въздъхна.

— Значи харесвате едрите мъже, сеньорита? — попита той.

Пилар се съгласи ентузиазирано.

— О, да. Обичам едрите мъже, с широки рамене и да са много, много силни.

Полковник Джонсън се обади рязко:

— Често ли виждахте дядо си след пристигането си тук?

Пилар отговори:

— О, да. Седях при него. Той ми разказваше разни неща — че бил много проклет, за всичко, което е правил в Южна Африка.

— Казвал ли ви е, че има диаманти в сейфа си?

— Да, той ми ги показа. Само че не приличаха на диаманти — бяха просто камъчета, много грозни, ама наистина грозни.

Сагдън попита:

— Значи ви ги е показвал?

— Да.

— Но не ви е давал от тях?

Пилар поклати глава.

— Не. Сигурно някой ден щеше да ми даде — ако бях добра с него, ако го посещавах често. Защото старите хора много обичат млади момичета.

Полковник Джонсън каза:

— Знаете ли, че диамантите са откраднати?

Пилар се облеци.

— Откраднати?

— Да. Имате ли представа кой може да го е направил?

Пилар кимна с глава.

— Ами да — каза тя. — Това е само Хорбъри.

— Хорбъри ли? Имате предвид прислужника?

— Да.

— Защо мислите така?

— Защото има лице на крадец. Очите му шарят насам-натам, върви тихо и подслушва по вратите. Като котка е. А всички котки са крадливи.

— Х-м — каза полковник Джонсън. — Да оставим това. Доколкото зная, цялото семейство е било при дядо ви днес следобед, където са били разменени доста гневни думи.

Пилар кимна с глава и се усмихна.

— Да — каза тя. — Беше много забавно. Дядо така ги ядоса!

— И това ви хареса?

— Да. Харесва ми, когато хората се ядосват. Страшно ми харесва. Само че тук, в Англия, хората не се ядосват така, както в Испания. В Испания се вадят ножове, ругаят се и крещят. В Англия не правят нищо, само лицата им почервяняват и стискат устни.

— Помните ли какво се каза там?

По лицето на Пилар се изписа израз на съмнение.

— Не съм много сигурна. Дядо каза, че от тях нищо не ставало, че нямали деца. Каза, че съм била по-добра от тях. Той много ме харесваше.

— Спомена ли нещо за пари или завещание?

— За завещание? Мисля, че не. Не си спомням.

— Какво се случи?

— Ами всички си тръгнаха, само Хилда, онази дебелата, жената на Дейвид, остана.

— О, така ли?

— Да. Дейвид беше много смешен. Целият се тресеше и беше толкова пребледнял. Сякаш му беше станало лошо.

— И после?

— После отидох и намерих Стивън. Пуснахме грамофона и танцувахме.

— Стивън Фар?

— Да. Той е от Южна Африка. Син е на партньора на дядо. И той е много симпатичен. Мургав и едър, има хубави очи.

Джонсън попита:

— Къде бяхте по време на престъплението?

— Питате ме къде съм била?

— Да.

— Отначало бях в гостната с Лидия. След това се качих в стаята си да си оправя лицето. Исках пак да танцувам със Стивън. А тогава, някъде отдалеч, чух писък и всички хукнаха, аз също. Опитваха се да разбият вратата на дядо. Хари и Стивън го направиха, те и двамата са едри мъже.

— Да?

— Ами тогава тряс! — вратата падна и всички погледнахме вътре. О, каква гледка — всичко изпотрошено и обърнато, а дядо лежеше сред толкова много кръв, гърлото му прерязано ей така — и тя направи красноречив жест пред собствената си шия — чак до ухото.

Тя мълкна, явно доволна от разказа си.

Джонсън попита:

— Не ви прилоша от кръвта?

Тя се вторачи в него.

— Не. Че защо? Когато някой е убит, обикновено има кръв. О, толкова кръв имаше навсякъде!

Поаро попита:

— Някой каза ли нещо?

Пилар отвърна:

— Дейвид каза нещо смешно — как беше? О, да. Бог забавя — това каза той. — После го повтори, като подчертава всяка дума: — *Бог забавя*. Какво означава това? Какво забавя бог?

Полковник Джонсън каза:

— Няма да ви задържаме повече, мис Естравадос.

Пилар стана и дари с по една очарователна усмивка всеки от мъжете.

— Е, аз тръгвам — каза тя и излезе от стаята.

Полковник Джонсън каза:

— „*Бог забавя, но не забравя*.“ И това от устата на Дейвид Лий!

[1] Означението на глава XIII липсва в книгата. Бел.ел.кор. ↑

XV

Врата се отвори още веднъж и полковник Джонсън вдигна поглед. За момент му се стори, че влиза Хари Лий, но когато Стивън Фар се приближи, той разбра грешката си.

— Седнете, мистър Фар — каза той.

Стивън седна. Неговият хладнокръвен и интелигентен поглед обходи и тримата мъже. Той каза:

— Боя се, че няма да ви бъда от голяма полза. Питайте обаче за всичко, което смятате, че ще ви помогне. Може би ще е най-добре още от самото начало да ви обясня кой съм аз. Моят баща, Ебенизър Фар, някога беше партньор на Симеон Лий в Южна Африка. Говоря за времето отпреди четиридесет години. — Той направи кратка пауза. — От баща си съм слушал много за Симеон Лий, за неговата личност. Те двамата с баща ми са преживели много неща заедно. Симеон Лий се приbral у дома си с цяло състояние, баща ми също се справил доста добре. Баща ми винаги ми е заръчвал, че дойда ли в Англия, трябва да се обадя на мистър Лий. Веднъж му казах, че са минали много години и той едва ли ще знае кой съм, но баща ми ми каза: „Когато двама души са преживели това, през което сме минали ние със Симеон, те не забравят.“ Баща ми почина преди две години. Тази година дойдох за пръв път в Англия и реших да послушам съвета на баща си и да се обадя на мистър Лий. — Той се усмихна леко и продължи: — Бях малко притеснен, когато дойдох тук, но е било излишно. Мистър Лий ме посрещна топло и категорично настоя да остана за Коледа. Боях се, че се натрапвам, но той не искаше да чуе за отказ от моя страна. — После добави малко стеснително: — Всички са много мили с мен, особено мистър и мисис Алфред Лий. Страшно съжалявам за това, което им се случи.

— Откога сте тук, мистър Фар?

— От вчера.

— Виждали ли сте днес мистър Лий?

— Да, поговорихме малко сутринта. Беше в добро настроение и искаше да му разказвам за много хора и места.

— И тогава го видяхте за последен път?

— Да.

— Споменавал ли е пред вас, че държи диаманти в сейфа си?

— Не. — После добави бързо: — Да не би да става въпрос за убийство с цел грабеж?

— Не можем да бъдем сигурни — отвърна Джонсън. — А сега да се върнем към събитията от тази вечер. Ще ми разкажете ли какво правехте вие?

— Разбира се. След като дамите напуснаха трапезарията, аз си налях чаша портвайн. След това осъзнах, че сигурно членовете на семейството имат важни неща за обсъждане, а аз им пречех, затова се извиних и ги оставил.

— И какво направихте след това?

Стивън Фар се облегна назад в стола си и прокара пръст по брадичката си. После каза малко вдървено:

— Аз... ъ-ъ-ъ... отидох в един голям салон с паркет, нещо като стая за танци. Там има грамофон и аз сложих няколко плочи на грамофона.

Поаро попита:

— Било е възможно някой да дойде при вас, нали?

Лека усмивка премина по устните на Стивън Фар и той отговори:

— Да, така е. Човек винаги се надява.

После усмивката му стана по-ширака.

Поаро каза:

— Сеньорита Естравадос е много красива.

Стивън отвърна:

— Тя е най-хубавото нещо, което съм видял откакто съм в Англия.

— Дойде ли мис Естравадос при вас? — попита полковник Джонсън.

Стивън поклати глава.

— Бях още там, когато чух бъркотията. Излязох в преддверието и хукнах да разбера какво става. Помогнах на Хари Лий да разбием вратата.

— И това е всичко, което имате да ни кажете?

— Боя се, че да.

Еркюл Поаро се наведе напред и тихо попита:

— Но аз си мисля, мосю Фар, че бихте могли да ни кажете още, стига да поискате.

Фар рязко попита:

— Какво имате предвид?

— Можете да ни кажете нещо, което е от голяма важност за случая. Нещо за характера на мистър Лий. Казахте, че баща ви е разказал много за него. Каква представа придобихте за него от думите на баща си?

Стивън Фар изрече бавно:

— Струва ми се, че разбирам накъде биете. Какъв е бил Симеон Лий на младини, така ли? Предполагам, че искате откровеното ми мнение?

— Ако обичате.

— Поначало не мисля, че Симеон Лий се е отличавал с някакъв висок морал. Нямам предвид, че е бил мошеник, но фактически не е бил много далеч от подобна категория хора. Както и да е, моралът явно не е бил най-изявената му черта. Обаче е притежавал чар, силен чар. И е бил невероятно щедър. Не е имало случай изпаднал в беда човек да се върне от него с празни ръце. Пийвал си е, но не много, бил е привлекателен за жените и е имал чувство за хумор. Но е имал и някаква отмъстителна черта в себе си. Бил е злопаметен като слон. От баща си знам за няколко случая, когато Симеон Лий е чакал с години, за да се разплати с хора, които са му сторили зло.

Сагдън каза:

— За такава игра са нужни двама. Чували ли сте за някого, мистър Фар, на когото Симеон Лий е сторил зло там? Нещо от миналото, което да обясни престъплението от тази вечер?

Стивън Фар поклати глава.

— И мал е врагове, разбира се, за човек като него това е сигурно. Но не ми е известен никакъв конкретен случай. Освен това — той присви очи — доколкото зная (в действителност поразпитах Тресилийн) не е имало чужди хора нито вън, нито вътре в къщата тази вечер.

Еркюл Поаро каза:

— *С изключение на вас*, мосю Фар.

Стивън Фар се извърна към него.

— О, така ли? Подозрителен странник в дома! Е, няма да откриете нищо такова, защото Симеон Лий никога не е сторил зло на Ебенизър Фар, за да дойде синът му и да дири отмъщение! Не — поклати глава той, — Симеон и Ебенизър никога не са се спречквали. Тук ме доведе чистото любопитство. А и според мен грамофонът е отлично алиби като всяко друго — постоянно сменях плочите и това сигурно се е чувало. Една плоча не би ми дала достатъчно време да изтичам до горния етаж — тези коридори са ужасно дълги — да прережа гърлото на стареца, да измия кръвта и да се върна, преди останалите да се втурнат нагоре. Идеята ви е смешна!

Полковник Джонсън каза:

— Но никой не ви обвинява в нищо, мистър Фар.

Стивън Фар каза:

— Но го подразбрах от тона на мистър Еркюл Поаро.

— Било е несъзнателно — отвърна Еркюл Поаро и му се усмихна добронамерено.

Стивън Фар го изгледа гневно.

Полковник Джонсън се намеси незабавно:

— Благодаря ви, мистър Фар. Засега това е всичко. Надявам се, че няма да напускате къщата.

Стивън Фар кимна. После се изправи и напусна стаята с широки крачки.

Когато затвори вратата след себе си, полковник Джонсън каза:

— Това е мистър Хикс, неизвестната величина. Макар историята му да изглежда правдоподобна, все пак той е белязаният. Той може да е откраднал диамантите — може да е дошъл тук с измислена история само за да се промъкне вътре. Вземете му отпечатъци, Сагдън и проверете дали няма досие в полицията.

— Вече ги взех — отвърна Сагдън суховато.

— Отлично. Явно не пропускате нищо. Предполагам, че работите и по останалите нишки.

Сагдън започна да брои на пръсти.

— Проверка на телефонните обаждания — време и прочие. Проверка на Хорбъри. Кога е излязъл, кой го е видял. Проверка на всички входове и изходи. Обща проверка на прислугата. Проверка на финансовото състояние на всички членове на семейството. Да се

свържа с адвокатите и проверя завещанието. Претърсане на къщата за оръжия и за петна от кръв по дрехи, както и за скрити диаманти.

— Предполагам, че това изчерпва всичко — одобрително каза полковник Джонсън. — Някакви предложения, мосю Поаро?

Поаро поклати глава и каза:

— Според мен мистър Сагдън се справя превъзходно.

Сагдън каза със сериозен тон:

— Няма да е лесно да се претърси къщата за изчезналите диаманти. За пръв път виждам толкова украшения и дрънкулки в един дом.

— Вероятно има много скривалища — съгласи се Поаро.

— Значи нямате никакви предположения, мосю Поаро?

Полковник Джонсън като че ли беше малко разочарован — имаше вид на човек, чието куче отказва да изпълни очаквания номер.

Поаро каза:

— Ще ми позволите ли да тръгна по собствена пътека?

— Разбира се, разбира се — отвърна Джонсън едновременно със Сагдън, който попита подозрително:

— Каква пътека?

— Бих искал — каза Поаро — да имам възможността да разговарям, при това често, с членовете на семейството.

— Искате да ги разпитвате отново? — озадачено попита полковникът.

— Не, не да ги разпитвам, а да разговарям!

— Защо? — попита Сагдън.

Еркюл Поаро размаха ръка.

— В разговора се проявяват важни моменти! Когато човек говори много, невъзможно е да заобиколи истината!

Сагдън каза:

— Значи смятате, че някой лъже?

Поаро въздъхна.

— Драги приятелю, всеки лъже. Важното е да се отделят безобидните лъжи от важните. Все едно, че отделяте жълтъка от белтъка на яйцето.

Полковник Джонсън каза рязко:

— Все пак изглежда невероятно. Изправени сме пред едно особено жестоко убийство и кого подозирате? Алфред Лий и жена му

— и двамата симпатични, благовъзпитани, скромни хора. Джордж Лий, който е член на парламента и образец на поченост. Жена му? Тя е една обикновена красавица. Дейвид Лий изглежда кротък човек, за когото брат му Хари казва, че не можел да понася гледката на кръв. Жена му е симпатичен и разумен човек. Остава испанската племенница и човека от Южна Африка. Испанските красавици имат горещ темперамент, но не виждам как това симпатично момиче ще може да пререже хладнокръвно гърлото на стареца, особено като се има предвид, че за нея е било много по-важно той да е жив, поне докато подпише новото завещание. Стивън Фар е една възможност — искам да кажа, че може да е професионален измамник и да е дошъл тук заради диамантите. Старецът открива липсата им и Фар му прерязва гърлото, за да мълчи. Възможно е — грамофонното алиби не е нещо сериозно.

Поаро поклати глава.

— Драги приятелю — каза той, — сравнете физиката на мосю Стивън Фар и тази на стария Симеон Лий. Ако Фар е решил да убие стареца, можел е да го стори за минутка — Симеон Лий едва ли би могъл да му се противопостави. Нима може човек да допусне, че крехкият старец и този здравеняк са се боричкали няколко минути, катурвайки столове и чупейки порцелан? Подобно нещо е съвсем невероятно!

Полковник Джонсън присви очи.

— Искате да кажете — попита той, — че Симеон Лий е бил убит от някой слаботелесен мъж?

— Или жена! — допълни Сагдън.

XVI

Полковник Джонсън погледна часовника си.

— Нямам повече работа тук. Нещата са във вашите здрави ръце, Сагдън. О, да не пропуснем! Трябва да повикаме иконома. Зная, че сте го разпитали, но сега знаем повече неща. Трябва да получим потвърждение за това къде, според тях, са били всички по време на убийството.

Тресилийн влезе бавно. Полковник Джонсън го покани да седне.

— Благодаря ви, сър. Наистина ще седна. Не се чувствувам добре, сър. Краката ми, а и главата.

Поаро попита внимателно:

— Добре поддържан дом, нали? Но не много щастлив?

— Не бих искал да кажа това, сър.

— Значи преди години, когато всички са били тук, е бил щастлив?

Тресилийн изрече бавно:

— Навярно човек не би могъл да каже, че тук е царяла хармония.

— Покойната мисис Лий е била полу-инвалид, така ли?

— Да, сър, беше много болна.

— Децата ѝ обичаха ли я?

— Мистър Дейвид много я обичаше. Той беше повече като дъщеря, отколкото като син. А когато тя почина, той си тръгна оттук, защото не можеше да живее повече така.

Поаро попита:

— А мистър Хари? Той какъв беше?

— Винаги много буен, сър, но с добро сърце. Божичко, как ме изплаши, когато позвъни на вратата — беше толкова нетърпелив, а и после, когато отворих, гледам — някакъв непознат пред мен, а тогава мистър Хари каза: „Здравей, Тресилийн. Още си тук, а?“ Както едно време.

Поаро каза съчувствуно:

— Да, сигурно сте се почувствували странно. Страните на Тресилийн леко порозовяха и той каза: — Понякога ми се струва, сър,

сякаш миналото не е онова минало! Май че имаше някаква писма в Лондон за нещо подобно. Наистина тук има нещо, сър, наистина. Обзема ви чувството, че това вече сте го правили. Просто ми се сторва, че на вратата се звъни, аз отивам да отворя и там е мистър Хари — а дори да е мистър Фар или някой друг — и си казвам — *но това съм го правил преди...*

Поаро каза:

— Това е интересно, много интересно.

Тресилин го изгледа с благодарност.

Джонсън нетърпеливо прочисти гърлото си и пое разпита.

— Искаме да уточним някои времена — каза той.

— Когато се е чул шумът от горния етаж, в трапезарията са били само мистър Алфред Лий и мистър Хари Лий, така ли?

— Не бих могъл да ви кажа, сър. Всички господа бяха там, когато поднасях кафето, но беше поне четвърт час преди това.

— Мистър Джордж Лий е телефонирал. Можете ли да го потвърдите?

— Мисля, че някой наистина говори по телефона, сър. Има звънец и в кухнята и когато някой вдига слушалката, се чува леко иззвъняване. Спомням си, че го чух, но не му обърнах внимание.

— Не знаете кога точно е било?

— Не мога да кажа, сър. Мога само да кажа, че беше след като поднесох кафето.

— Знаете ли къде бяха дамите по това време?

— Мисис Алфред беше в гостната, сър, когато отидох да взема таблата за кафе. Беше минута или две, преди да се чуе викът от горния етаж.

Поаро попита:

— Какво правеше тя?

— Стоеше до прозореца, сър. Беше дръпнала леко завесата и гледаше навън.

— В стаята нямаше друга дама?

— Не, сър.

— Знаете ли къде бяха?

— Изобщо не мога да ви кажа, сър.

— А да знаете нещо за другите?

— Струва ми се, че мистър Дейвид свиреше на пиано в стаята до гостната.

— Чухте ли го да свири?

— Да, сър. — Възрастният човек потрепери. — Беше като предзнаменование, сър, така си рекох след това. Свиреше „Погребалния марш“. Дори и тогава още ме полазиха тръпки по гърба.

— Това е любопитно — каза Поаро.

— Сега за този Хорбъри, прислужника — каза Джонсън. — Готов ли сте да се закълнете, че е излязъл от дома в осем часа?

— О, да, сър. Беше точно след като тук дойде мистър Сагдън. Спомням си го добре, защото той счупи една чаша.

Поаро попита:

— Хорбъри е счупил чаша?

— Да, сър, една от устърския сервис за кафе. Цели единадесет години ги мия и до днес нямаше нито една счупена.

Поаро каза:

— Какво правеше Хорбъри с чашите за кафе?

— Ама, разбира се, сър, не му е работа да ги пипа изобщо. Просто беше взел една и я оглеждаше, когато споменах, че е дошъл мистър Сагдън и той я изпусна.

Поаро попита:

— Какво точно казахте — „мистър Сагдън“ или думата „полиция“?

— Сега се сещам, сър. Казах, че е дошъл полицейският началник.

— И Хорбъри изпусна чашата — каза Поаро.

— Подозрителна работа — каза полковник Джонсън. — Хорбъри не попита ли защо идва полицейският началник?

— Да, сър, попита защо е дошъл. Аз му казах, че е дошъл да събира пожертвувания за полицейското сиропиталище и че се е качил при мистър Лий.

— Хорбъри поуспокои ли се, когато чу това?

— Знаете ли, сър, че май наистина беше така. Промени се веднага. Каза, че мистър Лий бил добър и щедър човек — само че употреби много невъзпитан израз — и излезе.

— Откъде?

— През вратата на преддверието за прислугата.

Сагдън се намеси:

— Вярно е, сър. Минал през кухнята, където го видели готвачката и нейната помощничка, после излязъл през задната врата.

— Чуйте ме сега, Тресилийн, и помислете внимателно. Има ли възможност Хорбъри да се върне в къщата, без да бъде забелязан?

Възрастният човек поклати глава.

— Не виждам как може да го направи, сър. Всички врати са заключени отвътре.

— Ами ако е имал ключ?

— Освен това вратите са и залостени.

— А как влиза, когато се връща?

— Има ключ от задната врата, сър. Всички от прислугата минават оттам.

— Значи е възможно да се е върнал оттам?

— Но е трябвало да мине през кухнята, сър. А там има хора докъм девет и половина, дори до десет без четвърт.

Полковник Джонсън каза:

— Това е достатъчно. Благодаря ви, Тресилийн.

Възрастният човек стана, поклони се и напусна стаята. След минута обаче се върна обратно.

— Хорбъри току-що се е върнал, сър. Искате ли да говорите с него?

— Да. Кажете му да дойде тук, моля ви.

XVII

Видът на Сидни Хорбъри съвсем не беше предразполагащ. Той влезе в стаята, остана прав и започна да потрива ръце, като мяташе погледи ту към единия, ту към другия, ту към третия. Поведението му беше на подмазвач.

Джонсън попита:

— Вие сте Сидни Хорбъри, нали?

— Да, сър.

— Личен прислужник на покойния мистър Лий?

— Да, сър. Ужасна работа, нали? Щях да падна, когато чух от Гладис. Горкият старец...

Джонсън го прекъсна:

— Отговаряйте само на въпросите ми, моля.

— Да, сър, разбира се, сър.

— Кога излязохте и къде бяхте?

— Излязох оттук малко преди осем, сър. Ходих на кино, сър.

Даваха *Любов в Севиля*, сър. Киното е на пет минути оттук.

— Някой видя ли ви там?

— Младата госпожица на касата, сър. Тя ме познава. И човекът на входа, той също ме познава. И... ъ-ъ-ъ... аз бях с една дама, сър. Имахме среща там.

— О, така ли? Как се казва тя?

— Дорис Бакъл, сър. Работи в млекарския магазин, сър. Маркъм Роуд 23.

— Добре. Ще проверим. Направо тук ли се върнахте?

— Първо изпратих госпожицата, сър. После се върнах направо тук. Ще видите, че всичко е наред, сър. Нямам нищо общо с това. Аз бях...

Джонсън каза рязко:

— Никой не ви обвинява.

— Да, сър, разбира се, сър. Само че никак не е хубаво, когато стане убийство в къщата.

— Никой не твърди обратното. Откога сте на служба при мистър Лий?

— Повече от година, сър.

— Харесва ли ви тук?

— Да, сър. Много бях доволен. Плащат ми добре. Понякога не ми беше много лесно с мистър Лий, но аз съм свикнал да си имам работа с инвалиди.

— Къде сте работили преди?

— Бях при майор Уест и преподобния Джаспър Финч...

— Ще съобщите подробните на Сагдън по-късно. Искам да знам следното — кога за последен път видяхте мистър Лий?

— Беше към седем и половина, сър. Поднесох му лека вечеря в седем часа, а след това го приготвих за лягане. Имаше навика да поседи пред камината така, преди да си легне.

— А кога си лягаше обикновено?

— По различно време, сър. Понякога, когато беше уморен, си лягаше рано, още към осем. А понякога оставаше до единадесет или и след това.

— Какво правеше, когато си лягаше?

— Обикновено позвъняваше за мен, сър.

— И му помагахте да си легне?

— Да, сър.

— Но днес сте имали свободна вечер. Винаги ли е така в петък?

— Да, сър. Петък ми е почивният ден.

— А тогава как си лягаше мистър Лий?

— Тогава викаше Тресилин или Уолтър.

— Не беше съвсем безпомощен? Можеше да се придвижи, така ли?

— Да, сър, но не много свободно. Той страдаше от артрит, сър. Имаше дни, когато се чувствуваше много зле.

— През деня не отиваше ли в други стаи?

— Никога, сър. Предпочиташе да си стои в своята стая. Мистър Лий не си падаше много по лукса. Стаята му беше просторна и светла.

— Значи мистър Лий е вечерял в седем, нали така?

— Да, сър. Вдигнах подноса, а после поставих бутилка шери и две чаши на масата.

— Защо?

— Така ми нареди мистър Лий.

— Беше ли това обичайно?

— Понякога. По правило никой от семейството не се качваше при него, ако не беше поканен. Някои вечери предпочиташе да остане сам. Друг път пък викаше мистър Алфред, мисис Алфред или и двамата да отидат при него след вечеря.

— Но, според вас, не е постъпил така този път, нали? Искам да кажа, че не е изпращал да повикат някой член от семейството при него?

— Не е пращал мен, сър.

— Значи не е очаквал човек от семейството?

— Може да го е повикал лично, сър.

— Разбира се.

Хорбъри продължи:

— Оправих всичко, пожелах лека нощ на мистър Лий и си тръгнах.

Поаро попита:

— Стъкнахте ли огъня, преди да излезете?

Прислужникът се поколеба.

— Нямаше нужда, сър. Огънят гореше добре.

— Дали мистър Лий го е стъкнал сам?

— О, не, сър. Предполагам, че го е направил мистър Хари Лий.

— Значи мистър Хари Лий е бил при него, когато отидохте там преди вечеря?

— Да, сър. Той си тръгна, когато влязох.

— Какви бяха отношенията между тях двамата според вас?

— Мистър Хари Лий беше в много хубаво настроение, сър.

Смееше се с отметната назад глава.

— А мистър Лий?

— Той мълчеше и беше доста замислен.

— Аха. Има още нещо, което искам да узная, Хорбъри. Какво можете да ни кажете за диамантите, които мистър Лий държеше в сейфа си?

— Диаманти ли, сър? Не съм виждал никакви диаманти.

— Мистър Лий е съхранявал там нешлифовани диаманти.

Сигурно сте го виждали да ги държи в ръка.

— Имате предвид онези камъчета ли, сър? Да, виждал съм ги у него един-два пъти, но не знаех, че са диаманти. Вчера ги показваше на чуждестранната госпожица. Или онзи ден?

Полковник Джонсън се обади внезапно:

— Тези камъни са били откраднати.

Хорбъри извика:

— Надявам се не мислите, че аз имам нещо общо с това!

— Не ви обвинявам в нищо — каза Джонсън. — Какво можете да ни кажете по този въпрос?

— За диамантите ли, сър? Или за убийството?

— И за двете.

Хорбъри се замисли. Той прокара език по бледите си устни. Най-сетне вдигна глава, а погледът му като че таеше нещо.

— Нямам какво да кажа, сър.

Поаро попита тихо:

— Да сте дочули нещо? Да кажем докато сте изпълнявали задълженията си? Нещо, което може да се окаже полезно?

В очите на прислужника проблесна някаква искрица.

— Не, сър. Няма такова нещо, сър. Само дето се получи малко спречкане между мистър Лий и някои от семейството.

— Кои някои?

— Според мен имаше нещо около завръщането на мистър Хари Лий. На мистър Алфред Лий това не му се хареса. Разбрах, че между него и баща му били разменени някои по-остри думи, но това е всичко. Мистър Лий не го е обвинявал нито за миг, че е вземал някакви диаманти. Освен това съм сигурен, че мистър Алфред никога не би направил такова нещо.

Поаро бързо попита:

— Но срещата му с мистър Алфред беше след като откри липсата на диамантите, нали?

— Да, сър.

Поаро се наведе напред.

— Аз мислех, Хорбъри — произнесе отчетливо той, — че не сте знаели за кражбата на диамантите докато не го научихте от нас току-що. Откъде знаете тогава, че мистър Лий е открил липсата им, преди да разговаря със сина си?

Лицето на Хорбъри пламна цялото.

— Няма смисъл да лъжете. Казвайте — обади се Сагдън. — Кога разбрахте?

Хорбъри произнесе унило:

— Чух го да говори по телефона с някого за това.

— Но не сте били в стаята?

— Не, бях отвън, до вратата. Не чух добре, само няколко думи.

— Какво точно чухте? — попита Поаро.

— Чух думите кражба и диаманти, чух го и да казва „Не знай кого да подозирам“. После го чух да казва нещо за тази вечер в осем часа.

Сагдън кимна.

— Разговарял е с мен. Било е към пет и десет, нали?

— Точно така, сър.

— А когато влязохте след това в стаята, той беше ли разтревожен?

— Съвсем малко, сър. Изглеждаше разсеян и малко притеснен.

— Дотолкова, че вие да усетите накъде отива работата, така ли?

— Вижте какво, мистър Сагдън, не искам да говорите така. Не съм докосвал никакви диаманти, а и не можете да го докажете. Не съм крадец.

Сагдън изобщо не се трогна от тези думи и каза спокойно:

— Ще видим. — После погледна изпитателно към полковник Джонсън, който му кимна на свой ред и продължи: — Това е всичко засега. Няма да ни трябвате повече тази вечер.

Хорбъри побърза да излезе, като мърмореше благодарности.

Сагдън изрече с възхищение:

— Чудесно го спипахте, мосю Поаро. Може да е крадец, може и да не е, но иначе е първокласен лъжец!

— Неприятна личност — каза Поаро.

— Да, така е — съгласи се Джонсън. — Въпросът е как да интерпретираме показанията му?

Сагдън резюмира набързо:

— Според мен има три възможности: (1) Хорбъри е крадец и убиец. (2) Хорбъри е крадец, но не е убиец. (3) Хорбъри е невинен. Уликите за (1) са доста — подслушал е телефонния разговор и научава, че кражбата е разкрита. От поведението на господаря си разбира, че е под подозрение. Веднага съставя план. Излиза привидно в осем часа и

си подготвя алиби. Не е било трудно да се измъкне от киното и да се завърне незабелязано. Трябва обаче да е бил много сигурен в момичето, че няма да го издаде. Ще видя какво мога да науча от нея утре.

— Как е успял да се влезе обратно в къщата? — попита Поаро.

— Това е по-трудно — призна Сагдън. — Но сигурно има начини. Да допуснем, че някоя от прислужничките му е отворила задната врата.

Поаро учудено повдигна вежди.

— Което означава, че той поставя живота си в ръцете на две жени? С една той вече поема сериозен риск, а с две — е, според мен с две жени рискът е огромен!

Сагдън каза:

— Някои престъпници смятат, че могат да се измъкнат от всяка ситуация! — После продължи: — Да вземем (2). Хорбъри открадва диамантите. Изнася ги вън от къщата вечерта и вероятно ги предава на свой съучастник. Това не е трудно и е много вероятно. Тук трябва да приемем, че някой друг решава да убие мистър Лий в същото време и че този някой изобщо не е знал за това усложнение с диамантите. Възможно е, разбира се, но като съвпадение ми се струва малко вероятно. Възможност (3) — Хорбъри е невинен. Някой друг открадва диамантите и убива мистър Лий. Това е положението — вече ние трябва да се доберем до истината.

Полковник Джонсън се прозя. Погледна часовника си и се изправи.

— Е — каза той, — да приключваме за тази вечер, а? Да погледнем все пак в сейфа, преди да си тръгнем. Ще бъде странно, ако тези проклети камъни са били там през цялото време.

Но диамантите не бяха в сейфа. Те намериха комбинацията там, където им беше обяснил Алфред Лий — в малкото бележниче от джоба на халата на мъртвеца. В сейфа намериха празна кожена кесия. Сред документите в сейфа само един представляваше интерес.

Това беше завещание, носещо дата отпреди петнадесетина години. То беше доста ясно — половината от наследството си Симеон Лий оставяше на сина си Алфред. Другата половина трябваше да бъде разделена на равни части между останалите му деца — Хари, Джордж, Дейвид и Дженифър.

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА
25 ДЕКЕМВРИ

I

Поаро се разхождаше в градината на Горстън Хол, обляна от ярките лъчи на обедното Коледно слънце. Самият дом беше голяма и солидна постройка, без обаче да може да се похвали с особени архитектурни постижения.

На южната му страна имаше широка тераса, оградена от плет от подрязан тис. Между плочите растеше трева, а по ръба на терасата имаше каменни вани, аранжиирани като миниатюрни градини.

Поаро ги изучаваше с одобрителен поглед. Той измърмори на себе си: „*C'est bien imagine, ça!*“^[1]

В далечината съзря две фигури, които вървяха към декоративната водна стена на около двеста метра оттук. Една от фигурите беше Пилар, а за другата отначало помисли, че е Стивън Фар, но после разбра, че мъжът с Пилар беше Хари Лий. Хари явно проявяваше голямо внимание към привлекателната си племенница. От време на време той отмяташе глава назад и се смееше, а веднъж се наведе много внимателно към нея.

„Със сигурност това е човек, който не скърби“ — промърмори Поаро на себе си.

Лек шум зад него го накара да се обърне. Там стоеше Магдалин Лий. Тя също гледаше към отдалечаващата се двойка. Извърна глава, хвърли очарователна усмивка на Поаро и каза:

— Какъв чудесен слънчев ден! Човек просто не може да повярва след снощния ужас, нали, мосю Поаро?

— Наистина е трудно, мадам.

Магдалин въздъхна.

— За пръв път съм замесена в такава трагедия. Аз... аз едва сега се чувствувам възрастна. Доскоро бях още дете, а това, струва ми се, не е много хубаво.

Тя отново въздъхна и каза:

— Ето, Пилар така добре се владее! Предполагам, че е заради испanskата ѝ кръв. Странно е, нали?

— Кое е странно, мадам?

— Ами как се появи тук изневиделица!

Поаро каза:

— Разбрах, че мистър Лий я е издирвал от доста време. Имал е кореспонденция с консулството в Мадрид и с вице-консула в Аликара, където майка ѝ е починала.

— Държал го е в тайна — каза Магдалин. — Алфред не е знаел нищо за това. Нито пък Лидия.

— Аха! — каза Поаро.

Магдалин се приближи към него. Той усети лекия й парфюм.

— Знаете ли, мосю Поаро, има някаква история около съпруга на Дженифър — Естравадос. Починал доста скоро след сватбата и около смъртта му има нещо тайнствено. Алфред и Лидия знаят. Било е нещо... нещо доста непочтено...

— Това — каза Поаро — наистина е тъжно.

Магдалин каза:

— Съпругът ми смята — и аз съм съгласна с него, — че семейството трябва да знае повече за нейния произход. Ако все пак баща ѝ е бил престъпник...

Тя замълча, но Еркюл Поаро не каза нищо. Той като че ли се наслаждаваше на природните красоти, които можеха да се видят през зимата в Горстън Хол.

Магдалин каза:

— Не мога да се отърва от мисълта, че в начина, по който загина моят свекър, има нещо многозначително. Всичко стана по много... много неанглийски маниер.

Еркюл Поаро се извърна бавно. В погледа му, с който той посрещна нейния, се четеше въпрос.

— Аха — каза той. — Испанската връзка, така ли?

— Ами те са доста жестоки, нали така? — Думите й прозвучаха съвсем по детински. — Разните им борби с бикове и какво ли не!

Еркюл Поаро каза любезно:

— Значи според вас сеньорита Естравадос е прерязала гърлото на дядо си?

— О, не, мосю Поаро! — Магдалин почти подскочи от възмущение. — Не съм казвала нищо подобно! Наистина не съм!

— Е — каза Поаро. — Навярно не сте.

— И все пак мисля, че тя е... как да кажа? — подозрителна личност. Как само вдигна скришом нещо от пода на стаята онази нощ!

В гласа на Поаро се появиха нова нотка:

— Вдигната е нещо от пода онази нощ?

Магдалин кимна. Детинската ѝ устица се изви презрително.

— Да, още щом влязохме в стаята. Огледа се набързо, за да види дали някой не гледа и се спусна върху това. Но, за щастие, полицейският началник я видя и я накара да му го даде.

— А знаете ли какво е вдигната от пода, мадам?

— Не. Бях далеч от нея — със съжаление в гласа каза Магдалин.

— Беше нещо дребно.

Поаро се намръщи и измърмори на себе си:

— Да-а-а, интересно.

Магдалин добави бързо:

— Сметнах, че вие трябва да знаете за това. В края на краишата ние не знаем *нищичко* за възпитанието на Пилар и за нейния живот. Алфред е толкова подозрителен, а пък милата Лидия е толкова добродушна. — После каза: — Най-добре е да отида да помогна на Лидия с нещо. Сигурно има писма за писане.

Тя си тръгна, а на устните ѝ цъфтеше усмивка на злобничко удовлетворение.

Поаро остана на терасата, потънал в мисли.

[1] Добре е измислено това! (фр) — Б.пр. ↑

II

Към него се приближи Сагдън. Полицейският началник имаше мрачен вид. Той каза:

— Добро утро, мосю Поаро. Май не е много уместно да си пожелаем весела Коледа, нали?

— Драги ми колега, аз наистина не виждам никакви следи от веселие на вашето лице. Ако ми бяхте пожелали весела Коледа, аз едва ли бих ви отвърнал „Да ви се връща?“

— Факт е, че не ми се иска това да се повтаря — каза Сагдън.

— Постигнахте ли някакъв напредък?

— Проверих доста неща. Алибита на Хорбъри за момента ще издържи. Човекът от входа на киното го е видял да влиза с момичето, както и да излиза след края на филма; твърди, че не е напускал салона и че не е могъл да напусне и да се върне по време на прожекцията. Момичето се кълне, че той е бил с нея в киното през цялото време.

Поаро повдигна вежди.

— Не виждам какво повече може да се каже.

Сагдън обаче продължи:

— Човек не може да бъде сигурен с тези момичета! Готови са да лъжат до посиняване заради някой мъж.

— Това прави чест на сърцата им — каза Еркюл Поаро.

Сагдън изръмжа:

— Само един чужденец може да мисли така. Това е подигравка с правосъдието.

Еркюл Поаро каза:

— Не ви ли е минавала през ума мисълта, че правосъдието е нещо странно?

Сагдън се опули и каза:

— Бива си ви, мосю Поаро.

— Нищо подобно. Аз просто следвам логиката на мисълта. Няма да спорим по въпроса. Значи според вас госпожицата от млекарския магазин не казва истината?

Сагдън поклати глава.

— Въпросът не стои така — каза той. — Всъщност според мен, тя казва самата истина. Тя е обикновено момиче и си мисля, че ако се беше опитала да ме изльже, щях да я хвана.

Поаро каза:

— Имате нужния опит?

— Точно така, мосю Поаро. След като цял живот човек взима показания, той се научава да отделя истината от лъжата. Аз съм на мнение, че момичето казва истината, а при това положение Хорбъри не е могъл да убие стария мистър Лий, което пък отново ни връща към хората от къщата.

Той пое дълбоко въздух.

— Един от тях е, мосю Поаро. Един от тях. Но кой?

— Нямате нови данни?

— Имах малко късмет с телефонните обаждания. Мистър Джордж Лий е поръчал разговор до Уестрингъм в девет без две минути. Разговорът е продължил шест минути.

— Аха!

— Точно така! Освен това *не е имало никакъв друг разговор* — нито до Уестрингъм, нито до други места.

— Много интересно — одобрително каза Поаро. — Мосю Джордж Лий твърди, че точно когато е приключил разговора си е чул шума на горния етаж — но в действителност той е свършил разговора си почти *десет минути преди това*. Къде е бил през тези десет минути? Мисис Джордж Лий твърди, че е телефонирана, но в действителност изобщо не се е обаждала никъде. Къде е била тогава тя?

Сагдън каза:

— Видях ви да разговаряте с нея, мосю Поаро.

Думите му прозвучаха като въпрос и Поаро отвърна:

— Грешите!

— Моля?

— Не аз разговарях с нея — тя разговаряше с мен!

— О — Сагдън беше готов да махне с ръка на подобно разграничение, но постепенно осъзна неговото значение и попита:

— Значи тя е разговаряла с вас?

— Точно така. Тя пристигна при мен с определена цел.

— И какво е имала да ви каже?

— Тя искаше да подчертава определени неща — неанглийският характер на престъплението, съмнителните роднини на мис Естравадос от бащина ѝ страна, факта, че мис Естравадос скришом е вдигнала нещо от пода снощи.

— Значи това ви е казала?

— Да. Какво беше взела нашата малка сеньорита?

Сагдън въздъхна.

— Разрешавам ви триста опита да познаете! Ще ви го покажа. Това е нещо, което разрешава загадките в детективските романи. Ако можете да разберете за какво е, ще напусна полицията!

— Покажете ми го.

Сагдън извади плик от джоба си и изсипа съдържанието му върху дланта си. По лицето му играеше лека усмивка.

— Ето. Какво ще кажете?

На широката длан на полицейския началник лежаха триъгълно парченце розова гума и малка дървена клечка.

Усмивката му стана по-широка, когато Поаро взе нещата и се смири при тях.

— Говорят ли ви нещо, мосю Поаро?

— Това парченце не е ли отрязано от чантичка за баня?

— Да. То е част от такава чантичка от стаята на мистър Лий. Може и самият той да го е отрязал, само че не можа да разбера защо! Хорбъри не знае нищо по въпроса. Що се отнася до клечката, тя е с големината на клечка за играта крибедж, само че тях обикновено ги правят от слонова кост. Тази тук е от дърво, от чам, според мен.

— Забележително — измърмори Поаро.

— Задръжте ги, ако искате — любезно каза Сагдън. — На мен не ми трябват.

— Но, приятелю, не искам да ви лишавам от тях!

— Нищо ли не ви говорят?

— Дължен съм да призная — наистина нищо!

— Чудесно — язвително каза Сагдън и ги пъхна в джоба си. —

Голям напредък.

Поаро каза:

— Мисис Джордж Лий си спомня, че младата госпожица е вдигнала тези неща от пода скришом. Така ли беше наистина?

Сагдън се замисли.

— Н-е-е — отвърна колебливо той. — Не бих се изразил точно така. Нямаше гузен вид — нищо подобно — но го направи доста бързо, доста тихомълком — разбирате какво искам да кажа. Освен това не беше разбрала, че съм я видял! В това съм убеден. Тя подскочи, когато отидох при нея.

Поаро изрече замислено:

— Значи е имало някаква причина? Но каква е могла да бъде тя? Това гумено парченце е съвсем ново. Не е било използвувано за нищо. Може да няма никакво значение, но все пак...

Сагдън каза нетърпеливо:

— Е, вие може да си мислите за тези неща колкото си искате, мосю Поаро. Аз обаче имам друга работа.

Поаро попита:

— Според вас докъде е стигнал случаят?

Сагдън извади бележника си.

— Нека да видим фактите. Да започнем с тези, които не са могли да го извършат. Да ги отбележим сега...

— И те са?

— Алфред и Хари Лий — имат алиби. Също и мисис Алфред Лий, тъй като Тресилиън я е видял в гостната само минута преди суматохата на горния етаж. Тези тримата са чисти. Сега останалите. Ето списъка, направил съм го така за по-голяма пригледност.

И той подаде бележника на Поаро.

ПО ВРЕМЕ НА ПРЕСТЬПЛЕНИЕТО

Джордж Лий е бил ?

Мисис Джордж Лий е била ?

Дейвид Лий свирил в стаята с пианото (потвърдено от съпругата му)

Мисис Дейвид Лий е била в стаята с пианото (потвърдено от съпруга й)

Мис Естравадос е била в нейната стая (няма потвърждение)

Стивън Фар е бил в салона за танци и е пускал плочи на грамофона (потвърдено от трима от прислугата, които са

чували грамофона)

Поаро каза, като върна бележника:

— Следователно?

— Следователно — каза Сагдън — Джордж Лий би могъл да убие стареца. Мисис Джордж Лий би могла. Пилар Естравадос би могла; и или мистър или мисис Дейвид Лий биха могли, но само един от тях, а не и двамата.

— Значи не приемате това алиби?

Полицейският началник Сагдън енергично поклати глава.

— В никакъв случай! Мъж и жена, които се обичат! Може да са действували заедно, а може да го е сторил единият от тях, а другият да осигурява алибите. Аз гледам на нещата така: *някой* е свирил на пианото. Този *някой* може да е бил Дейвид Лий. Най-вероятно е бил той, тъй като е бил всепризнат музикант, но нищо не доказва, че и жена му е била там, освен *нейната и неговата дума*. По същия начин Хилда може да е свирела на пианото, докато Дейвид се е промъкнал на горния етаж и е убил баща си! Случаят е съвсем различен от този с двамата братя в трапезарията. Алфред и Хари не се обичат и никой от тях не би се жертвувал заради другия.

— Ами Стивън Фар?

— Той също е под подозрение, тъй като това грамофонно алиби е малко несъстоятелно. От друга страна пък такова алиби е по-здраво от някое „желязно“ алиби, което хиляда на сто е било изфабрикувано предварително!

Поаро замислено наведе глава.

— Разбирам какво имате предвид. Това е алибите на човек, *който не е знал, че ще му са налага да представя такова*.

— Точно така! Освен това не ми изглежда в тази работа да е замесен външен човек.

Поаро бързо каза:

— Съгласен съм с вас. Това е *семейно дело*. Като отрова, която действува в кръвта, нещо, което е вкоренено дълбоко в човешката природа. Според мен тук имаме работа с *омраза и знание*... — Той размаха ръце.

— Не зная, много е трудно!

Сагдън го бе изчакал почтително, но не беше особено впечатлен от думите на Поаро.

— Точно така, мосю Поаро. Но не се страхувайте, ще се справим със случая по метода на елиминирането и логиката. Изяснихме *вероятностите*, т.е. хората, които са имали възможност да го направят. Джордж Лий, Магдалин Лий, Дейвид Лий, Хилда Лий, Пилар Естравадос, бих добавил и Стивън Фар. А сега да разгледаме *мотива*. Кой е имал причина да премахне стария мистър Лий? Тук също можем да елиминираме някои хора. Например мис Естравадос. Според сегашното завещание тя не получава нищо. Ако Симеон Лий бе починал преди майка ѝ, делът на майка ѝ щеше да се падне на нея (освен ако майка ѝ не е била взела друго решение), но тъй като Дженифър Естравадос е починала преди Симеон Лий, нейният дял се преразпределя от членовете на семейството. Значи мис Естравадос е имала определен интерес Симеон Лий да живее. Той я е харесал; било е сигурно, че е щял да ѝ остави голяма сума пари в едно ново завещание. От убийството му тя само е можела да загуби. Съгласен ли сте с това?

— Напълно.

— Остава, разбира се, възможността да е прерязала гърлото му в някоя разгорещена кавга, но това ми изглежда много слабо вероятно. Освен това са били в отлични взаимоотношения, а и тя не е била тук достатъчно дълго, за да имат някакъв конфликт. Следователно вероятността мис Естравадос да е замесена в това престъпление е много малка — макар че човек не бива съвсем да пренебрегва неанглийския маниер на убийството, както се е изразила *вашата* приятелка мисис Джордж Лий, нали така?

— Не я наричайте *моя* приятелка! — извика Поаро. — А какво тогава ще кажете за *вашата* приятелка мис Естравадос, която ви намира толкова привлекателен?

Достави му удоволствие още веднъж да види смутеното изражение на Сагдън. Полицаят се бе изчервил като домат. Поаро го наблюдаваше със злобничко удовлетворение.

Той каза с малко натъжен глас:

— Вярно е, че имате превъзходни мустаци... Кажете ми, използвате ли специална помада?

— Помада? Господи, не!

— А какво им слагате?

— Да им слагам нещо? Абсолютно нищо. Те просто си растат.
Поаро въздъхна.

— Вие сте галеник на природата. — Той поглади своите собствени пищни мустаци, след това въздъхна отново. — Независимо колко скъп е препаратът — измърмори той, — възстановянето на естествения цвят неизбежно влошава качеството на косъма.

Сагдън, който не се интересуваше от подобни фризьорски проблеми, продължи делово:

— Като разглеждаме мотива за престъплението, струва ми се, че бихме могли да изключим и мистър Стивън Фар. Не е изключено да е имало някаква разправия между баща му и мистър Лий, но се съмнявам. Фар беше съвсем спокоен, когато спомена този въпрос. Имаше съвсем уверен вид — не мисля, че се преструваше. Според мен при него няма да открием нищо.

— Съгласен съм с вас — отвърна Поаро.

— Има и още един човек, за когото е важно мистър Лий да живее — синът му Хари. Вярно е, че е включен в завещанието, но не съм сигурен *дали го е знаел*. Във всеки случай не е можел да бъде *сигурен!* Общото впечатление е, че Хари е бил със сигурност изключен от завещанието с напускането на дома. Сега обаче отново е очаквал да бъде облагодетелствуван! За него е важно баща му да направи ново завещание. Не е толкова глупав да го убива сега. Освен това знаем, че не е *имал* възможността да го направи. Виждате, че напредваме — елиминирахме доста хора по този начин.

— Вярно е. Скоро няма да остане никой!

Сагдън се ухили.

— Е, не сме толкова бързи! Имаме Джордж Лий и жена му, Дейвид Лий и мисис Дейвид Лий. Те всички имат изгода от смъртта му, а Джордж Лий, доколкото разбирам, просто е болен на тема пари. Освен това баща му го е заплашил, че ще ограничи издръжката му. Значи Джордж Лий е имал мотив, имал е и възможността да го направи!

— Продължавайте — каза Поаро.

— Имаме и мисис Джордж Лий! Тя обича парите както котката — мляко! Освен това съм готов да се обзаложа, че е затънала в дългове в момента! Ревнува от испанката. Веднага е забелязала, че испанската

девойка печели влияние над стареца. Чула го е да вика адвоката си. Затова е действувала незабавно. Мисля, че тук разполагаме с нещо.

— Възможно е.

— После имаме Дейвид Лий и жена му. Те са наследници според сегашното завещание, но не смятам, че паричният мотив е най-решаващият в техния случаи.

— Така ли?

— Да. Дейвид Лий е мечтател, той няма търговски нюх. Той е особняк. Аз виждам нещата така съществуват три възможни подбуди за това убийство: диамантите, завещанието и, е, най-обикновена омраза.

— А, значи отчитате това!

Сагдън каза:

— Естествено. Нито за миг не е излизало от ума ми. Ако Дейвид Лий е убил баща си, според мен това не е било заради пари. Ако той е престъпникът, това би могло да обясни кръвта!

Поаро го изгледа одобрително.

— Да, чудех се кога ще отбележите и това. *Толкоз много кръв* — това са думите на мисис Алфред Лий. Това ни връща назад във времето към древни ритуали — кърваво жертвоприношение, когато жертвата е била намазвана със собствената ѝ кръв...

Сагдън каза намръщено:

— Искате да кажете, че този, който го е направил, е бил луд?

— Драги приятелю, в человека се крият толкова инстинкти, за които той сам не подозира. Жаждата за кръв, стръвта към жертвоприношение!

Сагдън каза колебливо:

— Дейвид Лий изглежда толкова кротък човек.

Поаро отвърна:

— Вие не разбирате от психология. Дейвид Лий е човек, който живее в миналото. В него споменът за майка му е жив. Толкова години е странял от баща си, защото не му е простил начина, по който се е отнасял с майка му. Да предположим, че е дошъл тук с намерение да прости. Но може да не е бил способен на прошка... Знаем едно — че когато Дейвид Лий е стоял до трупа на баща си, той е изпитал известно удовлетворение. „Бог забавя, но не забравя.“ Възмездие! Отплата! Злото, което се заличава чрез изкупление!

Сагдън внезапно потрепери. Той каза:

— Не говорете така, мосю Поаро. Карате ме да изтръпвам. Възможно е да е така, както казвате. Ако е така, мисис Дейвид знае — и смята да го прикрива. Мога да си я представя как го прави. От друга страна не мога да си я представя като убийца. Тя е толкова обикновена и спокойна жена.

Поаро го изгледа с любопитство.

— Значи така ви изглежда? — промърмори той.

— Ами... самата ѝ фигура го излъчва, ако разбирате имам предвид.

— О, разбирам ви отлично!

Сагдън го изгледа.

— Хайде, мосю Поаро, вие си имате идеи за този случай. Не ги крийте.

Поаро изрече бавно:

— Да, имам идеи, но те са доста мъгляви. Бих искал първо вие да резюмирате случая.

— Ами, както вече казах, има три възможни мотива: омраза, облагодетелствуване и тези диаманти. Да видим фактите в хронологичен ред: 3.30. Семейно събиране. Телефонен разговор с адвокат, чут от семейство. После старецът си го изкарва на всички и ги изгонва. Те се измъкват навън като подплашени зайци.

— Хилда Лий обаче остава — каза Поаро.

— Така е. Но не за дълго. После към шест Алфред е повикан при баща си и има неприятен разговор. Хари е трябало да бъде приет обратно в семейството. Алфред е недоволен. По принцип Алфред *би трябало* да бъде поставен на първо място сред заподозрените. Както и да е, след това идва Хари. Той е в бойно настроение, защото нещата със стареца отиват на добре. Но преди тези две срещи Симеон Лий открива липсата на диамантите и ми телефонира. Той не споменава нито дума за това пред двамата си сина. Защо? Според мен, защото е бил сигурен, че нито един от тях не е бил замесен. Не е подозирал нито един от тях. Според мен, аз продължавам да поддържам това, старецът е подозирал Хорбъри и *още един* човек. И съм почти сигурен какво е възнамерявал да направи. Спомняте си, нали, изричните му думи никой да не го беспокои тази вечер? Защо? Защото се е подготвял за две неща: първо — за моето идване и второ — посещението на *tази*

друга заподозряна личност. Той е поканил някого при себе си веднага след вечеря. Коя е била тази личност? Може да е бил Джордж Лий. А още по-вероятно — жена му. И още една личност намира място в тази картина — Пилар Естравадос. Той ѝ е показвал диамантите. Казал ѝ е за стойността им. Откъде можем да сме сигурни, че момичето не е крадла? Да не забравяме онези мистериозни подмятания за позорното поведение на баща ѝ. Възможно е той да е бил професионален крадец и да е влязъл в затвора заради това.

Поаро каза бавно:

— И така, както казвате вие, Пилар Естравадос отново намира място в картината...

— Да, като *крадла*. Но само като такава. Може да си е загубила ума, когато са я разкрили. *Може* да се е нахвърлила върху дядо си и да го е нападнала.

Поаро каза:

— Аз винаги ще се връщам към едно и също нещо — *характера на покойника*. Какъв човек е бил Симеон Лий?

— Няма нищо тайнствено около неговата личност — отвърна Сагдън, като се вгледа втренчено в събеседника си.

— Разкажете ми тогава. Разкажете ми какво се е говорило за него тук.

Сагдън прокара пръст по брадичката си и се замисли. Изглеждаше объркан. Най-сетне каза:

— Аз не съм местен човек. Роден съм в Рийвсшир, съседното графство. Но мистър Лий беше доста известен по тия краища. Всичко, което знам за него, съм го чувал от други хора.

— Да? И какво сте чули?

— Ами той е бил доста голям хитрец; не са много тези, които могат да се похвалят, че са го надхитрили. Но е бил много щедър. С много широки пръсти, както казват. Просто ми е чудно как мистър Джордж Лий е пълна противоположност на баща си.

— А! Но в семейството е имало две основни черти. Алfred, Джордж и Дейвид приличат — поне на пръв поглед — на майка си. Тази сутрин разглеждах няколко портрета в галерията.

— Бил е избухлив — продължи Сагдън. — Освен това му се носела славата с жените — това е било на младини. Той е бил инвалид от доста години. Но дори и там е бил много щедър. Ако е станела беля,

винаги е плащал щедро и момичето често пъти е успявало да се задоми. Може да е бил всякакъв, но не е бил подлец. Държал се е лошо с жена си, търчал е подир други жени, а нея я е пренебрегвал. Починала, както казват хората, с разбито сърце. Изразът е просто за удобство, но според мен тя наистина е била нещастна, клетницата. Била е болнава и рядко се е показвала навън. Няма съмнение, че мистър Лий е бил особняк. Освен това в него е имало и отмъстителна жилка. Ако някой посмеел да го изиграе, казват, че той винаги си го е връщал, независимо колко дълго е трябвало да чака сгоден момент.

— Бог забавя, но не забравя — измърмори Поаро.

Полицейският началник Сагдън рече натъртено:

— Май дяволът не забравя! Симеон Лий не е бил светец. Поскоро е бил човек, който е продал душата си на дявола и е бил адски доволен от сделката! И е бил горделив, горделив като Луцифер!

— Горделив като Луцифер! — повтори Поаро. — В думите ви се крие никакъв смисъл.

Сагдън попита озадачено:

— Да не искате да кажете, че е бил убит заради горделивостта си?

— Искам да кажа — отвърна Поаро, — че съществува нещо като наследственост. Симеон Лий е предал горделивостта си на своите синове...

Той замъркна. Хилда Лий беше излязла навън и стоеше загледана на терасата.

III

— Вас търсех, мосю Поаро.

Сагдън се извини и пое обратно към къщата. Хилда се загледа след него и каза:

— Не знаех, че е с вас. Мислех, че е при Пилар. Изглежда симпатичен човек, доста внимателен.

Гласът ѝ беше приятен, нисък и успокояващ.

Поаро попита:

— Казахте, че сте търсели мен?

Тя наведе напред глава.

— Да. Мисля, че вие можете да mi помогнете.

— С удоволствие, мадам.

Тя каза:

— Вие сте много интелигентен човек, мосю Поаро. Забелязах го снощи. Има неща, които, струва mi се, ще разберете съвсем лесно. Бих искала да проявите разбиране към моя съпруг.

— Да, мадам?

— Не бих се обърнала за това към мистър Сагдън. Той не би разбрал. Вие сте различен.

Поаро се поклони.

— Поласкан съм, мадам.

Хилда продължи спокойно:

— От много години моят съпруг, още откакто се оженихме, е в положението на, бих казала, психически инвалид.

— А!

— Когато човек страда от силна физическа болка, това е мъчително, но постепенно болката отминава, раната зараства, костта се възстановява. Може да остане известна слабост, някой белег, но това е всичко. Моят съпруг, мосю Поаро, е станал жертва на огромна психическа травма в най-уязвимата си възраст. Той е обожавал майка си и е видял нейната смърт. Вярвал е, че баща му носи моралната вина за нейната смърт. И досега не се е възстановил напълно от този шок. Ненавистта към баща му съвсем не е преминала. Аз успях да убедя

Дейвид да дойдем тук за Коледа — *заради него* — аз исках тази психическа рана да зарасне. Сега обаче разбирам, че идването ни тук е било грешка. Симеон Лий реши да се забавлява, като сложи пръст в старата рана. Това беше... Това беше нещо опасно...

Поаро попита:

— Да не би да искате да ми кажете, мадам, че вашият съпруг е убил баща си?

— Искам да ви кажа, мосю Поаро, че съвсем лесно *би могъл* да го направи... Ще ви кажа и това — *че не го е направил!* Когато Симеон Лий е бил убит, неговият син свиреше „Погребалния марш“. Желанието за убийство е било в душата му. Преминало е през неговите пръсти и се е удавяло във вълните на звуците — това е истината.

Поаро помълча минута-две, а после каза:

— А каква е вашата присъда за отминалата драма, мадам?

— Имате предвид смъртта на Симеон Лий?

— Да.

Хилда изрече бавно:

— Познавам добре живота, за да зная, че не може да се съди за един случай по неговите външни признания. По всичко изглежда, че вината изцяло е била на Симеон Лий и че той се е отнасял с жена си по един ужасен начин. Същевременно смяtam съвсем искрено, че съществува известна покорност, известно предразположение към мъченичество, което е в състояние да предизвика най-лошите инстинкти в определен тип хора. Симеон Лий, предполагам, би приветствувал един по-силен и корав характер. Него просто са го дразnели покорността и сълзите.

Поаро кимна, а после каза:

— Вашият съпруг каза снощи: „Майка ми никога не се е оплаквала“. Вярно ли е това?

Хилда Лий каза припряно:

— Естествено, че не е! През цялото време се е оплаквала на Дейвид! Стоварила е цялото бреме на своето нещастие върху неговите плещи. Той е бил много млад — прекалено млад, за да понесе всичко!

Поаро я изгледа замислено. Тя поаленя под погледа му и прехапа устни.

Той каза:

— Разбирам.

Тя рече остро:

— Какво разбирате?

Той отвърна:

— Разбирам, че сте били майка за съпруга си, докато всъщност сте искали да му бъдете жена.

Тя се извърна.

В този момент Дейвид Лий излезе от къщата и тръгна по терасата към тях. Той каза с глас, изпълнен с радостни нотки:

— Хилда, какъв прекрасен ден, нали? Почти като пролет, вместо да е зима.

Той се приближи. Главата му бе вирната нагоре, кичур руса коса падаше на челото му, сините му очи сияеха. Изглеждаше удивително млад, почти момче. От него се излъчваше някаква момчешка сила. Еркюл Поаро сдържа дъха си...

Дейвид каза:

— Хайде да слезем до езерото, Хилда.

Тя се усмихна, хвана го за ръката и двамата се отдалечиха.

Поаро още гледаше след тях, когато тя се обърна и му хвърли бърз поглед. Той долови за миг някаква тревога — а не беше ли страх?

Докато бавно се придвижваше към другия край на терасата, Поаро измърмори на себе си: „Както винаги, аз пак станах изповедник! И тъй като жените по-често ходят да се изповядват, затова и те дойдоха при мен тази сутрин. Дали още някой ще ги последва?“

Когато стигна края на терасата и се обърна, той разбра, че въпросът му вече има своя отговор. Към него се приближаваше Лидия Лий.

IV

Лидия каза:

— Добро утро, мосю Поаро. Тресилин ми каза, че ще ви намеря тук с Хари, но съм доволна, че сте сам. Още от сутринта съпругът ми започна да говори за вас. Той много иска да ви види.

— А! Да? Да отида ли при него?

— Още не. Той почти не спа снощи. Най-накрая му дадох силно приспивателно. Той още спи и не искам да го будя.

— Разбирам. Постъпили сте умно. Снощи видях, че за него шокът беше много голям.

Тя изрече със сериозен глас:

— Вижте, мосю Поаро, той истински беше загрижен за баща си, много повече от останалите.

— Разбирам ви.

Тя попита:

— Имате ли — вие или мистър Сагдън — някаква представа кой може да е сторил това ужасно нещо?

Поаро каза натъртено:

— Имаме определени идеи, мадам, за хората, които *не са го сторили*.

Лидия каза припряно:

— Всичко е като кошмар — толкова нереално — просто още не мога да повярвам! — После добави: — А Хорбъри? Наистина ли е бил, както твърди, на кино?

— Да, мадам, проверихме това. Той казва истината.

Лидия замълча и отскубна стръкче от тиса. Лицето ѝ леко пребледня. Тя каза:

— Но това е ужасно! Значи остава да е някой от семейството!

— Точно така.

— Мосю Поаро, не мога да повярвам!

— Мадам, вие можете и всъщност го вярвате!

Тя понечи да се възпротиви, после изведнъж се усмихна тъжно и каза:

— Какъв лицемер може да бъде човек!

Той кимна.

— Ако бяхте откровена с мен, мадам — каза той, — щяхте да признаете, че ви се струва съвсем нормално някой от семейството да иска да убие вашия свекър.

Лидия каза рязко:

— Това са неправдоподобни думи, мосю Поаро!

— Да, така е. Но и вашият свекър беше неправдоподобна личност!

Лидия каза:

— Горкият човечец. Сега го съжалявам. А приживе ме дразнеше неимоверно!

Поаро каза:

— Така и предполагах.

Той се наведе над една от каменните вани.

— Много са хубави. Страшно приятни.

— Радвам се, че ви харесват. Едно от моите хобита. Харесва ли ви арктическата градина с пингвините и леда?

— Очарователна е. А тази — тази каква е?

— О, това е Мъртво море — или щеше да бъде. Още не е завършена: Не я гледайте. А ето тази трябва да е Пиана в Корсика. Там скалите са съвсем розови и наистина прекрасни, където се спускат в синьото море. А тази пустинна сцена е много забавна, нали?

Тя го поведе със себе си. Когато стигнаха до далечния край, тя погледна часовника си.

— Отивам да видя дали Алфред се е събудил.

След като тя си тръгна, Поаро бавно се върна до градината, представляваща Мъртво море. Вгледа се в нея с подчертан интерес. След това гребна с ръка няколко от камъчетата и ги потъркала из пръстите си.

Внезапно изражението му се промени. Той вдигна камъчетата до лицето си.

— Каква изненада! — каза той. — Истинска изненада! Какво ли може да означава това?

ЧАСТ ПЕТА
26 ДЕКЕМВРИ

I

Полковник Джонсън и полицейският началник Сагдън се бяха вторачили недоверчиво в Поаро. Самият Поаро внимателно постави камъчетата от дланта си в малка картонена кутийка и я побутна към полковник Джонсън.

— О, да — каза той. — Това са диамантите, няма съмнение.

— И къде, казвате, ги намерихте? В градината?

— В една от миниатюрните градинки, които прави мадам Алфред Лий.

— Мисис Алфред? — Сагдън поклати глава. — Струва ми се невероятно.

Поаро каза:

— Предполагат искате да кажете, че ви се струва невероятно мисис Алфред Лий да е прерязала гърлото на своя свекър?

Сагдън бързо отговори:

— Знаем, че не го е направила. Когато казах невероятно, имах предвид, че не вярвам тя да е откраднала диамантите.

Поаро каза:

— Наистина не е лесно да се приеме, че тя е крадец.

Сагдън каза:

— Всеки може да ги е скрил там.

— Това е вярно. Било е доста удобно, че в тази именно градинка — която трябва да представлява Мъртво море — е имало много камъчета, подобни по форма и вид на диамантите.

Сагдън рече:

— Искате да кажете, че тя е подготвила това предварително?

Полковник Джонсън се обади:

— Не го допускам нито за миг. Нито за миг. Първо на първо, защо ѝ е трябало да взима диамантите?

— Е, за това вече... —бавно започна Сагдън.

Поаро го прекъсна:

— Има възможен отговор и на това. Взела е диамантите, за да създаде мотив за убийство. Сиреч тя е знаела за предстоящото

убийство, но самата тя не е взела участие в него.

Джонсън се намръщи.

— Това е несъстоятелно. Изкарвате я съучастник — но съучастник на кого? Само на съпруга си. Но тъй като знаем, че той е извън подозрение, цялата теория става на пух и прах.

Сагдън замислено поглади брадичката си.

— Да — каза той, — така е. Не, ако мисис Лий е взела диамантите — при това подчертавам „ако“ — това си е чиста кражба и тогава е вярно, че предварително е подготвила тази градинка като скривалище за тях, докато отмине суматохата по изчезването им. Не изключвам и възможността за съвпадение. Тази градинка, с приликата на нейните камъчета, е дала идеята на крадеца, независимо кой е той, да ги скрие там.

Поаро каза:

— Това е възможно. Винаги съм готов да допусна *едно* съвпадение.

Сагдън недоверчиво поклати глава.

Поаро попита:

— Какво мислите вие, мосю Сагдън?

— Мисис Лий е много симпатична жена. Няма вид на човек, който би се замесил в такова съмнително дело. Но човек не може да има вяра на никого.

Полковник Джонсън каза раздразнено:

— Във всеки случай каквато и да е истината за диамантите, намесата на мисис Лий в убийството е изключена. Икономът я е видял в гостната по време на престъплението. Нима сте забравили това, Поаро?

Поаро отвърна:

— Не, не съм го забравил.

Полицейският префект се обрна към своя подчинен:

— Да продължим. Имате ли да докладвате нещо ново?

— Да, сър. Получих нови сведения. Да започнем с Хорбъри. Има причина той да се бои от полицията.

— Кражба ли?

— Не, сър. Измъкване на пари под заплаха. Вид изнудване. Не е могло да бъде доказано, затова се е измъкнал, но според мен случаят не е бил само един. Понеже е гузен, вероятно е помислил, че сме се

добрали до нещо такова, когато Тресилин е споменал за идването на полицейски служител снощи.

Полковник Джонсън каза:

— Х-м! Значи така с Хорбъри! Нещо друго?

Сагдън се изкашля.

— Ъ-ъ-ъ... мисис Джордж Лий, сър. Получихме сведения за нея отпреди брака ѝ. Живяла е с някакъв военен на име Джоунс. Минавала е за негова дъщеря — само че *не е била негова дъщеря*... От това, което научихме, си направих извода, че старият Лий я е преценил доста точно — имал е богат опит с жените и е можел да усети, когато нещо не е наред; той просто е стрелял напосоки, за да се забавлява и е попаднал точно в целта!

Полковник Джонсън каза замислено:

— Това ѝ дава още един възможен мотив, освен парите. Може да е помислила, че той знае нещо конкретно и че ще я издаде на съпруга ѝ. Историята ѝ за телефонния разговор е доста съмнителна. Тя не е телефонирала.

Сагдън предложи:

— Защо да не ги извикаме заедно и веднъж завинаги да приключим с тези телефонни разговори? Да видим какво ще се получи.

Полковник Джонсън каза:

— Добра идея.

Той дръпна звънца и Тресилин се появи.

— Помолете мистър и мисис Джордж Лий да дойдат тук.

— Разбира се, сър.

Възрастният човек вече беше тръгнал към вратата, когато Поаро попита:

— Датата на стенния календар — не е ли променяна от деня на убийството?

Тресилин се обърна.

— Кой календар, сър?

— Този на стената там.

Тримата мъже се намираха отново в малката дневна на Алфред Лий. Въпросният календар беше от тези с големи листи, които се откъсват всеки ден.

Тресилин се взря в календара, после бавно се придвижи нататък и застана на метър от него.

Той каза:

— Извинете, сър, но листът е откъснат. Днес е двадесет и шести.

— Ах, пардон. И кой може да го е откъснал?

— Мистър Лий го къса всяка сутрин, сър. Той никога не пропуска това, много е методичен.

— Ясно. Благодаря ви.

Тресилин излезе. Сагдън попита озадачено:

— Какво означава това с календара, мосю Поаро? Или съм пропуснал нещо?

Поаро сви рамене и отвърна:

— Календарът не е от значение. Просто си направих малък експеримент.

Полковник Джонсън каза:

— Разследването ще бъде утре. И никакво отлагане, разбира се.

Сагдън каза:

— Да, сър, видях се с коронера и всичко е уредено.

II

В стаята влезе Джордж Лий, придружен от съпругата си.

Полковник Джонсън каза:

— Добро утро. Заповядайте, седнете. Бих искал да ви задам няколко въпроса. Искам да си изясня нещо.

— Ще се радвам, ако мога да ви помогна — отвърна Джордж малко надуто.

Магдалин промълви:

— Разбира се!

Полковник Джонсън кимна към Сагдън и той започна:

— Става дума за тези телефонни разговори през нощта на престъплението. Казахте, че сте говорили с Уестрингъм, мистър Лий, нали?

Джордж отвърна хладно:

— Да. Със секретаря на консерваторите в моя район. Можем да му се обадим и...

Сагдън вдигна ръка, за да го прекъсне.

— Точно така, мистър Лий. Не оспорваме това. Свързали са ви точно в 8.59 часа.

— Аз... не помня точния час.

— А! — каза Сагдън. — Но ние знаем! Винаги проверяваме такива неща. Проверяваме ги много внимателно. Свързали са ви в 8.59 и сте говорили до 9.04. Баща ви, мистър Лий, е бил убит някъде към 9.15. Ще ви помоля още веднъж да ни обясните вашето движение.

— Но нали ви казах, че телефонирах!

— Не, мистър Лий, не сте.

— Глупости! Сигурно сте направили грешка! Е, може току-що да съм спрял да говоря — струва ми се, че мислех да поръчам още един разговор и се питах дали... дали си струва разходите, когато чух шума горе.

— Едва ли сте се питали десет минути дали да се обадите или не.

Джордж почервения и започна да фъфли:

— Какво искате да кажете? Какво, по дяволите, си въобразявате? Що за нахалство! Да не би да се съмнявате в думите ми? Да се съмнявате в думите на човек с моето положение? Аз... ъ-ъ-ъ... защо трябва да давам обяснения за всяка минута от времето си?

Сагдън отвърна с хладнокръвие, което възхити Поаро:

— Това е обичайната процедура.

Джордж се обърна гневно към полицейския префект:

— Полковник Джонсън! Как позволявате... как позволявате подобно безprecedентно отношение?

Полицейският префект отвърна делово:

— Когато имаме работа с убийство, мистър Лий, тогава се задават въпроси, на които *трябва да се отговаря*.

— Но аз вече отговорих! Бях свършил с телефонния разговор и... ъ-ъ-ъ... мислех да поръчам още един.

— В тази стая ли бяхте, когато се вдигна тревогата на горния етаж?

— Да, тук. Да.

Джонсън се обърна към Магдалин.

— Доколкото помня, мисис Лий — каза той, — и вие заявихте, че сте телефонирали, когато се е вдигнала тревогата и че по това време сте били сама в тази стая?

Магдалин се обърка. Тя затаи дъх, погледна към Джордж, после към Сагдън, а най-накрая отправи умолителен поглед към полковник Джонсън. Тя каза:

— О, моля ви... Не зная... Не помня какво съм ви казала... Бях толкова разстроена...

Сагдън каза:

— Така сме го записали.

Тя насочи цялата си ударна мощ към него — широко отворени и умоляващи очи, потрепващи устни, — но срещна хладнокръвния отпор на човек, който не се поддава на подобни атаки.

Тя каза колебливо:

— Аз... Разбира се, че телефонирах. Просто не съм сигурна за времето...

Тя млъкна.

Джордж каза:

— Какво е това? Откъде си телефонирала? Не оттук.

Сагдън каза:

— Според мен, мисис Лий, *вие не сте телефонирали никъде*.
Тогава къде сте били и какво сте правили?

Магдалин се огледа с блуждаещ поглед наоколо и избухна в сълзи. Тя изхлипа:

— Джордж, не им позволявай да ме мъчат така! Знаеш, че когато ме плашат и ми задават купища въпроси, тогава не си спомням *нищо*!
Аз... не помня какво съм говорила тогава... беше толкова ужасно... аз бях толкова разстроена... а те се държат така лошо с мен...

Тя скочи и побягна от стаята със сълзи на очи.

Джордж също скочи на крака и извика:

— Какви ги говорите? Няма да позволя да плашите така жена ми! Тя е много чувствителна. Това е безобразие! Ще поставя въпроса за това поведение на полицията в парламента! Истинско безобразие!

Той напусна стаята и тръшна вратата зад себе си. Сагдън отметна глава назад и се разсмя. После каза:

— Сега вече им подпалихме чергата! Да видим какво ще стане!

Полковник Джонсън смръщи чело и каза:

— Чудна работа! Тук има нещо гнило. Трябва да получим от нея още показания.

Сагдън рече спокойно:

— Не се притеснявайте! Тя ще се върне само след една-две минути. Просто трябва да измисли какво да каже. Нали така, мосю Поаро?

Поаро, който се беше унесъл в мисли, подскочи.

— Пардон?

— Казах, че ще се върне.

— Вероятно, да, много е вероятно!

Сагдън се вторачи в него и попита:

— Какво става с вас, мистър Поаро? Да не сте видели някой призрак?

— Знаете ли, просто не съм сигурен дали не видях *точно това*.

Полковник Джонсън се обади нетърпеливо:

— Е, Сагдън, има ли още нещо?

Сагдън отвърна:

— Опитахме се да установим реда на пристигането на всеки на мястото на престъплението. Доста ясно е какво се е случило. След

убийството, когато предсмъртният вик на жертвата е вдигнал тревогата, убиецът се е измъкнал, заключил е вратата с клещи или нещо подобно и минута или две по-късно се е присъединил към останалите, които са се били втурнали към мястото на престъплението. За нещастие не е лесно да се провери кой кого е видял, защото в такъв момент спомените на хората не могат да бъдат много точни. Тресили са твърди, че е видял Хари и Алфред Лий да пресичат преддверието откъм трапезарията и да хукват нагоре. Това ги изключва, но ние и без това не ги подозирате. Доколкото разбирам, мис Естравадос е пристигнала там късно — била е една от последните. Общото мнение е, че Фар, мисис Джордж и мисис Дейвид са били първи. Всеки от тях казва, че е видял друг от останалите двама пред себе си. Това именно е трудното — човек не може да отдели преднамерената лъжа от истинския неясен спомен. Всички са бягали натам — но е трудно да се установи в какъв ред са пристигали.

Поаро изрече бавно:

— Смятате ли това за важно?

— Става въпрос за времето. Както знаете, то е било изключително кратко.

Поаро каза:

— Съгласен съм с вас, че в такъв един случай времето играе много важна роля.

Сагдън продължи:

— Ситуацията се усложнява допълнително и от факта, че има две стълбища. Главното е на почти равно разстояние от вратите на гостната и трапезарията. Има и още едно в другия край на къщата. Стивън Фар се е качил по него. Мис Естравадос е дошла по площадката пак от онзи край (нейната стая е там). Другите твърдят, че са се качили по това стълбище тук.

Поаро каза:

— Да, наистина е объркващо.

Вратата се отвори и в стаята бързо влезе Магдалин. Дишаше тежко, а страните ѝ бяха зачервени. Приближи се до масата и каза:

— Съпругът ми мисли, че съм си легнала. Измъкнах се от стаята си, без никой да ме чуе. Полковник Джонсън — обрна тя към него своите големи и умоляващи очи, — ако ви кажа истината, ще я

запазите в тайна, нали? Имам предвид, че не е необходимо всичко да излиза на показ, нали?

Полковник Джонсън отвърна:

— Доколкото разбирам, мисис Лий, вие имате предвид нещо, което не е свързано с престъплението?

— Да, няма никаква връзка. Просто нещо лично.

Полицейският префект каза:

— Най-добре е първо да го чуем, мисис Лий, а ние ще преценим.

С очи, плувнали в сълзи, Магдалин каза:

— Ще ви се доверя. Вие няма да ме подведете. Вие сте толкова мил. Вижте какво — има един човек... — Тя мълкна.

— Да, мисис Лий?

— Снощи исках да телефонирам на един човек, мой приятел, а не исках Джордж да научи за това. Зная, че не постъпвам правилно, но... След вечеря отидох да телефонирам и си мислех, че Джордж ще е в трапезарията. Когато обаче дойдох тук и го чух да телефонира, аз зачаках.

— Къде чакахте, мадам? — попита Поаро.

— Зад стълбището има място за палта. Там е тъмно. Шмугнах се там, защото можех да видях кога Джордж ще излезе от тази стая. Той обаче не излезе и тогава се чу шумът, мистър Лий изпищя и аз хукнах нагоре по стълбището.

— Значи съпругът ви не е напускал стаята до момента на убийството?

— Точно така.

Полковник Джонсън каза:

— А вие сте чакали в нишата зад стълбището от девет до девет и петнадесет, така ли?

— Да, но не можех да го кажа! Щяха да поискат да разберат какво съм правила там. Изпадам в крайно неловко положение, нали разбирате?

Джонсън каза суховато:

— Наистина е било неловко.

Тя му се усмихна сладко.

— Толкова ми олекна, като ви казах истината. А вие няма да кажете на мъжа ми, нали? Сигурна съм, че няма да го направите! Имам ви пълно доверие, на всички.

Тя ги обгърна с последен умоляващ поглед, после бързо се изнiza от стаята.

Полковник Джонсън пое дълбоко въздух.

— Е — каза той. — може и да е било така? Напълно е възможно. От друга страна обаче...

— ... може и да не е — довърши Сагдън. — Точно там е работата — че не сме сигурни.

III

Лидия Лий стоеше до далечния прозорец на гостната и гледаше навън. Фигурата ѝ беше полузакрита от тежката завеса на прозореца. Нещо изшумоля в стаята. Тя се извърна и се сепна, когато видя Еркюл Поаро да стои на вратата.

Тя каза:

— Изплашихте ме, мосю Поаро.

— Извинете ме, мадам. Имам навика да вървя тихо.

Тя каза:

— Помислих, че е Хорбъри.

Еркюл Поаро кимна.

— Настина той върви тихо, промъква се като котка — или *крадец!*

Той се загледа в нея мълчаливо.

Лицето ѝ не изразяваше нищо, но тя направи лека гримаса на отвращение и каза:

— Този човек никога не ми е бил симпатичен. Ще се радвам да се отърва от него.

— Ще постъпите умно, мадам.

Тя му хвърли бърз поглед и попита:

— Какво имате предвид? Да не би да сте чули нещо за него?

Поаро отвърна:

— Той събира тайни — и ги използува за своя изгода.

Тя попита рязко:

— Смятате ли, че той знае нещо за убийството?

Поаро сви рамене и отвърна:

— Той има тихи стъпки и дълги уши. Може да е дочул нещо, което да пази за себе си.

Лидия попита открыто:

— Искате да кажете, че може да се опита да изнуди някого от нас?

— Не бих изключил подобна възможност. Но не съм дошъл тук за това.

— А за какво?

Поаро започна бавно:

— Разговарях с мистър Алфред Лий. Той ми направи едно предложение и аз пожелах да го обсъдя с вас, преди да решат дали да го приема или не. Но прелестната картина, която заварих тук — очарователния десен на дрехата ви на фона на тъмночервената завеса — ме накара да поспра, за да ѝ се възхитя.

Лидия попита рязко:

— О, мосю Поаро, трябва ли да губим време в комплименти?

— Моля за извинение, мадам. Толкова малко англичанки умеят да се обличат добре. Роклята ви от първата вечер — с нейните смели, но семпли мотиви, беше нещо много изискано.

Лидия попита нетърпеливо:

— Какво искахте да ме попитате?

Лицето на Поаро придоби сериозно изражение.

— Само това, мадам. Вашият съпруг иска от мен съвсем сериозно да се заема с разследването. Желае да остана в къщата и да направя всичко, което е по силите ми, за да стигна до истината.

Лидия попита остро:

— Е?

Поаро отвърна бавно:

— Не бих си позволил да приема покана, която не се ползва с одобрението и на господарката на дома.

Тя отвърна хладно:

— Естествено, че нямам нищо против поканата на моя съпруг.

— Да, мадам, но на мен ми е необходимо малко повече от това.

Наистина ли искате да остана тук?

— Защо не?

— Ще си позволя по-голяма откровеност. От вас искам да разбера следното — искате ли истината да излезе наяве или не?

— Естествено.

Поаро въздъхна.

— Трябва ли да прибягвате до подобни тривиални отговори?

Лидия отвърна:

— Аз съм тривиална жена.

После тя прехапа устни, поколеба се и каза:

— Може би ще е по-добре да говорим открито. Естествено, че ви разбирам! Положението никак не е приятно. Моят свекър е бил жестоко убит и ако обвинението не може да падне върху най-заподозрения в случая — Хорбъри — за грабеж и убийство, а по всичко личи, че нещата отиват натам, тогава всичко се свежда до следното — *загинал е от ръката на човек от собственото му семейство*. Изправянето на този човек пред съда ще донесе срам и позор за всички нас... Ако трябва да бъда честна докрай, бих ви казала, че не искам това да се случи.

Поаро отвърна:

- Значи сте съгласна убиецът да се измъкне безнаказано?
- Вероятно има доста неразкрити убийци по света.
- Това е вярно.

— Нима един повече или по-малко ще промени нещата?

Поаро отвърна:

- А останалите членове на семейството? Невинните?

Тя втренчи поглед в него.

— Какво за тях?

— Не разбирате ли, че ако вашите надежди се сбъднат, тогава *никой няма да узнае*. Сянката на съмнение ще тегне върху всеки...

Тя каза неуверено:

- Не бях мислила за това.

Поаро каза:

— *Никой няма да узнае виновника...* И добави тихо: — Освен ако вие самата вече знаете кой е той, мадам?

Тя извика:

— Нямате право да говорите така! Не е вярно! О, ако можеше да е някой непознат, да не е от това семейство!

Поаро каза:

- Възможно е да бъде и двете.

Тя го зяпна.

— Как така?

— Може да бъде и двете — едновременно член на семейството и непознат... Не разбирате ли какво искам да ви кажа? *Eh bien*, това е просто една идеяка, която хрумна на Еркюл Поаро.

Той я изгледа.

— И така, мадам, какво да предам на мистър Лий?

Лидия вдигна нагоре ръце и ги остави да паднат надолу в безпомощен жест. Тя каза:

— Трябва да приемете, естествено.

IV

Пилар стоеше на сред стаята с пианото. Стоеше изправена, а очите ѝ се стрелкаха насам-натам като на животно, което предуслеща опасност.

Тя каза:

— Искам да се махна оттук!

Стивън Фар изрече нежно:

— Не сте само вие, която желаете това. Но няма да ни пуснат, скъпа.

— Кой? Полицията ли?

— Да.

Пилар каза с много сериозен глас:

— Не е хубаво да си имаш работа с полицията. Такова нещо не бива да се случва на почтени хора. Стивън каза с лека усмивка:

— Имате предвид себе си?

Пилар отвърна:

— Не, имам предвид Алфред, и Лидия, и Дейвид и Джордж и Хилда и — да, и Магдалин.

Стивън запали цигара. Дръпна един-два пъти от нея, преди да каже:

— На какво се дължи изключението?

— Моля?

Стивън каза:

— Защо не споменахте и Хари?

Пилар се изсмя и показа своите бели и равни зъби.

— О, Хари е съвсем друг! Мисля, че той знае много добре какво е да си имаш работа с полицията.

— Може да сте права. Той наистина е твърде колоритен, за да се вмести в домашната картина — каза той и продължи: — Как намирате своите английски роднини, Пилар?

Пилар каза не много уверено:

— Любезни са, всички са много любезни. Само дето не се смеят много, не са много весели.

— Но, мило момиче, в дома току-що е станало убийство!

— Д-д-да — отвърна колебливо Пилар.

— Убийствата — заговори Стивън наставнически — не стават всеки ден, както би могъл да си помисли човек от вашата незаинтересованост. В Англия хората се отнасят сериозно към убийството, за разлика, например, от Испания.

Пилар каза:

— Вие ми се присмивате...

Стивън отвърна:

— Грешите. Съвсем не ми е до смях.

Пилар го погледна и каза:

— Защото и вие искате да се махнете оттук, затова ли?

— Да.

— А пък онзи едър, симпатичен полицай не ви пуска?

— Не съм го питал. Но дори и да бях, сигурен съм, че щеше да ми откаже. Трябва много да внимавам, Пилар.

— Каква досада! — каза Пилар и поклати глава.

— Дори нещо повече, скъпа. И онзи налудничав чужденец шари наоколо. Едва ли струва нещо, но ме нервира.

Пилар се намръщи и каза:

— Дядо ми беше много, много богат, нали?

— Мисля, че да.

— И сега къде ще отидат парите му? При Алфред и другите?

— Зависи от завещанието.

Пилар каза замислено:

— Можеше да ми остави някакви пари, но се боя, че не успя да го направи.

Стивън каза грижовно:

— Няма страшно. Все пак вие сте част от семейството. Те ще трябва да се грижат за вас.

Пилар каза с въздишка:

— Част от семейството. Много е смешно. А всъщност никак не е смешно даже.

— Разбирам, че може да не го намирате за толкова забавно.

Пилар въздъхна отново и каза:

— Смятате ли, че ако пуснем грамофона, ще можем да потанцуваме?

Стивън се усъмни:

— Няма да изглежда много удачно. Този дом е в траур, малка испанска палавнице.

Пилар каза, разтворила широко очи:

— Но на мен изобщо не ми е тъжно. Защото аз почти не познавах дядо си и макар много да го харесвах, не ми се иска да плача или да съм тъжна, понеже той е умрял. Страшно глупаво е да се преструваш. Стивън каза:

— Вие сте възхитителна!

Пилар изрече с подмамващ гласец:

— Можем да покрием грамофона с нещо — тогава няма да свири толкова силно и никой няма да ни чуе.

— Добре тогава, елате, изкусителко.

Тя се засмя щастливо и хукна навън от стаята по посока на салона за танци в другия край на къщата.

Когато стигна до коридора, водещ към градинската врата, тя се закова на място. Стивън я настигна и също спря.

Еркюл Поаро бе откачил един портрет от стената и го изучаваше на светлината от терасата. Той вдигна глава и ги видя.

— Аха! — каза той. — Пристигате точно навреме.

Пилар попита:

— Какво правите?

Тя се приближи и застана до него.

Поаро изрече със сериозен глас:

— Изучавам нещо много важно — лицето на Симеон Лий на младини.

— О, това дядо ли е?

— Да, мадмоазел.

Тя се взря в изрисуваното лице. После каза бавно:

— Колко е различен... колко много е различен. Беше толкова стар, толкова съсухрен. А тук е като Хари, също като Хари, но с десет години по-млад.

Еркюл Поаро кимна.

— Да, мадмоазел. Хари Лий досущ прилича на баща си. А тук...

— И той я поведе надолу из галерията. — Тук е вашата баба — продълговато и нежно лице, светлоруса коса, сини очи.

Пилар каза:

— Като Дейвид.

Стивън каза:

— И малко като Алфред.

Поаро каза:

— Наследствеността е много интересно нещо. Мистър Лий и съпругата му са били диаметрално противоположни. Общо взето децата от брака им приличат повече на майка си. Вижте тук, мадмоазел.

Той посочи към портрет на девойка на около деветнадесет, с коса като разлято злато и широки, усмихнати сини очи. Като колорит тя приличаше на съпругата на Симеон Лий, но в нея имаше и някаква жизненост, някакъв дух, който онези сини очи не бяха притежавали.

— О! — извика Пилар.

Лицето ѝ поруменя.

Ръката ѝ се вдигна към гърлото. Тя извади брошка на златна верижка. Натисна я и брошката се отвори. Същото усмихнато лице погледна към Поаро.

— Майка ми — каза Пилар.

Поаро кимна. От другата страна на брошката имаше портрет на мъж. Той беше млад и симпатичен, с черна коса и тъмносини очи.

Поаро попита:

— Баща ви?

Пилар каза:

— Да, баща ми. Много е красив, нали?

— Да, наистина. Много малко испанци имат сини очи, нали, сеньорита?

— Понякога, на север. Освен това майката на баща ми е била ирландка.

Поаро каза замислено:

— Значи вие имате испанска кръв, и ирландска, и английска, и малко циганска. Знаете ли какво мисля, мадмоазел? Че с подобно родословно дърво вие сте опасен противник.

Стивън каза със смях на уста:

— Помните ли какво казахте във влака, Пилар? Че според вас на враговете трябва да се прерязват гърлата. О!

Той млъкна, внезапно осъзнавайки значението на думите си.

Еркюл Поаро веднага поде нова тема. Той каза:

— А, сетих се нещо, сеньорита, което исках да ви попитам. Вашия паспорт. Необходим е на моя приятел мистър Сагдън. Знаете, че има полицейски разпоредби — наистина са глупави и отегчителни, но са необходими — за чужденците тук. А вие, естествено според закона сте чужденка.

Пилар повдигна вежди.

— Паспорта ми? Ей сега ще го донеса. В стаята ми е.

Поаро се извинява, докато крачеше до нея:

— Много съжалявам, че ви беспокоя. Наистина.

Бяха стигнали края на дългата галерия, където се намираше стълбището. Пилар изтича нагоре и Поаро я последва: Стивън се качи с тях. Стаята на Пилар беше до самото стълбище.

Когато стигна до вратата, тя каза:

— Ей сега ще ви го донеса.

Тя влезе. Поаро и Стивън Фар останаха да чакат отвън.

Стивън каза със съжаление:

— Страшно глупаво от моя страна да кажа такова нещо. Струва ми се, че тя не забеляза, нали?

Поаро не отговори. Той беше наклонил глава на една страна, сякаш се вслушваше в нещо.

Той каза:

— Англичаните са направо луди по чистия въздух. Вероятно мис Естравадос е наследила и тази характерна черта.

Стивън го загледа.

— Защо?

Поаро отвърна тихо:

— Защото макар днес да е много студено и навън да замръзва, мис Естравадос току-що отвори своя прозорец. Удивително е колко много обича свежия въздух.

Изведнъж отвътре се чу възклициране на испански и Пилар се появи, като на лицето ѝ бяха изписани едновременно смях и почуда.

— А! — извика тя. — Колко съм глупава и непохватна. Куфарчето ми беше на перваза и понеже ровех из него така бързо, бутнах паспорта си през прозореца. Падна в лехата с цветя долу. Сега ще го донеса.

— Аз ще го донеса — каза Стивън, но Пилар вече беше прелетяла покрай него и извика през рамо:

— Всичко е заради глупостта ми. Идете в гостната и мосю Поаро и аз ще го донеса там.

Стивън Фар понечи да я последва, но Поаро го хвана внимателно за ръката и каза:

— Да минем оттук.

Те тръгнаха по коридора на горния етаж към другия край на къщата и стигнаха до горната част на главното стълбище. Поаро каза:

— Да не слизаме веднага. Придружете ме до стаята на престъплението — искам да ви попитам нещо.

Минаха по коридора, който отвеждаше до стаята на Симеон Лий. Минаха покрай една ниша вляво, в която имаше две мраморни статуи — нимфи, които придръпваха драперииите си в пристъп на викторианска порядъчност.

Стивън Фар ги погледна и измърмори:

— На дневна светлина човек може да се изплаши от тях! Когато снощи идвах насам помислих, че са три, но, слава-богу, били само две!

— Подобни произведения не са на почит в днешно време — призна Поаро. — Но преди години те несъмнено са стрували доста пари. Наистина нощем изглеждат по-добре.

— Да, тогава човек вижда само една неясна бяла фигура.

Поаро промърмори:

— На тъмно всички котки са сиви!

В стаята завариха Сагдън. Беше коленичил до сейфа и го разглеждаше с помощта на лупа. Когато влязоха, той вдигна глава.

— Отворен е с ключ — каза той. — От човек, който е знаел комбинацията. Няма следи от друго.

Поаро отиде при него, дръпна го настрани и му прошепна нещо. Сагдън кимна и излезе от стаята.

Поаро се обърна към Стивън Фар, който стоеше загледан в стола, където винаги бе седял Симеон Лий. Веждите му бяха смиръщени, а вените на челото му — изпъкнали. Поаро го погледа мълчешком минута-две после каза:

— Имате спомени, да?

Стивън изрече бавно:

— Само преди два дни седеше там жив, а сега...

После тръсна глава, сякаш за да пропъди мислите си и каза:

— Да, мосю Поаро, нали дойдохме тук, за да ме питате нещо?

— А, да. Доколкото зная, вие пръв сте пристигнали тук тогава?

— Така ли? Не помня. Не, струва ми се, че тук вече беше една от дамите.

— Коя?

— Или жената на Джордж, или жената на Дейвид — спомням си, че и двете дойдоха много бързо.

— А вие не сте чули вика, така ли беше?

— Мисля, че не. Не мога добре да си спомня. Някой извика наистина, но може да е било и отния етаж.

Поаро каза:

— Не сте чули подобен вик?

Той отметна назад глава и изведнъж нададе пронизителен писък.

Всичко беше толкова неочеквано, че Стивън се дръпна назад и едва успя да се задържи прав. Той каза ядосано:

— За бога, да не искате да изкарате ума на всички в къщата? Не, не съм чул нищо подобно! Сега всички ще пощръклят пак! Ще помислят, че пак са убили някого!

Поаро имаше съкрушен вид. Той измърмори:

— Прав сте... беше глупаво... Да се махаме веднага.

Той бързо излезе от стаята. Лидия и Алфред бяха в основата на стълбището и гледаха нагоре, към тях притича Джордж откъм библиотеката, дотича и Пилар с паспорт в ръка.

Поаро се провикна:

— Няма нищо, няма нищо. Не се тревожете. Направих малък експеримент. Това е всичко.

Алфред изглеждаше раздразнен, Джордж — възмутен. Поаро остави Стивън да обяснява, докато той бързо се шмугна обратно по коридора към другия край на къщата.

В края на коридора Сагдън излезе тихо от стаята на Пилар и пресрещна Поаро.

— *Eh bien?* — попита Поаро.

Сагдън поклати глава.

— Нито звук.

Изпълненият му с възхищение поглед срещна очите на Поаро и той кимна.

V

Алфред Лий каза:

— Значи приемате, мосю Поаро?

Той вдигна към устата си ръка, която леко трепереше. Кафевите му очи пламтяха трескаво. Той леко заекваше, докато говореше. Лидия, която мълчаливо стоеше наблизо, го наблюдаваше загрижено.

Алфред каза:

— Вие не знаете... не м-м-можете да си представите какво означава това за мен... Уб-б-биецът на баща ми трябва да бъде открит.

Поаро каза:

— Понеже ме уверявате, че сте го обмислили добре — да, приемам. Но сте наясно, мистър Лий, че връщане назад няма. Аз не съм куче, което господарят му изпраща на лов, а после го вика обратно, защото не харесва дивеча, който вдига!

— Естествено... естествено... Всичко е готово. Стаята ви е готова. Можете да останете, колкото пожелаете...

Поаро изрече със сериозен глас:

— Няма да е за дълго.

— А? Какво казахте?

— Казах, че няма да е за дълго. При това престъплението кръгът е толкова стеснен, че няма да е необходимо прекалено дълго време, за да се открие истината. Според мен краят вече се вижда.

Алфред се вторачи в него.

— Невъзможно! — извика той.

— Ни най-малко, фактите сочат горе-долу в една посока. Има само една малка дреболия, която трябва да се установи. Когато това стане, истината ще изплува.

Алфред изрече недоверчиво:

— Искате да кажете, че знаете?

Поаро се усмихна.

— О, да — отвърна той. — Зная.

Алфред каза:

— Баща ми... баща ми... — И се извърна настрани. Поаро рече делово:

— Имам две молби, мосю Лий.

Алфред отвърна приглушено:

— Каквото поискате, каквото поискате.

— В такъв случай първо бих искал да поставите портрета на баща ви като млад в стаята, която бяхте така добър да отредите за мен.

Алфред и Лидия го зяпнаха.

Алфред успя да изрече:

— Портрета на баща ми? Но защо?

Поаро махна с ръка и каза:

— Как да ви кажа? Той ще ме вдъхновява!

Лидия попита остро:

— Да не смятате, мосю Поаро, да разрешите загадката чрез ясновидство?

— Нека да кажем, мадам, че освен очите на тялото възнамерявам да използвам и очите на ума.

Тя сви рамене.

Поаро продължи:

— След това, мосю Лий, бих искал да узная истинските обстоятелства, при които е починал вашият зет, Хуан Естравадос.

Лидия попита:

— Необходимо ли е?

— Искам всички факти, мадам.

Алфред каза:

— Хуан Естравадос се скарва с друг мъж заради жена и го убива в едно кафене.

— Как го е убил?

Алфред погледна умоляващо към Лидия. Тя каза с безизразен глас:

— Промушил го е с нож. Хуан Естравадос не бил осъден на смърт, понеже е бил предизвикан. Починал в затвора.

— Дъщеря му знае ли за това?

— Струва ми се, че не.

Алфред отвърна:

— Не, Дженифър никога не й е разказвала за това.

— Благодаря ви.

Лидия каза:

— Да не би да мислите, че Пилар — о, но това е нелепо!

Поаро каза:

— А сега, мосю Лий, бихте ли ми казали някои факти за вашия брат — мосю Хари Лий?

— Какво искате да знаете?

— Чувам, че бил смятан за позор в семейството. Защо?

Лидия каза:

— Това е толкова стара история, че...

Алфред я прекъсна, като цялото му лице пламна:

— Ако искате да знаете, мосю Поаро, той открадна голяма сума пари, като подправи подписа на баща ми върху един чек. Баща ми, естествено, не повдигна въпроса. На Хари винаги му е имало нещо. Навличал си е беди по целия свят. Винаги молеше за пари, за да се измъкне от никакво положение. Бил е и в затвори тук и там.

Лидия каза:

— Но ти не си сигурен във всичко това, Алфред.

Алфред изрече ядосано, като ръцете му трепереха:

— Хари е нехранимайко! Това е той! И винаги е бил такъв!

Поаро каза:

— Виждам, че не се обичате много.

Алфред отвърна:

— Той мамеше баща ми, мамеше го по най-позорен начин!

Лидия въздъхна — мимолетна въздишка на нетърпение. Поаро я чу и я изгледа.

Тя каза:

— Ако можеха да се намерят тези диаманти. Сигурна съм, че решението е в тях.

Поаро каза:

— *Но те са намерени*, мадам.

— Какво?

Поаро изрече любезно:

— Намерени са във вашата миниатюрна градинка на Мъртво море...

Лидия извика:

— В моята градинка? Колко невероятно!

Поаро попита кротко:

— Наистина ли, мадам?

ЧАСТ ШЕСТА
27 ДЕКЕМВРИ

I

Алфред Лий изрече с въздишка:

— По-добре е, отколкото си мислех!

Току-що се бяха върнали от обявяване резултатите от разследването.

Там беше и мистър Чарлтън, адвокат от старото поколение със сдържан поглед в сините си очи, който ги придружи до дома им. Той каза:

— А, казах ви, че процедурата ще е съвсем формална. Налага се удължаване на срока, за да може полицията да събере повече сведения.

Джордж Лий каза раздразнено:

— Всичко е толкова неприятно, толкова неприятно! Положението, в което се намираме, е ужасно! Самият аз съм убеден, че това престъпление е дело на маниак, който по някакъв начин се е промъкнал в къщата. Този Сагдън се е заинатил като магаре на мост. Полковник Джонсън трябваше да повика на помощ хора от Скотланд Ярд. Тези местни полицаи изобщо не ги бива. Дебелоглав народ. Ами да вземем например този Хорбъри! Чувам, че имал доста тъмно минало, но полицията не предприема нищо по този въпрос.

Мистър Чарлтън каза:

— А, според мен Хорбъри има задоволително алиби за въпросния период от време. Алиби, което полицията прие.

— И защо? — горещеше се Джордж. — На тяхно място щях да приема подобно алиби с голяма резервираност! Съвсем естествено е всеки престъпник да се сдобие с алиби! Полицията има задължението да го разнизи — стига, разбира се, да знаят какво да правят.

— Е — каза мистър Чарлтън, — според мен не е наша работа да учим полицията какво да прави, нали така? Те са доста компетентни.

Джордж поклати глава с дълбоко съмнение.

— Трябваше да повикат хора от Скотланд Ярд. Изобщо не съм доволен от този Сагдън — може да е много усърден, но му липсва интелигентност.

Мистър Чарлтън каза:

— Знаете ли, не мога да се съглася с вас. Сагдън е свестен човек. Не обича много да си придава тежест, но винаги стига до целта.

Лидия каза:

— Уверена съм, че полицията прави всичко, което е по силите им. Мистър Чарлтън, да ви предложа ли чаша шери?

Мистър Чарлтън ѝ благодари, но отказал питието. После прочисти гърлото си и се зае да чете завещанието пред всички членове на семейството.

Той го прочете с определено удоволствие, като отдели специално внимание на сложните юридически фрази, явно наслаждавайки се на тяхната заплетеност.

Той приключи четенето, свали очилата си, избърса ги и огледа събраната група от хора с изпитателен поглед.

Хари Лий каза:

— Тези адвокатски изрази са малко трудносмилаеми. Защо не ни го предадете с по-прости думи?

— Но, моля ви — каза мистър Чарлтън, — това си е съвсем обикновено завещание.

Хари каза:

— Боже мой, представям си тогава сложните!

Мистър Чарлтън му отправи укорителен поглед и каза:

— Основните моменти от завещанието са съвсем прости. Половината от собствеността на мистър Лий се наследява от неговия син — мистър Алфред Лий, а другата половина се разпределя между останалите му деца.

Хари се изсмя с неприятен глас, а после каза:

— Както винаги, Алфред пак излезе късметлия! Половината от състоянието на баща ми! Щастливо кученце си ти, а, Алфред?

Алфред почервения. Лидия каза рязко:

— Алфред беше верен и предан син на баща си. От години управлява имота му и се е нагърбал с цялата отговорност.

Хари каза:

— О, разбира се, Алфред винаги е бил послушното момченце!

Алфред отвърна с рязък тон:

— Ти трябва да се смяташ за щастливец, Хари, че баща ми изобщо ти е оставил нещо!

Хари отмества назад глава и се изсмя. После каза:

— Щеше много да се радваш, ако ме беше лишил изобщо, нали?
Винаги си ме мразил.

Мистър Чарлтън се покашля. Той беше привикнал към подобни неприятни сцени, които се разиграваха след прочитането на завещания. Възнамеряваше да се измъкне преди семейната свада да приеме по-сериозни размери.

Той измърмори:

— Струва ми се... че... ъ-ъ-ъ... аз изпълних задължението си...

Хари попита остро:

— Ами Пилар?

Мистър Чарлтън се покашля отново, като този път това прозвуча извинително.

— Ъ-ъ-ъ... мис Естравадос не е упомената в завещанието.

Хари каза:

— Тя няма ли да получи дела на майка си?

Мистър Чарлтън обясни:

— Ако сеньора Естравадос беше жива, тя, разбира се, щеше да наследи баща си наравно с вас, но тъй като тя е мъртва, нейният дял ще бъде разделен между вас.

Пилар изрече бавно със своя колоритен южняшки глас:

— Значи за мен няма нищо?

Лидия се намеси бързо:

— Мила моя, семейството ще се погрижи за това, разбира се.

Джордж Лий каза:

— Ще можете да живеете тук, при Алфред. Нали, Алфред?

Ние... вие сте наша племенница... ъ-ъ-ъ... наш дълг е да се грижим за вас.

Хилда каза:

— Ще ни бъде приятно Пилар да е сред нас.

Хари каза:

— Тя трябва да получи своя дял. Трябва да получи частта на Дженифър.

Мистър Чарлтън измърмори:

— Трябва наистина... ъ-ъ-ъ... да тръгвам. Довиждане, мисис Лий. Винаги можете да ме потърсите, ако има нещо...

Той набързо се измъкна. Неговият богат опитът му подсказа, че налице бяха всички необходими съставки за една подобаваща семейна

свада.

Когато врата се затвори след него, Лидия се обади с ясния си глас:

— Съгласна съм с Хари. Смятам, че Пилар има право на дял. Това завещание е правено много години преди смъртта на Дженифър.

— Глупости — каза Джордж. — Разсъждаваш много дилетантски, Лидия. Законът си е закон и ние трябва да го съблюдаваме.

Магдалин каза:

— Наистина е неприятно и ние много съжаляваме за Пилар, но Джордж е прав. Така е, законът си е закон.

Лидия се изправи и хвани Пилар за ръката.

— Мила моя — каза тя, — това сигурно е много неприятно за вас. Защо не ни оставите, докато обсъдим въпроса?

Тя поведе девойката към вратата.

— Не се притеснявайте, скъпа Пилар — каза тя. — Оставете на мен.

Пилар бавно напусна стаята. Лидия затвори вратата и се върна.

Настъпи кратка пауза, докато всеки си поеме дъх и тогава битката избухна с пълна сила.

Хари каза:

— Винаги си бил голяма скръндза, Джордж.

Джордж отвърна:

— Във всеки случай никога не съм живял на чужд гръб, нито съм бил пройдоха!

— Що се отнася до живеенето на чужд гръб — и ти не си цвете за мирисане! През всичкото това време си висял на шията на татко.

— Ти изглежда забравяш, че заемам отговорен пост, който...

Хари отвърна:

— Отговорен пост, хайде де! Ти си един надут плондер!

Магдалин изпища:

— Как смеете!

Хилда се обади със своя спокоен, но малко повишен глас:

— Не можем ли да обсъдим това *по-спокойно*?

Лидия ѝ хвърли благодарствен поглед.

Дейвид каза с неочеквана ярост:

— Трябва ли да вдигаме такъв позорен шум за едни *pari*!

Магдалин му рече злобно:

— Много е хубаво да се правим на възвишени! Само че няма да се откажете от своя дал, нали? И вие искате тези пари точно толкова, колкото всеки друг от нас! Това е само поза!

Дейвид каза със сподавен глас:

— Значи смятате, че трябва да се откажа? Питам се...

Хилда отсече:

— Разбира се, че не трябва. Защо се държим като деца? Алфред, вие сте главата на семейството...

Алфред като че ли се пробуди от някакъв сън. Той каза:

— Моля за извинение. Всички крещите в един глас! Това... това ме обърква.

Лидия каза:

— Хилда току-що го каза — защо трябва да се държим като деца? Нека да обсъдим това спокойно и разумно, едно по едно. Алфред ще говори пръв, защото е най-възрастният. Какво мислиш, Алфред? Как да постъпим с Пилар?

Той изрече бавно:

— Тя трябва да остане при нас, разбира се. И ще й отпуснем издръжка. Не виждам как тя може да има претенции към парите, които е трябвало да наследи майка ѝ. Да не забравяме, че тя не е Лий. Та е испанска поданичка.

— Колкото до претенциите — да, съгласна съм — каза Лидия. — Но ми се струва, че тя има *морални* претенции. Според мен вашият баща, независимо че дъщеря му се е омъжила за испанец против неговата воля, е признал, че тя има равни права с вас. Джордж, Хари, Дейвид и Дженифър е трябвало да делят по равно. Дженифър почина миналата година. Сигурна съм, че когато баща ви е повикал мистър Чарлтън, той е искал да включи и Пилар в едно ново завещание. Сигурно е щял да ѝ припише поне майчиния ѝ дял. Възможно е да е искал да ѝ остави и много повече от това. Да не забравяме, че тя е единствената му внучка. Според мен единственото, което можем да направим, е да се постараем да поправим несправедливостта, която и самият ви баща се е готвел да поправи.

Алфред каза радушно:

— Добре казано, Лидия! Аз направих грешка. Съгласен съм Пилар да получи дела на Дженифър.

Лидия каза:

— Ваш ред е, Хари.

Хари каза:

— Както знаете, и аз съм съгласен. Мисля, че Лидия представи нещата много добре, за което съм ѝ много благодарен.

Лидия каза:

— Джордж?

Лицето на Джордж беше цялото червено. Той започна да нарежда:

— В никакъв случай! Това е направо смешно! Ще ѝ предоставим дом и прилична издръжка, за да си купува рокли. Това ѝ стига.

— Значи отказваш да се съгласиш?

— Да, отказвам.

— И е съвсем прав — обади се Магдалин. — Нечестно е да очаквате от него подобно нещо! Като се има предвид, че Джордж е единственият член от семейството, който е постигнал нещо на този свят, смяtam, че е позорно баща му да му остави толкова малко!

Лидия каза:

— Дейвид?

Дейвид изрече вяло:

— О, мисля, че си права. Грозно е да се караме толкова за това.

Хилда каза:

— Права сте, Лидия. Просто е несправедливо!

Хари се огледа и каза:

— Е, всичко е ясно. От семейството Алфред, аз и Дейвид сме за предложението. Джордж е против. Мнозинството печели.

Джордж отсече:

— Тук няма мнозинство-малцинство. Имам си дял и той си е само мой. Няма да се разделя и с едно пени от него!

— Така е — подкрепи го Магдалин.

Лидия се обади остро:

— Щом това е мнението ви — ваша работа. Ние останалите ще компенсираме вашия дял.

Тя огледа останалите и те я подкрепиха с кимване.

Хари каза:

— Алфред има най-голям дял. Той трябва да се бръкне най-много.

Алфред отвърна:

— Виждам, че си на път да оттеглиш първоначалното си безпристрастно предложение.

Хилда рече твърдо:

— Хайде да не започваме отново! Лидия ще каже на Пилар какво сме решили. Подробностите ще уточним по-късно. — После добави, сякаш за да разсее обстановката: — Питам се къде ли са мистър Фар и мосю Поаро?

Алфред отвърна:

— По пътя към полицията оставихме Поаро в селото. Каза, че имал да направи важна покупка.

Хари каза:

— А той защо не дойде за резултатите от разследването?

Трябваше да е там!

Лидия отвърна:

— Навсянко е знал, че няма да кажат нищо важно. Кой е там в градината? Полицейският началник Сагдън или мистър Фар!

Усилията на двете жени се увенчаха с успех и семейното съвещание се разтури.

Лидия тихо каза на Хилда:

— Благодаря ви, Хилда. Радвам се, че ме подкрепихте. Знаете ли, бяхте истинска опора за мен.

Хилда каза замислено:

— Странно как парите променят хората!

Всички бяха напуснали стаята и двете жени бяха сами.

Лидия каза:

— Да, дори и Хари, макар предложението да излезе от него! И моят клет Алфред — той е настроен толкова патриотично и не иска парите на Лий да отидат в испанска поданичка.

Хилда каза с усмивка:

— Смятате ли, че ние, жените, стоим над тези неща?

Лидия отвърна, като сви грациозните си рамене:

— Е, все пак парите не са *наши*, нали? Това вероятно променя нещата.

Хилда каза замислено:

— Странно дете е Пилар. Питам се какво ли ще стане с нея?

Лидия въздъхна.

— Радвам се, че ще бъде независима. Да живее тук и да получава само една издръжка едва ли щеше да я удовлетвори. Тя е твърде горда и, бих казала, с твърде чуждестранен нрав. — После добави замислено: — Веднъж донесох няколко прекрасни скъпоценни камъка — сини лаписи — от Египет. Там, на слънце и сред пясъците, техният топъл син цвят изглеждаше чудесно. Когато обаче ги донесох тук, синьото не беше вече същото. Превърнаха се просто в сини мъниста с мътен цвят.

Хилда каза:

— Да, разбирам...

Лидия каза любезното:

— Толкова ми е приятно, че най-сетне можах да опозная вас и Дейвид. Радвам се, че дойдохте двамата.

Хилда въздъхна:

— О, колко пъти съжалявах през последните няколко дни, не го направихме!

— Зная. Сигурно сте... Но знаете ли, Хилда, този удар като че ли не засегна Дейвид толкова, колкото можеше да се очаква. Имам предвид, че той е толкова чувствителен и можеше да го съкруши напълно. Всъщност след убийството той като че ли изглежда по-добре...

Лицето на Хилда придоби тревожно изражение и тя каза:

— Значи и вие сте го забелязали? В известен смисъл това е ужасно... Но, о, Лидия, това наистина е така!

Тя помълча, припомняйки си думите, които съпругът ѝ беше казал предната нощ. Беше ѝ казал развълнувано, отметнал назад кичура над челото си:

„Хилда, нали си спомняш Тоска? Когато Скарпий е мъртъв и Тоска запалва свещи до главата и краката му? Помниш ли думите ѝ? „Сега мога да му простя...“ Това именно изпитвам и аз за татко. Разбирам, че през всичките тези години не съм бил в състояние да му простя, а всъщност съм искал... Ала сега вече у мен няма злоба. Тя е заличена. И чувствувам — о, чувствувам, че от плещите ми е паднал голям товар.“

Тя му бе отвърната, борейки се с внезапно появилия се страх:

„Зашто е мъртъв ли?“

„Не, ти не разбираш. Не защото е мъртъв, а защото моята глупава детинска омраза към него е мъртва...“

В момента Хилда разсъждаваше върху тези думи.

Нещо я подтикваше да ги повтори пред жената до себе си, но никакъв инстинкт я възпря.

Тя последва Лидия и двете излязоха от гостната в преддверието.

Там беше Магдалин, която стоеше до масичката, а в ръката си държеше малък пакет. Когато ги забеляза, тя подскочи. После каза:

— О, това трябва да е важната покупка на мосю Поаро. Преди малко го видях да я оставя тук и си помислих какво ли може да е.

Тя погледна едната, после другата и изхихика, но очите ѝ останаха нащрек, опровергавайки престорената безгрижност на думите ѝ.

Лидия повдигна вежди и каза:

— Отивам да се измия за обяд.

Магдалин каза, все още с онзи престорен детински глас, който обаче не успяваше да прикрие нейното отчаяние:

— Трябва да погледна вътре!

Тя разви малко от хартията, извика и се втренчи в това, което държеше.

Лидия и Хилда се спряха. Те също погледнаха. Магдалин каза озадачено:

— Изкуствени мустаци. Но... но защо?

Хилда изрази предположение:

— Маскиране? Но...

Лидия довърши вместо нея:

— Но мосю Поаро си има такива прекрасни мустаци!

Магдалин започна да опакова мустаците отново и каза:

— Не разбирам. Това е... лудост. Защо са му притрябвали на мосю Поаро изкуствени мустаци?

II

Когато Пилар излезе от гостната, тя пое бавно по протежение на преддверието. Стивън Фар се появи на вратата откъм градината. Той каза:

— Е? Свърши ли семейното съвещание? Прочетоха ли завещанието?

Пилар каза задъхано:

— За мен няма нищо, абсолютно нищо! Това беше завещание отпреди много години! Дядо е оставил пари на майка ми, но понеже тя е мъртва, няма да ги получа аз, а *me*!

Стивън каза:

— Не звуци много добре.

Пилар каза:

— Ако старецът беше живял, щеше да направи друго завещание. Щеше да остави пари на *мен* — много пари! Може би след време щеше да ми остави всичко!

Стивън каза с усмивка:

— Но и това нямаше да е много справедливо, нали?

— Че защо? Щеше да хареса мен най-много, това е всичко.

Стивън каза:

— Какво алчно дете сте вие. Истинска златотърсачка.

Пилар каза трезво:

— Жivotът е жесток към жените. Те сами трябва да се оправят, докато са млади. Когато останат и погрознеят, тогава никой няма да си помръдне пръста за тях.

Стивън каза бавно:

— Това е по-вярно, отколкото ми се иска да мисля. Но пък не е съвсем вярно. Алфред Лий, например, беше истински привързан към баща си, въпреки че старецът много го тормозеше.

Пилар вирна брадичката си.

— Алфред — каза тя — е голям глупак.

Стивън се засмя, а после каза:

— Не се тревожете, прекрасна Пилар. Семейството е длъжно да се погрижи за вас.

Пилар отвърна безутешно:

— Само че никак няма да е весело.

Стивън изрече бавно:

— Така е. Страхувам се, че е така. Наистина не виждам как ще живеете тук, Пилар. Искате ли да дойдете в Южна Африка?

Пилар кимна.

Стивън каза:

— Там има слънце и простор. И много работа. Бива ли ви в работата, Пилар?

Пилар отвърна неуверено:

— Не зная.

Той каза:

— Предпочитате да седите на балкона и по цял ден да ядете сладкиши? Да станете дебела и да имате двойна гуша?

Пилар се разсмя, а Стивън каза:

— Това е по-добре. Успях да ви разсмея.

Пилар каза:

— Мислех си, че тази Коледа ще е весела! Чела съм, че английската Коледа е много весела, че се ядат горящи стафиди, че има фламбирован пудинг и някакъв дънер в камината.

Стивън каза:

— Просто трябва да попаднете на Коледа, където не е станало убийство. Елате за минута. Лидия ме доведе тук вчера. Това е нейният склад.

Той я въведе в малка стаичка, малко по-голяма от бюфет.

— Вижте, Пилар, кутии и кутии с бисквити, изсушени плодове, портокали, фурми и орехи. А тук...

— О! — Пилар плесна с ръце. — Колко са хубави тези златни и сребърни топки!

— Окачват се на елхата, с подаръци за прислугата. А ето малки снежни човечета, които се поставят на масата. А ето и балони с най-различни цветове, готови да полетят!

— О! — очите на Пилар заблестяха. — Може ли да ги надуем? Лидия няма да има нищо против. Обожавам балоните.

Стивън каза:

— Истинско дете сте! Ето, кой искате?

Пилар отвърна:

— Един червен.

Избраха си по един балон и започнаха да ги надуват с издути бузи. Пилар спря да надува, защото се засмя и балонът ѝ спадна.

Тя каза:

— Изглеждате толкова смешен — бузите ви са огромни!

Смехът ѝ загльхна. После отново се зае усърдно с надуването. Завързаха балоните си внимателно и започнаха да си ги подхвърлят. Пилар каза:

— Да отидем в преддверието — там има повече място.

Те продължаваха да си подхвърлят балоните, когато се появи Поаро. Той ги загледа с удоволствие.

— Значи си играете като деца? Много е хубаво!

Пилар каза задъхано:

— Моят е червеният. По-голям е от неговия. Много по-голям.

Ако го изнеса отвън, веднага ще полети нагоре.

— Хайде да ги пуснем и да си пожелаем нещо — каза Стивън.

— О, да, чудесна идея!

Пилар се втурна към вратата за градината, Стивън я последва. Поаро ги последва, все още с доволно изражение.

— Аз си пожелавам много пари — каза Пилар.

Беше застанала на пръсти и държеше балона за връвчицата. Той потръпна леко от порива на вятъра. Пилар го пусна и вятърът го понесе.

Стивън се засмя.

— Не трябва да произнасяте желанието си.

— Така ли? Защо?

— Защото няма да се събудне. А сега аз ще си пожелая нещо.

Той пусна балона си, само че нямаше късмет. Балонът се понесе настриани, натъкна се на бодлив храст и се спука гръмко.

Пилар изтича натам.

Тя каза с трагичен глас:

— Спуга се...

После побутна гумената дрипа с върха на обувката си и каза:

— Значи такова нещо съм вдигнala от пода на дядовата стая. И той е имал балон, само че неговият е бил розов.

Изведнъж Поаро възкликна. Пилар се обърна озадачено.

Поаро каза:

— Нищо, няма нищо. Просто си... ударих крака.

Той се обърна кръгом и погледна към къщата, после каза:

— Толкова много прозорци! Всяка къща, мадмоазел, си има своите очи и уши. Наистина е за съжаление, че англичаните толкова обичат отворените прозорци.

Лидия излезе на терасата и каза:

— Обедът е готов. Драга Пилар, всичко е уредено съвсем добре. Алфред ще ви каже подробностите след обеда. Идвate ли?

Те влязоха вътре. Поаро влезе последен, а лицето му беше придобило мрачен израз.

III

Обедът приключи.

На излизане от трапезарията Алфред каза на Пилар:

— Ще дойдете ли в моята стая? Искам да поговорим малко.

Те прекосиха преддверието по посока на неговия кабинет, като затвориха вратата след себе си. Останалите се насочиха към гостната. Само Еркюл Поаро остана вън, загледан замислено към затворената врата на кабинета.

Изведнъж долови присъствието на стария иконом. Поаро попита:

— Да, Тресилин, какво има?

Възрастният човек изглеждаше притеснен. Той каза:

— Исках да говоря с мистър Лий, но не бих желал да го беспокоя сега.

Поаро попита:

— Да не се е случило нещо?

Тресилин изрече бавно:

— Странна работа, сър. Нищо не разбирам.

— Кажете ми — подканите го Поаро.

Тресилин се поколеба за миг, после каза:

— Ами става въпрос за следното, сър. Може да сте забелязали, че от двете страни на входната врата има по едно артилерийско гюлле. Големи, от камък, Ами... *едното го няма*, сър.

Еркюл Поаро повдигна вежди и каза:

— Откога?

— И двете бяха там тази сутрин, сър. Мога да се закълна.

— Да отидем да видим.

Те излязоха заедно пред входната врата. Поаро се наведе и огледа останалото гюлле. Когато се изправи, лицето му имаше много сериозен вид.

Тресилин каза с треперещ глас:

— На кого му е притрябало да краде такова нещо, сър? Нищо не разбирам.

Поаро каза:

— Това не ми харесва. Никак не ми харесва.

Тресилин го наблюдаваше тревожно. След малко каза:

— Какво ни сполетя, сър? След смъртта на господаря този дом вече не е същият. През цялото време имам чувството, че сънувам. Обърквам нещата и понякога си мисля, че вече не мога да вярвам на очите си.

Поаро поклати глава и каза:

— Грешите. Трябва да вярвате само на собствените си очи.

Тресилин поклати глава и каза:

— Зрението ми е слабо, вече не виждам както едно време. Бъркам предмети, бъркам хора. Вече съм прекалено стар за работа.

Еркюл Поаро го тупна по рамото и каза:

— Кураж!

— Благодаря ви, сър. Много сте добър. Но вече съм много стар, зная го. Все си спомням едно време и тогавашните лица. Мис Джени, мастър Дейвид и мастър Алфред — все ги виждам като малки. От онази вечер, когато мистър Хари пристигна...

Поаро кимна.

— Да — каза той, — точно това си мислех. Преди малко казахте „След смъртта на господаря“, само че всичко е започнало преди това. След като мистър Хари се върна, нали така, оттогава нещата се промениха и започнаха да ви изглеждат като насын? Икономът рече:

— Имате право, сър. Точно оттогава. Мистър Хари винаги е носел беди у дома, дори и едно време.

Очите му се спряха върху празното място, където стоеше гюллето.

— Кой може да го е взел, сър? — прошепна той. — И защо? Същинска лудница.

Еркюл Поаро каза:

— Боя се, че не е лудница, а точно обратното! Някой знае много добре какво прави! И някой, Тресилин, се намира в голяма опасност.

Той се обърна и влезе обратно вътре.

В този момент Пилар излезе от кабинета. Страните ѝ бяха поруменели. Държеше главата си високо вдигната, а очите ѝ блестяха.

Когато Поаро се приближи към нея, тя внезапно тропна с крак и каза:

— Няма да приема!

Поаро повдигна вежди и каза:

— Какво няма да приемете, мадмоазел?

Пилар отвърна:

— Алфред току-що ми каза, че ще получава дела на майка ми от наследството на дядо.

— Е, и?

Пилар още веднъж тропна с крак.

— Не разбираете ли? Те ми го дават — *дават* на мен.

— Трябва ли това да наранява гордостта ви? И това, което казват, е вярно — че по право то ви принадлежи?

Пилар отвърна:

— Вие не разбираете...

Поаро каза:

— Напротив — разбирам много добре.

— О! — тя раздразнено са извърна.

Чу се звънец. Поаро погледна през рамо. Видя силуeta на Сагдън пред вратата. Той бързо попита Пилар:

— Къде отивате?

Тя отвърна намусено:

— В гостната. При другите.

Поаро каза бързо:

— Добре. Останете при тях. Не се разхождайте из къщата сама, особено по тъмно. Бъдете нащрек. Вие сте в голяма опасност, мадмоазел. Едва ли някога ще ви заплашва по-голяма опасност от тази, която тегне над вас днес.

Той се обърна и отиде да посрещне Сагдън.

Последният изчака, докато Тресилийн се прибере в стаята си.

После пъхна една телеграма под носа на Поаро.

— Успяхме! — каза той. — Прочетете това. Получихме я от Южна Африка.

В телеграмата пише следното:

„Единственият син на Ебенизър Фар е починал преди две години.“

Сагдън каза:

— Сега вече знаем! Странно, аз мислех нещо съвсем друго...

IV

Пилар влезе в стаята с твърда стъпка, вдигнала гордо глава.

Тя отиде право при Лидия, която седеше до прозореца с плетка в ръце.

Пилар каза:

— Лидия, дойдох да ви кажа, че няма да приема тези пари. Аз си тръгвам, веднага!

Лидия я изгледа изненадано. Остави плетката си и каза:

— Мое мило дете, навярно Алфред не ви е обяснил правилно!

Съвсем не става дума за милосърдие, ако сте си помислили така. Наистина не е жест на любезност или щедрост от наша страна, а най-обикновен въпрос кое е справедливо и кое — не. Майка ви щеше да наследи тези пари и вие щяхте да си ги получите от нея. Това е ваше право — ваше кръвно право. Не въпрос на милосърдие, а на *справедливост!*

Пилар изрече разярено:

— И точно затова не мога да го направя — особено когато ми говорите и се държите по този начин! Беше ми приятно, че дойдох тук. Наистина беше забавно! Беше вълнуващо, но вие го развалихте! Тръгвам си веднага и повече няма да ви притеснявам!

Сълзи задавиха гласа ѝ. Тя се обърна и изтича навън.

Лидия остана като вцепенена известно време, след което каза:

— Нямах представа, че ще реагира така!

Хилда се обади:

— Това дете изглежда доста разстроено.

Джордж прочисти гърлото си и рече с важен глас:

— Ъ-ъ-ъ... нали ви казах тази сутрин? Избран е погрешен принцип. Пилар има достатъчно ум, за да го разбере сама. Тя отказва да приеме милостиня...

Лидия отсече:

— Това *не е* милостиня! Това е нейно право!

Джордж каза:

— Само че тя не мисли така!

Сагдън и Поаро влязоха в стаята. Полицейският началник се огледа и попита:

— Къде е мистър Фар? Искам да говоря с него.

Преди някой да успее да отговори, Еркюл Поаро попита рязко:

— Къде е сеньорита Естравадос?

Джордж Лий каза с известно злостно удовлетворение:

— Каза, че щяла да си обира крушите. Явно се е пренаситила на английските си роднини.

Поаро се обърна кръгом и каза на Сагдън:

— Хайде!

Докато двамата мъже излизаха в преддверието, се чу шум от падане на нещо тежко и далечен писък.

Поаро извика:

— Бързо! Насам!

Те се втурнаха през преддверието към стълбището в далечния край. Поаро извърна глава, докато бягаше. Видя Стивън Фар, който каза:

— Жива е...

Пилар стоеше сгушена до стената в стаята си. Беше се втренчила в пода, където лежеше огромна каменна топка.

Тя едва успя да промълви:

— Беше закрепена върху вратата ми. Щеше да ми падне върху главата, когато влизах, но полата ми се закачи на един пирон и ме дръпна назад.

Поаро се наведе и огледа гвоздея. На него имаше конче червен туид. Той вдигна глава и кимна мрачно.

— Този гвоздей, мадмоазел — каза той, — ви спаси живота.

Сагдън рече объркано:

— Какво означава това?

Пилар каза:

— Някой се опита да ме убие!

Тя поклати глава няколко пъти.

Сагдън вдигна поглед нагоре към вратата.

— Капан — каза той. — Старомоден капан, който е имал за цел да убие! Това е второто убийство, планирано в този дом. Само че този път не успя!

Стивън Фар каза дрезгаво:

— Слава богу, че нищо ви няма!

Пилар разпери ръце в умолителен жест.

— Майко божия — извика тя. — Защо ще искат да ме убиват?

Какво съм направила?

Еркюл Поаро изрече бавно:

— По-добре е да зададете въпроса така, мадмоазел — „Какво зная?“

Тя го зяпна.

— Да зная? Че аз не зная нищо.

Еркюл Поаро каза:

— Тук именно грешите. Кажете ми, мадмоазел Пилар, къде се намирахте по време на убийството? Не сте били в тази стая.

— Бях! Нали ви казах!

Сагдън каза с твърде любезен глас:

— Да, но тогава не ни казахте истината и вие го знаете. Казахте ни, че сте чули вика на дядо си — само че не сте могли да го чуете оттук, защото ние с мосю Поаро проверихме това вчера.

— О! — Пилар затаи дъх.

Поаро каза:

— Намирали сте се доста близо до тази стая. Сега ще ви кажа къде, според мен, сте били. Били сте в нишата със статуите, която е много близо до вратата на дядо ви.

Пилар почти извика от изненада:

— О! Как разбрахте?

Поаро отвърна с лека усмивка:

— Мистър Фар ви е видял там.

Стивън отвърна рязко:

— Не съм. Това е чиста лъжа!

Поаро отвърна:

— Моля за извинение, мистър Фар, но вие *наистина* сте я видели! Спомняте ли си вашата заблуда, че статуите в тази ниша са *три*, а не *две*? А онази вечер само една жена е била в бяло — мадмоазел Естравадос. Тя именно е била третата бяла фигура, която сте видели, нали така, мадмоазел?

Пилар отвърна след кратко колебание:

— Да, така е.

Поаро попита любезно:

— А сега ни кажете, мадмоазел, цялата истина. *Защо бяхте там?*

Пилар отвърна:

— След вечеря излязох от гостната и реших да отида да видя дядо. Помислих си, че ще му е приятно. Когато обаче дойдох до завоя, видях, че пред вратата му има някой. Не исках да ме видят, защото знаех, че дядо заръча никой да не го беспокой тази вечер. Мушнах се в нишата, за да не ме забележат. И тогава изведнъж чух ужасен шум — падаха маси, столове — тя размаха ръце — всичко падаше и се трошеше. Аз не помръднах, не зная защо. Бях изплашена. И тогава се чу онзи ужасен писък — тя се прекръсти — и сърцето ми направо спря. Тогава си казах: „*Някой умря...*“

— И после?

— После насам се втурнаха хора и аз излязох и се присъединих към тях.

Сагдън попита рязко:

— А защо не ни казахте нищо, когато ви разпитвахме първия път?

Пилар поклати глава. Тя отговори, като се стараеше да звучи мъдро:

— Не е хубаво да се казва твърде много на полицията. Помислих си, че ако ви кажа колко близо съм била до стаята на дядо, ще решите, че аз съм го убила. Затова казах, че съм била в стаята си.

Сагдън каза назидателно:

— Когато човек лъже нарочно, в крайна сметка самият той попада под подозрение.

Стивън Фар се обади:

— Пилар?

— Да?

— *Кого видяхте пред вратата, когато стигнахте до завоя?*

Кажете ни.

Сагдън повтори:

— Да, кажете ни.

За момент девойката се поколеба. Отначало отвори широко очи, после ги присви. После изрече бавно:

— Не зная кой беше, защото беше тъмно. *Но беше жена...*

V

Сагдън огледа лицата на хората в стаята. Когато проговори, в гласа му се прокрадна най-силното раздразнение, което бе показал до този момент:

— Това е някаква бъркотия, мосю Поаро.

Поаро каза:

— Това е една моя идеяка. Бих искал да споделя с всички това, което узнах. След това ще ги помоля за съдействие и така ще се доберем до истината.

Сагдън измърмори под носа си:

— Маймунски номера.

Той се облегна назад в стола си. Поаро каза:

— Да започнем с това, че очаквате обяснение от мистър Фар.

Сагдън сви устни.

— Аз лично бих предпочел да не става пред толкова много хора — каза той. — Но както и да е, нямам възражения. — И той подаде телеграмата на Стивън Фар. — А сега, мистър Фар, както предпочитате да се наричате, бихте ли ми обяснили това?

Стивън Фар пое листа. Той повдигна вежди и бавно прочете текста на глас. После върна телеграмата на Сагдън.

— Да — каза той. — Страшно уличаващо, нали?

Сагдън отвърна:

— Само това ли ще кажете? На вас ви е добре известно, че нищо не ви задължава да говорите, но...

Стивън Фар го прекъсна:

— Няма защо да ме предупреждавате. Виждам, че думите са на езика ви! Да, ще ви дам обяснение. Едва ли ще е много убедително, но това е самата истина.

Той помълча за миг, после продължи:

— Аз не съм синът на Ебенизър Фар. Познавах обаче и бащата, и сина много добре. А сега се помъчете да се поставите на мое място. (Между другото името ми е Стивън Грант.) В Англия съм за пръв път. Бях разочарован. Всичко и всички ми се сториха сиви и безжизнени.

Бях се качил на един влак и там срещнах една девойка. Трябва веднага да ви призная, че се влюбих в нея! Тя беше най-прекрасното, най-невероятното същество на този свят! Поговорих малко с нея във влака и още тогава взех решение да не я изпускам от очи. Като излизах от купето ѝ, видях етикета на куфара ѝ. Името ѝ не ми говореше нищо, но не беше така с адреса, за който пътуваше. Бях чувал за Горстън Хол и знаех всичко за собственика на това имение. Някога е бил партньор на Ебенизър Фар и старият Еб често ми бе говорил за него. Тогава ми дойде идеята да отида до Горстън Хол и да се престоря на сина на стариия Еб. Той беше починал, както казва и телеграмата, преди две години, но си спомних стариия Еб да казва, че не е чувал нищо за Симеон Лий от много години, от което пък прецених, че Лий вероятно няма да е чувал за смъртта на сина на Еб. Както и да е, реших, че си струва да опитам.

Сагдън се обади:

— Не сте опитали веднага обаче. Отседнали сте в страноприемницата Кингс Армс за два дни.

Стивън каза:

— Трябваше ми време да обмисля дали да го направя или не. Най-сетне се реших. Изглеждаше ми като някакво приключение. И всичко тръгна като магия! Старецът ме посрещна най-радушно и веднага ме покани да отседна у дома му. Аз приех. Това е моето обяснение, мистър Сагдън. Ако не ми вярвате, върнете се към дните на вашата младост и си припомнете не сте ли правили и вие глупости като моята. Що се отнася до истинското ми име — то е Стивън Грант. Можете да телеграфирате до Южна Африка и да проверите, но мога да ви кажа отсега — аз съм един напълно порядъчен гражданин. Не съм мошенник или крадец на бижута.

Поаро отвърна:

— Не съм и мислил, че сте.

Сагдън предпазливо поглади брадичката си и каза:

— Ще трябва да проверя вашата история. Бих искал да зная следното — защо не се разкрихте след убийството, вместо да ни говорите куп лъжи?

Стивън рече с обезоръжаващ тон в гласа си:

— Защото съм глупак! Мислех, че ще успея да се измъкна! Помислих си, че ще ме заподозрете, ако ви кажа, че използвам чуждо

име! Ако не бях такъв идиот, щях да съобразя, че вие така или иначе ще телеграфирате до Йоханесбург.

Сагдън каза:

— Е, мистър Фар... ъ-ъ-ъ... Грант, не казвам, че не вярвам на вашата история. Но тя ще бъде потвърдена или отречена съвсем скоро.

Той погледна въпросително към Поаро, който каза:

— Струва ми се, че мис Естравадос има да каже нещо.

Пилар беше пребледняла. Тя едва успя да изрече:

— Вярно е. Никога нямаше да ви кажа, ако не беше Лидия и парите. Да дойда тук, да се преструвам, да мамя и да играя — това беше забавно, но когато Лидия каза, че парите били мои и че така било справедливо, тогава вече стана различно, тогава вече не беше забавно.

Алфред Лий попита с недоумяващо изражение на лицето си:

— Не разбирам за какво говорите, скъпа.

Пилар каза:

— Вие смятате, че аз съм вашата племенница, Пилар Естравадос? Но това не е вярно! Пилар загина, когато пътувахме с нея в колата в Испания. Падна бомба върху колата и тя бе убита, но аз останах жива. Не я познавах добре, но тя ми беше разказала всичко за себе си — за богатия си дядо, който я повикал да живее в Англия. А аз нямах никакви пари, не знаех къде да отида и какво да правя. Тогава си помислих: „Зашо да не взема паспорта на Пилар? Зашо да не отида в Англия и да не забогатея?“ — Лицето ѝ изведнъж бе огряно от внезапна усмивка. — О, беше много забавно да си мисля, че никой няма да разбере! Ние с нея малко си приличахме. Когато обаче тук ми поискаха паспорта, аз отворих прозореца и го изхвърлих навън, после изтичах да го взема и натрих малко кал върху снимката, защото на границата не ти гледат паспорта много-много, но тук можеше да...

Алфред Лий каза ядосано:

— Искате да кажете, че сте се представили пред баща ми като негова внучка и че сте си играли с чувствата му към вас?

Пилар кимна и каза самодоволно:

— Да. Аз веднага разбрах, че мога да го накарам да ме хареса.

Джордж Лий избухна:

— Чудовищно! — изломоти той. — Престъпно! Опит за придобиване на пари по нечестен начин.

Хари Лий каза:

— Нали не е взела и стотинка от теб! Пилар, аз съм на ваша страна! Възхищавам се от смелостта ви. И, слава богу, значи не съм ви никакъв вуйчо! Това е вече нещо съвсем друго!

Пилар се обърна към Поаро:

— Вие сте знаели? Кога го разбрахте?

Поаро се усмихна:

— Мадмоазел, ако сте изучавали законите на Мендел, щяхте да знаете, че двама синеоки родители много трудно могат да имат дете с тъмни очи. Бях сигурен, че майка ви е била една почтена жена, от което следващо, че вие съвсем не сте Пилар Естравадос. А когато направихте онзи номер с паспорта, тогава вече бях напълно уверен. Хитро замислено, но, нали разбирате, не достатъчно хитро.

Сагдън рече с не много приятен глас:

— Изобщо цялата работа като че ли не е достатъчно хитро измислена.

Пилар го зяпна и каза:

— Не разбирам...

Сагдън каза:

— Вие ни разказахте една история, но ми се струва, че има още доста неща, които не сме чули.

Стивън извика:

— Оставете я на мира!

Сагдън не му обърна внимание и продължи:

— Казахте, че сте тръгнали към стаята на дядо си след вечеря. Казахте, че така ви е хрумнало, но аз бих предложил нещо друго — вие сте откраднали диамантите! Вие сте ги държали в ръцете си! Сигурно понякога сте ги връщали в сейфа, а старецът не ви е виждал. Когато е открил липсата на диамантите той веднага е разбрал, че са могли да го направят само двама души. Единият е бил Хорбъри, който може да е научил комбинацията на сейфа, да се е промъкнал през нощта и да ги е взел. Другият — това сте били вие! Мистър Лий веднага е взел мерки. Той ми позвъни и ме помоли да дойда при него. След това е изпратил да ви повикат веднага след вечеря. Вие сте отишли и той ви е обвинил в кражбата. Вие сте отричали, той не е отстъпвал. Не зная какво е станало след това — може да е проумял, че не сте неговата племенница, а професионален крадец. Както и да е, измамата ви е била разкрита, за вас се е очертавало разобличаване, затова сте го заклали с

нож. Имало е борба и той е изкрещял. По този начин здравата сте загазили. Бързо сте напуснали стаята, завъртели сте ключа отвън и тогава, понеже сте знаели, че няма да успеете да се измъкнете, *сте се скрили в нишата със статуите*.

Пилар извика:

— Не е истина! Не е истина! Не съм откраднала диамантите! Не съм го убила — кълна се в пресветата Дева.

Сагдън отсече:

— Тогава кой го е убил? Казахте, че сте видели някаква фигура пред вратата на мистър Лий. Според вашата история *тя е принадлежала на убиеца, защото никой друг не е преминавал оттам*. Но разполагаме само с *вашата дума, че там е стояла тази фигура*. С други думи — вие сте си измислили това, за да отпаднат съмненията върху вас!

Джордж Лий се обади с остьр глас:

— Естествено, че тя е виновна! Всичко е ясно! Нали ви казах, че убиецът на баща ми е външен човек! Чудовищна нелепост е да се подозира човек от семейството! Това би било неестествено!

Поаро се размърда на мястото си, а после каза:

— Не съм съгласен с вас. Като имаме предвид характера на Симеон Лий, това би било съвсем естествено да се случи.

— А? — Долната устна на Джордж провисна надолу и той се вторачи в Поаро.

Поаро продължи:

— И, според мен, именно това се е случило. Симеон Лий е бил убит от човек, който е негова плът и кръв. При това заради нещо, което е изглеждало за убиеца достатъчна причина за убийство.

Джордж извика:

— Някой от нас? Отричам...

Гласът на Поаро прозвуча като стоманен звън:

— Срещу всеки от вас има по нещо. Да започнем с вас, мистър Джордж Лий. Вие не сте обичали баща си! Поддържали сте добри отношения с него заради парите. В деня на смъртта си *той е заплашил, че ще намали издръжката ви*. Знаели сте, че след смъртта му вероятно ще наследите значителна сума. Ето ви мотив. След вечеря, както казахте, сте отишли да телефонирате. Наистина сте телефонирали — но разговорът е продължил само *пет минути*. След това спокойно сте

можели да отидете до стаята на баща си, да поговорите с него, а после да го нападнете и убиете. Излезли сте от стаята, завъртели сте ключа отвън, като сте се надявали, че всичко ще се припише на крадец. Пропуснали сте в паниката си да отворите прозореца докрай, за да подкрепите теорията за крадеца. Било е глупаво, но, ако ме извините, вие сте един доста глупав човек! Но — каза Поаро след кратка пауза, през която Джордж се бе опитал да каже нещо, но не бе успял, — сред престъпниците има много глупаци!

Той обръна поглед към Магдалин.

— Мадам също е имала мотив. Доколкото зная, тя има дългове, а тонът на бащините ви думи вероятно я е накарал да се поразтревожи. Тя също няма алиби. Отишла е да телефонира, само че не го е направила и разполагаме само с думата ѝ за това, което е правила... После — продължи той — идва ред на мистър Дейвид Лий. Неколкократно се е разказвало за отмъстителната жилка и злопаметността като характерни черти в кръвта на семейство Лий. Мистър Дейвид Лий нито е забравил, нито е простил на баща си начина, по който се е отнасял към майка му. Една подигравка, отправена към покойницата, може да се е оказала последната капка. Дейвид Лий е свирел на пиано в момента на убийството. Случило се е така, че е свирел „Погребалния марш“. Но ако предположим, че някой друг е свирел този „Погребален марш“, някой, който е знал какво е щяло да се случи и който е одобрявал деянието?

Хилда Лий се обади:

— Това е непочтено предположение.

Поаро се обръна към нея.

— Ще ви предложа друго, мадам. Престъплението е било дело на вашата ръка. Вие сте се промъкнали на горния етаж, за да изпълните присъда над човек, който, според вас, е ня мал право на прошка. Вие сте такъв тип, мадам, който може да бъде безкрайно опасен в яда си...

Хилда каза:

— Не съм го убила.

Сагдън се намеси:

— Мистър Поаро има право. Има по нещо срещу всеки, освен срещу мистър Алфред Лий, мистър Хари Лий и мисис Алфред Лий.

Поаро се обади:

— А аз не бих изключил дори и тези тримата...

Сагдън запротестира:

— О, хайде сега, мистър Поаро!

Лидия Лий каза:

— И какво има срещу мен, мосю Поаро?

Тя изрече думите си с лека усмивка, повдигнала иронично вежди.

Поаро се поклони и каза:

— Ще подмина вашия мотив, мадам — той е очевиден. Що се отнася до останалото, онази вечер сте носели рокля от коприна с характерни шарки с наметка. Ще ви припомня факта, че Тресилиън, икономът, е късоглед и вижда далечните предмети замъглени. Ще ви пропомня също така, че вашата гостна е просторна и е осветена от лампиони с големи сенници. В онази нощ, една-две минути преди да се чуят виковете, Тресилиън е влязъл в гостната, за да раздигне чашите от кафето. Той ви е видял, *както му се е сторило*, в позната поза до далечния прозорец, полузакрита от тежките завеси.

Лидия Лий каза:

— Той наистина ме видя.

Поаро продължи:

— Аз просто предполагам, че е възможно Тресилиън да е видял *наметката на вашата рокля*, нагласена така, че да се вижда до завесата на прозореца, сякаш самата вие стоите там.

Лидия каза:

— Аз стоях там...

Алфред се обади:

— Как смеете да...

Хари го прекъсна:

— Остави го да продължи, Алфред. Сега е наш ред. Как предполагате, че милият ни Алфред е убил любимия си баща, след като и двамата бяхме заедно в трапезарията?

Поаро се обърна към него.

— Това — каза той, — е много просто. Едно алиби е силно, когато се поднася от страна, която не е много склонна да прави това. Вие с брат си сте в лоши отношения — това е общоизвестно. Вие го предизвиквате публично. Той самият не се изказва твърде ласково за вас. Но ако *предположим, че всичко това е част от един хитроумен заговор?* Ако предположим, че на Алфред Лий му е дошло до гуша да

изпълнява прищевките на един тиранин? Ако предположим, че преди време сте се срещали и сте изготвили плана си? Вие се връщате у дома. Алфред привидно роптае срещу вашето присъствие. Демонстрира ревност и неприязн към вас. Вие пък показвате презрението си спрямо него. И тогава идва вечерта на убийството, което вие толкова грижливо сте планирали заедно. Единият от вас остава в трапезарията и продължава да говори и се препира, сякаш там има двама души, които се карат. *А другият се качва горе и извършва престъплението...*

Алфред скочи.

— Дявол такъв! — извика той и гласът му прозвучава нечленоразделно.

Сагдън се беше вторачил в Поаро и попита:

— Да не искате да кажете...

Поаро изрече с глас, който изведнъж зазвуча много авторитетно:

— Трябаше да ви покажа *възможностите!* Това, което е можело да се случи! А какво точно се е случило ще можем да кажем само тогава, когато преминем от външната страна на нещата към тяхната вътрешна реалност... — Той направи кратка пауза, а после продължи бавно: — Трябва да се върнем, както казах и преди, към характера на самия Симеон Лий...

VI

Настъпи мълчание. По един необичаен начин цялото онова възмущение и горчивина бяха изчезнали. Еркюл Поаро бе покорил публиката си с магическата сила на своята личност. Те го бяха зяпнали в почуда, когато той започна да говори:

— Всичко се съдържа там. Мъртвият е фокусът и ядрото на цялата загадка! Трябва да проникнем дълбоко в душата на Симеон Лий и да видим какво ще открием там. Защото човек не живее и умира сам за себе си. Това, което има, той предава на онези, които идват след него... Какво е можел да предаде Симеон Лий на своите деца? Горделивост, например — горделивост, която в стареца е била опорочена от разочарованietо от децата му. После търпеливостта. Знаем, че Симеон Лий е чакал с години, за да си отмъсти на някого, който му е сторил зло. Виждаме, че тази негова черта е наследена от сина му, който най-малко прилича на него в лице. Дейвид Лий също е помнел и е таял горчивина в продължение на години. От децата му единствено Хари Лий е приличал на него в лице. Тази прилика е доста поразителна, когато се вгледаме в портрета на Симеон Лий като млад. Същият орлов нос, дългата извивка на челюстта, изнесената назад глава. Според мен Хари е наследил и много от маниерите на баща си — например навика да отмята назад глава, когато се смее, както и този — да прокарва пръст по брадичката си. Като вземем всички тези неща предвид и като следваме убеждението, че убийството е било извършено от човек, тясно свързан с покойника, аз проучих семейството от психологическа гледна точка. Сиреч опитах се да се спра на онези, които биха могли да бъдат *възможните престъпници в психологически аспект*. По моя преценка това бяха само двама — Алфред Лий и Хилда Лий, съпругата на Дейвид. Самия Дейвид го отхвърлих като възможен убиец. Реших, че човек с неговата чувствителност не би могъл да понесе гледката на едно прерязано гърло. Отхвърлих също така Джордж Лий и неговата съпруга. Независимо от техните желания, не бях убеден, че имат необходимия темперамент, за да поемат рисък. Те и двамата са доста предпазливи в

своята същина. Бях сигурен, че и мисис Алфред Лий е неспособна да извърши подобно насилие. Тя носи в себе си твърде много ироничност. За Хари Лий се колебаех. Той излъчваше известно усещане за груба сила, но бях почти сигурен, че Хари Лий, въпреки своята надутост, всъщност притежава слаб характер. Сега зная, че това е било и мнението на баща му. Той е казал, че и Хари струвал колкото останалите. Така останаха двама души, които вече споменах. Алфред Лий е човек, способен на огромно себеотрицание. Той е човек, който се е владеел и подчинявал себе си на волята на друг в продължение на години, а при подобни обстоятелства никога не е изключено нещо да се прекърши. Нещо повече — той спокойно е можел да изпитва тайна ненавист към баща си, която постепенно може да се е задълбочило, макар никога да не е била показвана. Често пъти най-кротките хора са способни на най-неочаквано насилие просто защото губят контрол над себе си, а когато това стане, то е безвъзвратно! Другият човек, когото визирах като възможност, беше Хилда Лий. Тя е от този тип хора, които, при определени случаи, може да пристъпи към саморазправа, макар и никога от лични подбуди. Такива хора съдят другите и изпълняват присъдите си над тях. В Стария завет има много такива герои. Иайл и Иудит например. Когато стигнах дотук, аз преразгледах обстоятелствата на самото престъпление. И първото нещо, което се набива на очи, което буквално се навира в лицето на човек, са необичайните условия, при които е станало самото престъпление! Да се пренесем сега в стаята, където лежи мъртъв Симеон Лий. Ако си спомняте, там имаше обърнати една тежка маса и тежък стол, лампа, порцелан, чаши и прочие. Но най-впечатляващи бяха масата и столът. Те бяха от солиден махагон. Беше трудно да се проумее как евентуалната борба между този крехък човечец и неговия нападател може да доведе до обръщането на такива тежки мебели. Всичко това изглеждаше *нереално*. И все пак нито един човек със здрав разум не би инсценирал подобен ефект, освен ако Симеон Лий е бил убит от силен мъж, а идеята е била да се насочи подозрението върху жена или някой със слаба физика. Подобна идея обаче е крайно неубедителна, тъй като шумът от събарянето ще вдигне тревога и следователно убиецът ще разполага с много малко време, за да се измъкне. Несъмнено е било много по-добре за всеки гърлото на Симеон Лий да бъде прерязано колкото се може *по-тихо*. Друг необичаен момент беше завъртането на

ключа отвън. И отново като че ли не можеше да се намери причина за подобно действие. Не можеше да внуши мисълта за самоубийство, понеже нищо в начина на смъртта не говореше за това. Не беше, за да внуши бягство през прозореца, понеже прозорците са така поставени, че бягството през тях е невъзможно! А освен това подобно действие е изисквало и време, а времето трябва да е било страшно ценно за убиеца! Имаше и още едно непонятно нещо — парченце гума, отрязано от чантичка на Симеон Лий и малка дървена клечка, които мистър Сагдън ми показа. Те са били вдигнати от пода от човек, който е влязъл с първите в стаята. И отново — *тези неща бяха напълно непонятни!* Те не означаваха абсолютно нищо! И все пак са били там. Сами разбирайте, че престъплението става все по-непонятно. В него няма порядък, липсва метод — с две думи, лишено е от всякаква разумност. А сега идваме до още една трудност. Полицейският началник Сагдън е бил повикан от мъртвия; съобщено му е било за кражба и е бил помолен да се върне час и половина по-късно. Защо? Ако причината е, че Симеон Лий е подозирал внучката си или някой друг от семейството, защо тогава не е помолил мистър Сагдън да почака долу, докато самият той поговори със заподозряното лице? Ако полицейският началник е останел в къщата, тогава натискът върху заподозрения е щял да бъде много по-силен. И така стигаме до момента, когато необичайно е поведението не само на убиеца, но и на самия Симеон Лий! Тогава си казах следното: „Всичко това е погрешно!“ Защо? Защото гледаме нещата от погрешен ъгъл. Разглеждаме ги така, както убиецът иска от нас да ги виждаме... Имаме три неща, които са лишени от смисъл — борбата, обърнатият ключ и парченцето гума. Но сигурно има начин да се погледнат тези неща така, че да придобият смисъл! И тогава прочистих ума си изцяло, забравих за обстоятелствата на престъплението и се вгледах в тези неща поотделно, всяко за себе си. Казах си — борба. Какво означава това? Насилие, изпочупване, шум... Ключът? Защо човек завърта един ключ? За да не влезе друг? Но ключът не е предотвратил това, тъй като вратата е била съборена почти веднага. За да се държи някой вътре? За да се държи някой отвън? Парченце гума? Казах си: „Едно парченце от чантичка си е парченце от чантичка и нищо повече!“ Сигурно бихте казали, че тук няма нищо, но все пак това не е точно така, защото остава впечатлението за тези три неща — шум, уединение, празнота...

Пасват ли с някого от моите двама възможни убийци? Не. И двамата — и Алфред Лий, и Хилда Лий — хиляди пъти биха предпочели едно тихо убийство; за тях би било нелепо да губят време, за да заключват отвън, а парченцето гума още веднъж не означава абсолютно нищо! И все пак у мен надделява чувството, че в това престъпление няма нищо нелепо и че напротив — всичко е много добре планирано и отлично изпълнено. Че всъщност е постигнат *успех!* Следователно всичко, което се е случило, е било предназначено да... И после, когато отново премислях всичко, в ума ми проблесна първият лъч... Кръв — толкоз много кръв — кръв навсякъде... Една натрапчивост на кръв — прясна, незасъхнала, искряща кръв... *Прекалено много кръв...* И още една мисъл, последвала първата. Това е кърваво престъпление, всичко е в кръвта. *Собствената кръв на Симеон Лий се надига срещу него...* — Еркюл Поаро се наведе напред. — Двата най-важни ключа към тази загадка бяха произнесени несъзнателно от двама различни души. Първо мисис Алфред Лий цитира част от Макбет: „*Кой би помислил, че старецът ще има толкоз много кръв.*“ А после нещо, което каза Тресилиън. Той ми каза как се е чувствувал замаян и че ставали неща, които бил виждал преди. Една съвсем обикновена случка му бе дала повод да мисли така. Чул звънела на входа и отишъл да отвори на Хари Лий, а на следващия ден направил същото за Стивън Фар. И защо ще е имал такова усещане? Погледнете Хари Лий и Стивън Фар и ще разберете защо! Те страшно си приличат! Ето защо *отварянето на вратата за Стивън Фар е било като отварянето на вратата за Хари Лий.* Все едно, че там е бил застанал един и същи човек. И ето че днес Тресилиън споменава как винаги бъркал хората. Нищо чудно! Стивън Фар има орлов нос, има навика да отмята назад глава, когато се смее, както и да поглежда брадичката си с пръст. Вгледайте се продължително в портрета на Симеон Лий като млад и ще видите не само Хари Лий, но и Стивън Фар...

Стивън се размърда и стольт му изскърца. Поаро продължи:

— Спомняте си избухването на Симеон Лий, неговата тирада срещу семейството му, нали? Той каза, че е готов да се закълне, че има по-добри синове, *макар и да не са родени в неговото легло.* Отново се връщаме към характера на Симеон Лий. Към човека, който е имал успех сред жените и който е разбил сърцето на собствената си съпруга! Симеон Лий, който се е хвалел пред Пилар, че може да има армия от

телохранители-синове почти на една и съща възраст! И така дойдох до извода, че в дома си Симеон Лий е имал не само своите законни деца, но и един неразпознат и непризнат свой син, носещ неговата кръв.

Стивън се изправи. Поаро каза:

— Това е била истинската причина, нали? А не увлечението ви по хубавото момиче, което сте срещнали във влака! Вие сте идвали насам и преди да я срещнете. Идвали сте, за да видите що за човек е баща ви...

Стивън бе пребледнял. Той каза със съкрушен глас:

— Да, винаги съм се питал... Майка ми ми беше разказвала за него понякога. За мен това се превърна в нещо като мания — да го видя какво представлява? Спечелих малко пари и дойдох в Англия. Нямах намерение да му се разкривам. Престорих се на сина на стария Еб. Дойдох само заради това — да видя човека, който ми е баща...

Сагдън се обади почти шепнешком.

— Божичко, бил съм сляп! Сега разбирам! На два пъти ви бърках с мистър Хари Лий, а не се досетих!

Той се обърна към Пилар:

— Това е, нали? Пред вратата е стоял Стивън Фар, нали така? Вие се поколебахте и погледнахте към него, преди да кажете, че е била жена. Видели сте Фар и *не сте искали да го издадете*.

Присъствуващите се размърдаха. Хилда Лий се обади със своя плътен глас:

— Не — каза тя. — Грешите. Пилар видя мен...

Поаро каза:

— Вас, мадам? Да, така си и мислех...

Хилда произнесе тихо:

— Стремежът към самосъхранение е любопитно нещо. Не можех да повярвам, че съм толкова страхлива. Да мълча, защото се страхувам!

Поаро каза:

— Ще ни кажете ли сега?

Тя кимна.

— Бях с Дейвид в стаята с пианото. Той свиреше. Беше в много странно настроение. Бях малко уплашена и почувствувах отговорността си много остро, защото аз бях тази, която настояваше да дойдем тук. Дейвид засвири „Погребалния марш“ и аз внезапно

реших. Независимо колко странно щеше да се стори това на останалите, бях решена да си тръгнем веднага, още нея вечер. Излязох тихо от стаята и се качих горе. Исках да отида при стария мистър Лий и просто да му кажа, че си тръгваме. Минах по коридора до стаята му и почуках на вратата. Не последва отговор. Почуках по-силно. Отново никакъв отговор. Тогава натиснах дръжката. Вратата беше заключена. И тогава, докато се колебаех, чух *шум в стаята и...* — Тя мълкна за малко, после продължи: — Няма да повярвате, но това е самата истина! Там имаше някой и той нападна мистър Лий. Чух да се обръщат маси и столове, шум от чупене на порцелан и стъкло, а после чух онзи последен ужасен вик, който замря — и после настана тишина. Стоях там като парализирана! Не можех да се помръдна! И тогава мистър Фар дотича, и Магдалин, и останалите, и мистър Фар и Хари започнаха да бълскат по вратата. *Тя падна, а там нямаше никой* — освен мистър Лий, който лежеше мъртъв сред цялата тази кръв.

VII

Полицейският началник Сагдън пое дълбоко дъх и каза:

— Или аз полудявам, или всички останали са луди! Това, което казахте, мисис Лий, са абсолютни глупости. Това е лудост!

Хилда Лий извика:

— Казах ви, аз ги чух да се бият вътре, чух и старецът да вика, когато му прерязаха гърлото, а от стаята не излезе никой, нито пък имаше някой вътре!

Еркюл Поаро каза:

— И през цялото това време сте мълчали.

Лицето на Хилда Лий беше пребледняло, но тя каза с твърд глас:

— Да. Защото ако ви бях казала какво е станало, щяхте да си помислите само едно — че аз съм го убила...

Поаро поклати глава:

— Не — каза той. — Не сте го убили вие. Убил го е синът му.

Стивън Фар извика:

— Кълна се в Бога, че не съм го докосвал!

— Не вие — каза Поаро. — Той имаше и други синове!

Хари каза:

— Какво, по дяволите...

Джордж се облечи. Дейвид прокара ръка върху очите си.

Алфред премигна няколко пъти.

Поаро каза:

— През първата нощ, когато дойдох тук, нощта на убийството, аз видях призрак. Това беше призракът на мъртвия. Когато за пръв път видях Хари Лий, бях озадачен. Имах чувството, че съм го виждал преди. После огледах чертите му внимателно и разбрах колко прилича на баща си и си казах, че това е породило чувството за познанство. Но вчера един мъж, който седеше срещу мен, отметна главата си назад и се изсмя — *и тогава разбрах на кого ми напомня Хари Лий*. И тогава открих, в едно друго лице, чертите на мъртвия. Нищо чудно, че старият Тресилиън се е почувствуval объркан, когато е отварял вратата не на двама, а на трима мъже, които си приличат. Не се учудвам и на

признанието му, че бърка хората, когато в къщата има трима души, които могат да минат за един и същи човек! Същото телосложение, същите жестове (особено потриването на брадичката), същият навик да се смеят с отметната назад глава, същият орлов нос. И все пак приликата не винаги се е забелязвала лесно, *зашото третият мъж е имал мустак.* — Той се наведе напред. — Човек понякога забравя, че и полицайт са хора, че те имат жени и деца, майки — той направи пауза — *и бащи...* Да си припомним репутацията, с която се е ползвал Симеон Лий тук — човек, който е разбил сърцето на жена си заради връзки с други жени. Един син, който не е роден в бащиното си легло, може да наследи доста неща. Може да наследи чертите на баща си и дори неговите жестове. Може да наследи горделивостта му, неговата търпеливост и отмъстителната му природа! — Гласът му се извиси: — През целия си живот, Сагдън, вие не сте забравили злото, което вашият баща ви е причинил. Според мен вие сте решили да го убияте преди много време. Вие сте роден в съседното графство, не много далеч оттук. Несъмнено вашата майка, с парите, които е получила от Симеон Лий, е успяла да намери съпруг, който да стане баща на нейното дете. Не ви е било трудно да започнете работа в полицията и да чакате вашия шанс. Един полицайски служител има отлична възможност да извърши престъпление и да остане ненаказан.

Лицето на Сагдън беше побеляло като платно.

Той каза:

— Вие сте луд! Аз не бях в къщата, когато той беше убит.

Поаро поклати глава.

— Не, вие сте го убили, преди да напуснете къщата първия път. Никой не го е виждал жив след вашето тръгване. Било е толкова лесно. Симеон Лий ви е очаквал, да, *само че той никога не ви е викал.* Вие сте му позвънили и сте му говорили мъгливо за някакъв опит за грабеж. Казали сте му, че ще минете малко преди осем под претекст, че събирате пожертвования. Симеон Лий не е подозирал нищо. Той не е знал, че сте му син. Дошли сте и сте му разказали една история за подменени диаманти. Той е отворил сейфа си и ви е показал, че истинските диаманти са там. Вие сте се извинили, отишли сте с него до камината и в момент, когато той не е очаквал, сте прерязали гърлото му, като сте запушили устата му с ръка, за да не извика. Било е детска игра за мъж с вашата физика. След това сте напуснали сцената. Взели

сте диамантите. Направили сте купчина от столове и маси, лампи и чаши и сте увили много тънко въже или връв, която сте донесли навита около тялото си, около тях. Носели сте шише с кръвта на прясно заклано животно, към която сте добавили известно количество натриева сол на лимонена киселина. Напръскали сте с нея обилно наоколо, като сте добавили още натриева сол към локвата кръв, изтекла от Симеон Лий. Стъкнали сте огъня, за да може тялото да запази топлината си. След това сте пуснали двата края на въженцето да виснат надолу през отвора на прозореца. Излезли сте от стаята и сте превъртели ключа отвън. Това е било много важно, *защото никой, при никакви обстоятелства, не е трябвало да влезе в стаята*. После сте излезли и сте скрили диамантите в миниатюрната градинка. Ако някой ги откриеше там по-късно, те само щяха да насочат подозрението в желаната посока — към членовете на семейството. Малко преди девет и петнадесет вие се връщате и, като се покатервате по стената под прозореца, дърпате въженцето. Това катурва внимателно подредената от вас пирамида. Мебели и порцелан се катурват с трясък. Вие отново навивате въженцето около себе си. Имали сте и още едно изобретение!

Той се обърна към останалите:

— Помните ли как всеки от вас описа предсмъртния вик на мистър Лий по различен начин? Вие, мистър Лий, го описахте като вик на човек в смъртна агония. Вашата съпруга и Дейвид Лий използваха един и същи израз — като душа в ада. Мисис Дейвид Лий пък каза точно обратното — като човек; лишен от душа. Каза, че било нещо нечовешко, животинско. Най-близо до истината беше Хари Лий. Той каза, че приличало на клане на прасе. Знаете ли онези дълги розови балони с изрисувани по тях лица, които се наричат „Умиращо прасе“ и които се продават по панаирите? Когато се изпуска въздухът от тях, те издават неистов вой. Това, Сагдън, е бил най-великият ви номер. Поставили сте такъв балон в стаята. Отворът му е бил запущен с клечка, но тази клечка е била завързана за въженцето. Косато сте дръпнали въженцето, клечката е изскочила и балонът е започнал да изпуска въздух. Като капак на падащите мебели е дошъл и писъкът на „Умиращото прасе“.

Той още веднъж се обърна към останалите.

— Разбирате ли сега какво е вдигнала Пилар Естравадос? Сагдън се е надявал да стигне навреме, за да приbere сбръканата гума преди

някой да я забележи. Все пак я е взел от Пилар достатъчно бързо в качеството си на полицейски служител. Но си спомнете, че *той изобщо не спомена за това пред никого*. Сам по себе си това е един особено подозрителен факт. Научих от Магдалин и го попитах за това. Той беше подгответен. Беше отрязъл парченце от гumenата чантичка на мистър Лий и ми показа това, заедно с една дървена клечка. В общи линии те отговаряха на същото описание — парченце гума и дървена клечка. И те не означаваха, както помислих тогава, абсолютно нищо! Но аз не можех веднага да проумея всичко и да си кажа: „Те не означават нищо, значи *не са могли да бъдат там, а Сагдън лъже...*“ Не, по най-глупавия начин аз продължих да търся обяснение за тях. И чак когато видях мадмоазел Естравадос да си играе с балон, който се спука и я чух да вика, че онова, което е намерила в стаята на Симеон Лий сигурно е било спукан балон, аз разбрах истината. Сега виждате как всичко си идва на мястото, нали? Неправдоподобната борба, която е необходима, за да установи *фалишив час на смъртта*; заключената врата — за да не може никой да намери трупа по-рано; викът на умиращия човек. Сега престъплението придобива своята логичност. Но от момента, когато Пилар Естравадос извика на глас своето открытие, тя се превърна в заплаха за убиеца. И ако думите ѝ са били чути от него (нещо напълно възможно, защото тя извика силно и прозорците бяха отворени), то тя несъмнено се е оказала в голяма опасност. Тя вече веднъж беше поставила на изпитание убиеца, казвайки, когато говореше за стария мистър Лий: „Сигурно е бил много симпатичен на младини.“ И бе добавила, обръщайки се директно към Сагдън: „*Като вас.*“ Тя каза това буквално и Сагдън го знаеше. Нищо чудно, че той почервя и почти се задави. Било е толкова неочаквано, при това изключително опасно. Надявал се е след това да прикачи на нея вината, но това се е окказало неочаквано трудно, тъй като внучка на дядо си, лишена от наследство, тя явно не е имала мотив за престъплението. По-късно, когато чува от къщата как тя извика за балона, той решава на отчаяни мерки. Нагласил е онзи капан, докато сме обядвали. За щастие, като по чудо той не успя...

Настана мъртва тишина. После Сагдън каза тихо:

— Кога разбрахте?

Поаро отвърна:

— Не бях сигурен дотогава, докато не донесох изкуствен мустак и не го наложих върху портрета на Симеон Лий. Тогава от картината вече ме гледаше вашето лице.

Сагдън каза:

— Дано да изгните душата му в ада! Доволен съм, че го направих!

**ЧАСТ СЕДМА
28 ДЕКЕМВРИ**

I

Лидия Лий каза:

— Пилар, мисля, че е по-добре да останете при нас, докато уредим нещо определено за вас.

Пилар каза учтиво:

— Вие сте много добра, Лидия. Много сте внимателна. Прощавате на хората, без да вдигате шум около това.

Лидия отвърна с усмивка:

— Все още ви наричам Пилар, макар навярно името ви да е друго.

— Да, аз всъщност се казвам Кончита Лопес.

— Кончита също е много хубаво име.

— Вие сте прекалено добра, Лидия. Но няма защо да се притеснявате за мен. Аз ще се омъжа за Стивън и ще отиdem в Южна Африка.

Лидия каза усмихнато:

— Е, това звучи добре.

Пилар каза с надежда в гласа:

— Понеже сте толкова мила, Лидия, мислите ли, че някой ден ще можем да се върнем и да ви погостуваме — може би за Коледа — и тогава да опитаме от горящите стафиди, да окачим по елхата онези лъскави неща и снежните човечета?

— Естествено. Ще дойдете и ще си направим истинска английска Коледа.

— Ще бъде прекрасно. Вижте, Лидия, тази година Коледа като че ли не беше както трябва.

Лидия си пое дъх и го задържа. После каза:

— Така е, не беше както трябва...

II

Хари каза.

— Е, довиждане, Алфред. Предполагам, че няма да досаждам повече. Заминавам за Хавай. Винаги съм искал да отида там, ако имам пари.

Алфред каза:

— Довиждане, Хари. Сигурно ще ти хареса там. Дано.

Хари каза малко непохватно:

— Извинявай, че те тормозех толкова, старче. Имам гадно чувство за хумор. Просто понякога не ме сдържа.

Алфред отвърна с известно усилие:

— А и аз трябва да се науча да понасям шеги.

Хари изрече с облекчение:

— Е, сбогом.

III

Алфред каза:

— Дейвид, ние с Лидия решихме да продадем това място. Помислих си, че може да поискаш някои от нещата на мама — нейния стол и онази табуретка. Ти беше нейният любимец.

Дейвид се поколеба за миг, после каза бавно:

— Благодаря, че си се сетил, Алфред, но знаеш ли — мисля, че не ги искам. Не искам нищо от този дом. Смятам, че е по-добре да скъсам с миналото.

Алфред каза:

— Да, разбирам. Може би си прав.

IV

Джордж каза:

— Е, Алфред, довиждане. Довиждане, Лидия. Какъв кошмар преживяхме. А предстои и процесът. Предполагам, че цялата позорна история ще излезе наяве — ъ-ъ-ъ... за сина на баща ми. Човек не може да му го наложи, разбира се, но дали няма да е по-добре, ако той се изкара отярен комунист и че го е направил, защото е мразел баща ми като капиталист? Или нещо подобно?

Лидия каза:

— Драги Джордж, нима допускате, че човек като Сагдън ще прибегне до лъжи, за да пощади нашите чувства?

Джордж каза:

— Ъ-ъ-ъ... едва ли. Разбирам ви. Все пак той трябва да е луд. Е, довиждане.

Магдалин каза:

— Довиждане. Хайде додатък да отидем на Ривиерата или просто някъде и да се повеселим като хората.

Джордж каза:

— Зависи от борсата.

Магдалин каза:

— Скъпи, не бъди такъв.

V

Алфред излезе на терасата. Лидия се беше навела над една каменна вана. Когато го чу, тя се изправи.

Той рече с въздишка:

— Е, всички вече си тръгнаха.

Лидия каза:

— Да, слава богу.

— Така е, наистина — каза Алфред и добави: — Ще бъдеш доволна, когато напуснем това място.

Тя попита:

— Ти много ли си против това?

— Не, и аз ще се радвам. Има толкова много интересни неща, които да вършим заедно. Ако останем да живеем тук, постоянно ще ни преследва онзи кошмар. Сдава богу, че всичко свърши!

Лидия каза:

— Благодарение на Еркюл Поаро.

— Да. Знаеш ли, беше наистина удивително как всичко си отиде на мястото, когато той ни го обясни.

— Вярно е. Все едно, когато си наредил картина от нарязани фигурки и всички парченца, за които си бил готов да се закълнеш, че няма къде да сложиш, съвсем отиват по местата си.

Алфред каза:

— И все пак има нещо, което не успя да намери мястото си. Какво е правил Джордж, след като е телефонирал? Защо не каза нищо?

— Не знаеш ли? Аз знаех през цялото време. Ровеше книжата върху бюрото ти.

— О! Лидия, никой не би постъпил така!

— Но не и Джордж. Той умира от любопитство, когато става дума за пари. Само че никога не би го казал. Сигурно би предпочел да отиде на подсъдимата скамейка, отколкото да си го признае.

Алфред каза:

— Друга градинка ли правиш?

— Да.

— Каква ще е тази сега?

— Смятам — отвърна Лидия — да опитам с Райската градина. В нова версия — без змия, а Адам и Ева ще са определено на средна възраст.

Алфред каза нежно:

— Скъпа Лидия, колко търпелива си била с мен през всичките тези години. Ти си изключително добра с мен.

Лидия каза:

— Но, Алфред, та аз те обичам...

VI

Полковник Джонсън каза:

— Мили боже!

После каза:

— Кълна се!

И най-накрая още веднъж:

— Мили боже!

Той се облегна назад в креслото си и се вторачи Поаро. После каза с жалостив глас:

— Най-добрият ми служител! Какво става с тази полиция?

Поаро каза:

— Дори и полицайтите имат личен живот! Сагдън беше много горделив човек.

Полковник Джонсън поклати глава.

За да облекчи чувствата си, той ритна дървата пред камината.

После каза кисело:

— Винаги съм казвал — дървото гори най-добре.

Еркюл Поаро, доволил течението, което се виеше около врата му, си помисли:

„За мен парното отопление си остава най-...“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.